

Duhovno življenje

BUENOS AIRES - LETO 68

1

JANUAR 2001

Spodaj: Rast XXIX. z argentinsko folkloro sredi Ljubljane.

Spodaj: Naši abiturienti pri maši v Kočevskem rogu; mašuje župnik Janez Rihar.

Od zgoraj in
levo: 1. Pel
Opeka je pri
21. oktobra 2
italijansko na
do Cuore An
Foto: Faus
Assoni - 2. E
nevne duho
vaje za zako
v Slovenski
- 3. Dr. Ma
Kremžar
ustanovit
SSTRMB-a.
pisuje spom
knjigo ob 40
nici te ustan
- 4. Lanuš
mladina s
podobo Ma
Pomagaj n
izseljenske
praznovanj
Jubileja v L
- 5. Pristav
župnik dr. L
Kukovica je
decembra
slovesno
blagoslovil
in prostore
letovišča Slo

Pričetek poln upanja

Marko KREMŽAR

Preteklega novembra me je naprosil prelat Jože Škerbec, naj bi napisal članek za januarsko številko Duhovnega življenja. Sredi težkih razmer naj bi spomnil bralce na krepost krščanskega upanja. Že na bolniški postelji je gospod Škerbec kot odgovorni urednik revije članek prebral in odobril.

Naj bo zdaj objavljen v spomin na tega našega zvestega in požrtvovalnega dušnega pastirja. Veliko smo prejeli od njega. Hvaležni smo mu za vse napore in potrpljenje pa tudi za to, da nas je še s poslednjimi močmi spomnil na krepost, ki jo je gojil do konca svoje življenjske poti.

Vsako leto pričenjamo z upanjem. Koliko večje je lahko upanje letos, ko se pred nami odpirajo možnosti stoletja in skrivnosti tisočletja. Z upanjem segamo tudi po novi številki Duhovnega življenja - pa tudi s tesnobo v srcu. Tesnoba, ki je senca upanja, je ob pričetkih vedno prisotna. Še bolj, ko imamo v rokah prvo številko novega letnika naše revije. Prvo v novem stoletju. Morda, ker vemo, kaj nam pomeni slovenska revija v diaspori, morda ker slutimo, da je vsaka njena številka sad vere in ljubezni, pa tudi zaupanja. Morda zaradi imena, ki ga ima. Kar držimo v rokah, ni le papir, je del našega duhovnega življenja. Odgovorni smo zanj.

Misel o osebni odgovornosti vsakega od nas za svoje, in tudi za skupno duhovno življenje, ni nova. Ob pogledu na revijo, kateri je njen ustanovitelj, izseljenski duhovnik Jože Kastelic, dal tako pomembno ime, postane gornja misel še bolj živa. Težje jo potlačimo v prenapolnjeno škaflo vsakdanjih skrbi.

Ustanovitelj naše revije je vedel, da bo časna, predvsem pa večna sreča rojakov v izseljenstvu v veliki meri odvisna od globine in trdnosti njihovega duhovnega življenja. Ob pisanju člankov za Duhovno življenje je upal, da bo vernikom, ki so mu bili zaupani, s svojimi mislimi in besedami lajšal življenje sredi trdega sveta. Upal je, da jim bo revija v pomoč na poti skozi čas. Upal je, da jim bo krepila vero v Kristusa in večala med njimi ljubezen.

Tudi njegovi nasledniki vztrajajo iz istega razloga. Polni upanja pošiljajo revijo med nas. Pred očmi imajo tebe in mene, čeprav morda ne vedo za naju. Vedo pa, da je vsako življenje hkrati močno in krhko. Tudi duhovno življenje kristjana. Podobno kot revija, katero

naši dušni pastirji širijo med rojaki, ki ima le toliko moči, kolikor jo lahko črpa iz duhovnosti bralcev. Živi, dokler si jo ljudje želijo. Dejstvo, da izhaja sredi neslovenskega in večkrat pogankega sveta že nad 60 let, daje upanje tudi za čas, ki prihaja.

Krščansko upanje

Revija je bila spočeta iz vere v Kristusa in iz ljubezni do rojakov. Pri življenju pa jo vzdržuje krepost krščanskega upanja. Čeprav je upanje ena od teoloških krepost, se rado zgodi, da ga podcenjujemo. Boga prosimo navadno za milost vere in za dar ljubezni. Redkeje se spomnimo, da smo potrebni v našem duhovnem in tavnem življenju - upanja. Včasih se zdi, kot da bi bilo med mogočnima stebroma vere in ljubezni, upanje majhno in neboljeno.

Upanje je krepost, ki je prisotna pri vseh pričetkih. Razumljivo, da je takrat, sredi negotovosti in dvomov, videti upan-

je kot majhna lučka, obdana od goste teme. In vendar brez te lučke ne bi pričeli stvari, tudi takih, za katere vemo, da so pravilne in potrebne. Ne bi se lotevali načrtov, ki ne objublajo hitrih sadov. Obstali bi in obšli naloge, ki bi se nam zdale težko izvedljive, če ne skoraj nemogoče. Pa tudi kasneje spremlja večje ali manjše upanje vsako delo, dokler ni končano. Včasih je upanje tako skrito, da ga komaj opazimo. Ker je navadno tiho in skromno, potrebuje človek večkrat precejšnjega napora, da ga sredi dvomov in negotovosti lahko ohranja.

Ob pričetku dela je upanje šibko zaradi naše slabosti. Ko v delu napredujemo, postaja upanje manjše, ker odstopa svoje mesto nastajajoči realnosti. Ko je delo končano, se upanje obzirno umakne in naredi prostor veselju.

Upanje je sicer majhna lučka, ki pa lahko izžareva nepopisno energijo. Sveti nam le toliko, kolikor je potrebno. Neredko je njena svetloba tako majčkana, da jo opazi le človek sam. Potem je njegova naloga, da jo posreduje drugim. Vsi ljudje poznamo upanje, a se nas ob njem prevečkrat polasča negotovost. Včasih, ker se strašimo svoje slabosti, drugič, ker se preveč zanašamo na svojo moč. Takrat lučka prav lahko ugasne ali pa se spremeni v varljiv privid. Le kadar je upanje utemeljeno v razsodni stvarnosti, je krepost. Kadar pa je ta krepost zasidrana v Bogu, postane temelj življenja in gonilna sila rasti.

Sovražniki upanja

Kot vsaka krepost, ima tudi upanje svoje sovražnike.

Znano je, da zavlada obup tam, kjer izgine sleherna sled upanja. To se ne zgodi pogosto, a kadar se, obide človeka taka tesnoba, da mu lahko zamegli razsodnost in mu vzame voljo do življenja. Vendar je potreba po upanju tako zakoreninjena v naši naravi, da je za človeka obup bolešno in izjemno stanje.

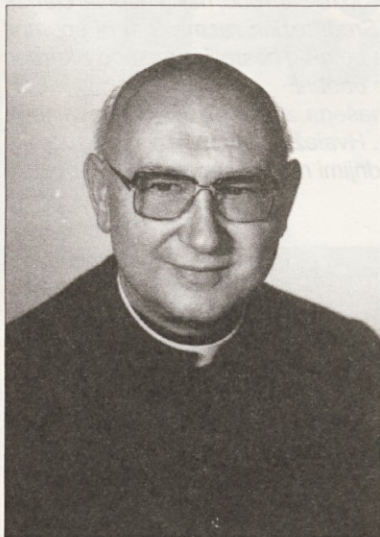
V vsakdanjem življenju pozna krepost upanja navadno bolj prikrite nasprotnike. Med njimi je gotovo na prvem

ZAPUSTIL NAS JE PRELAT JOŽE ŠKERBEC

Ko je bila januarska številka našega lista tik pred tiskom, nas je pretresla vest, da je v sredo, 3. januarja 2000, urednik naše revije in ramoški dušni pastir prelat Jože Škerbec podlegel težki bolezni. Gospodar življenja ga je poklical v lepše življenje brez konca, da se izpolni nad njim obljuba iz Svetega pisma:

„Česar oko ni videlo in uho ni slišalo in kar v človekovo srce ni prišlo, kar je Bog pripravil njim, ki ga ljubi- jo“ (Iz 64, 4).

O življenju, delu, in smrti našega dragega dušnega pastirja bomo poročali v prihodnji številki Duhovne- ga življenja.

mestu napuh, ki skuša ugasniti lučko upanja na različne načine.

Ob lepi misli, iz katere bi se lahko razvilo dobro delo, se porodi napuh v obliki dvoma: „Ali se spleča?“ Ali se mi spleča zapravljati dragoceni čas in talente za malenkosti? Ali nisem sposoben česa večjega? Saj ne bo nihče niti opazil mojega dela in sadovi bodo komaj vidni, če jih sploh kaj bo. Počakam na primernejšo priložnost. Izgovor se zdi prepričljiv in ob njem lepa misel lahko zamre.

Včasih nam skuša napuh uničiti upanje pod videzom velike zavzetosti. „To moja misel je treba uresničiti takoj! Vsi morajo sodelovati!“ Če pa se izkaže, da „tako“ ni mogoč in da „vseh“ ne bo mogoče pridobiti za sodelovanje pri vzvišenem načrtu, je na mestu užaljenost, češ, tako se ne da. „Zavrzimo vse in pričnimo na novo.“ Ker je časa malo, je treba spremembe doseči hitro, če treba, s silo. Revolucionarji, ki hočejo vse takoj in za vsako ceno, so zato navadno ljudje s šibkim upanjem.

Primer take šibkosti je, recimo, nekdanji reformatorski redovnik Martin Luter. Cerkev je takrat, kot že marsikdaj, res potrebovala reforme in jo je kasneje tudi izpeljala. Vendar, ko je Luter v svoji zavzetosti zahteval vse in takoj, je naredil več škode kot koristi.

Približno v istem času je tudi redovnica Terezija iz Avile skušala reformirati tisti majhen del Cerkve, za katerega je bila odgovorna. Storila je, kar je mogla. Zdelo se je, da ni opravila veliko, a kar je naredila, je bilo izredno dobro, tako da sadovi njenega dela še trajajo. Terezija je zaupala v svoje sile, v skrito svetost Cerkve in v božjo pomoč. Zato je uspela.

Ima pa krepost upanja med mnogimi sovražniki enega, ki ga malokdaj jemljemo resno. To je lenoba. A tudi lenoba se ne postavi proti upanju v svoji najbolj odbijajoči obliki, kot brezdelje. Nasprotno, prav pogosto je doma sredi bolesterne aktivnosti. Ljudjem, ki tekajo in se pehajo ter so na videz pravo nasprotje lenobe, se zdi razmišljanje o smiselnosti njihove aktivnosti prenaporno. „Saj vsi tako delajo“ in „taka je navada, vedno je bilo tako“, so izgovori miselne lenobe. Navezanost na poslušnost javnemu mnenju, na rutino, na ustaljeno navado, ne glede na to, ali je dobra ali slaba, ali je primerna ali ne, navadno lahko brez posebne težave zaduši v človeku klice upanja.

Kadar ugotavljamo, da „se ne da nič storiti“, ker je na svetu pač tako, smo našli izgovor za nedelo, s tem pa smo tudi zamorili upanje na izboljšanje.

Včasih se lenoba predstavi pod na-

lepko „znanstvenega“ determinizma, ki prepričuje, da se zgodovina in z njo življenje neizprosno razvija v določeni smeri. „Ne izgublajmo sil za nekaj, kar ne vodi nikamor.“ Enkrat nas prepričujejo, da je predeterminiran socializem, drugič, da je liberalizem, spet drugič, da je javna nemorala nekaj naravnega. Kdor sprejme teorijo o kakršnemkoli determinizmu kot resnično, se je odpovedal svoji svobodi pa tudi upanju.

Primer podobne slabosti so v novejši cerkveni zgodovini pripadniki „teologije osvoboditve“, med Slovenci pa Kocbek in tisti, ki so mu sledili. Napor, ki bi ga zahtevalo samostojno delo za socialno prenovalo v duhu krščanstva, se jim je zdel prevelik. Treba bi bilo plavati proti toku, kar so imeli za brezupno, posebno, ker je lahko bilo nevarno. Zato so poiskali zaveznika, ki je dokazal, da zna delati odločno, četudi večkrat brezobzirno. To so bili sicer brezbožni komunisti, a kaj za to, če bi opravili namesto kristjanov najbolj naporno reformatorsko delo. Če so pri tem uporabljali nemoralna sredstva, je bila končno njihova stvar. Za mislijo, naj marksisti delajo, da bo krščanstvo doseglo svoj namen, se skriva poleg drugih strahov in slabosti tudi strah pred napornim delom. Taki kristjani so šli s tokom, ker niso zaupali niti sebi, niti nauku Cerkve, skratka, ker si niso upali upati.

Drobno apostolsko delo in versko poglobljanje slovenskih katoličanov v letih pred revolucijo, ki se je za marsikoga končalo s krono mučeništva, ni imelo znanstvenih zagotovil za uspeh. Temeljilo je na teoloških krepostih vere in ljubezni, predvsem pa upanja in zaupanja v Kristusa. Zato bo iz njihovega dela in žrtve slovenska Cerkev še dolgo mogla črpati sile za celjenje tudi tistih ran, katere so ji povzročili taki, ki ji niso zaupali.

Upanje med nami

Tudi pri delu v naši skupnosti je upanje potrebno. Paziti moramo, da pri tem ne bi padli v pasti napuha in lenobe.

Zdomsko skupnost so ustvarjali ljudje, ki so dan za dnem skrbno in preprosto polagali opeko na opeko. To niso bili velikopotezni manipulatorji briljantnih idej, brez volje za vsakdanje delo. Bili so možje in žene, ki so stali na trdnih tleh realnosti, a so si upali sanjati o stvareh, ki so jih imeli radi. Upanje je

MARIJA, sveta Božja Mati

Novo leto, svetovni dan miru

1. januar

Božični čas je podaljšan spomin božjega, deviškega in odrešiteljskega materinstva Nje, katere brezmadežno devištvo je svetu podarilo Odrešenika. Zares, ko Cerkev na božični praznik moli Odrešenika, časti tudi njegovo slavno Mater... V prenovljeni ureditvi božične dobe je treba obrniti pozornost javnosti na novo vpeljeni praznik Božje Matere. To slavje, po starodavnem bogoslužnem izročilu mesta Rima določeno na dan 1. januarja, proslavlja Marijin delež pri skrivnosti odrešenja in povečuje dostojanstvo, ki iz tega deleža izhaja za sveto Mater, ki nam je dala Začetnika življenja. Vrh tega imamo ugodno priložnost, da se ponovno poklonimo novorojenemu Knezu miru, poslušamo veselo sporočilo angelov in da po posredovanju Kraljice miru prosimo Boga za veliki dar miru. V ta namen smo določili dan 1. januarja, ko srečno sovpadata osmi dan Gospodovega rojstva z začetkom leta, za "svetovni dan miru". Tako je zapisal papež Pavel VI. v svoji apostolski spodbudi o Marijinem češčenju, objavljeni 2. februarja leta 1974.

Današnji praznik Marije, svete Božje Matere je dejansko najstarejši Marijin praznik, podaljšanje božičnega praznika. Na krščanskem Vzhodu so ga obhajali že v 5. stoletju pod imenom

namreč razpeto med realnostjo in sanjami, ki rastejo iz ljubezni. Uresničuje pa se z delom. Kot Cerkev, se tudi skupnost gradi dan za dnem z drobnim delom v družini, v šoli, na igrišču in z upanjem v rodovitnost dobrih del.

Vsaka generacija, vsak posameznik naj bi vztrajno obujal v sebi, na različnih poljih svojih odgovornosti, krepit upanja. Čeprav je ta v svoji zadnji in najvišji obliki usmerjena v večnost, brez nje tudi ni rasti in ne napredka na zemlji. Družinsko in narodno življenje je v veliki meri odvisno od treznega upanja. Zato je prav, da se pri spraševanju vesti zamislimo tudi: kje in kdaj smo grešili proti tej veliki kreposti.

Naša osebna identiteta, narodna in verska zavest črpajo življenjsko silo iz upanja v polnost bivanja. Iz te kreposti se hrani duhovno življenje posameznikov in občestva, pa tudi revija, ki nosi to ime, se obnavlja iz nje. Daj Bog, da nam sredi senc sedanjosti in oblakov prihodnosti nikdar ne ugasne, v dušah in v skupnosti, dragocena lučka krščanskega upanja.

Spomin Bogorodice in sicer takoj naslednji dan po božiču. Ko so ga prenesli tudi na Zahod, so ga obhajali 1. januarja, na božično osmino. Po zapisu evangelista Luka o izpolnitvi predpisa Mojzove postave se je praznik imenoval Obrezovanje Gospodovo. Pokoncilске določbe o cerkvenem letu temu prazniku spet vračajo marijanski značaj, kar izraža že samo bogoslužno besedilo.

Marija je najtesneje povezana tako s skrivnostjo božjega učlovečenja kakor tudi s skrivnostjo človeškega odrešenja. V koncilski konstituciji o Cerkvi bremo: „Iz Marije si je Božji Sin privzel človeško naravo, da bi s skrivnostmi svojega življenja na zemlji osvobodil človeka od greha.“ Po Mariji se je izvršila tista „čudovita zamenjava“, o kateri pišejo stari cerkveni pisatelji: Božji Sin je postal človek, da bi ljudje postali Božji otroci.

Vera v Marijino Božje materinstvo je bila v Cerkvi vedno živa. Apostolska vera, ki je nastala že v apostolskih časih, izpoveduje o Jezusu, da „je bil spočet od Svetega Duha, rojen iz Marije Device“. Ko so cerkveni očetje govorili ali pisali o Mariji, so vedno učili, da je bila Božja Mati in da je v sebi združevala devištvo in materinstvo.

Na začetku 5. stoletja je carigrski škof Nestorij začel učiti, da Marije ne moremo imenovati Bogorodica. Trdil

je, da Marija ni Božja mati, je le mati človeka Kristusa, s katerim se je združila oseba Besede. Cerkevni zbor v Efezu leta 431 je razglasil versko resnico, da je Marija prava in resnična božja Mati. Razglasitev te verske resnice je verno ljudstvo pozdravilo z velikanskim veseljem.

Leta 1931, ob 1500-letnici efeškega koncila, je papež Pij XI. določil, naj se 11. oktobra vsako leto obhaja praznik Marijinega Božjega materinstva. Po prenovljenem koledarju se te njene odlike spominjamo 1. januarja.

Ta praznik naj bi katoliške vernike spominjal na Marijino visoko čast in na njeno vlogo pri uresničevanju skrivnosti odrešenja. Vsebinsko tega praznika povzema današnje bogoslužje.

NAMENA APOSTOLATA MOLITVE ZA JANUAR

Splošni: Da bi kristjani s stalnim prizadevanjem za edinost, ki jo želi Kristus, podpirali evangelizacijo novih generacij.

Misijonski: Da bi z državljansko in versko vzgojo pripomogli k odpravi vseh oblik nestrpnosti in zapostavljanja v svetu.

GOSPODOVO RAZGLAŠENJE

Sveti trije kralji

6. januar

„Praznujemo sveti dan, ki je poveljčan s tremi čudeži: danes je modre zvezda pripeljala k jaslcam, danes se je na svatbi voda spremenila v vino, danes se je Kristus dal Janezu krstiti, da bi nas odrešil.“ Tako pravi odpev k hvalospevu *Moja dušav* drugih večernicah molitvenega bogoslužja današnjega praznika Gospodovega razglasenja. Grško ime zanj je *epifania*, pomeni pa razodetje Kristusovega mesijanskega veličastva. Modri so Otroka, h kateremu jih je pripeljala nenavdna zvezda, priznali za mesijanskega kralja in ga „razglasili“ med svojimi rojaki. Ob čudežu spremenitve vode v vino na svatbi v Kani Galilejski, poroča evangelist Janez, je Jezus „začel delati znamenja in razodel svoje veličastvo“. Pri Jezusovem krstu v reki Jordanu pa ga je nebeški Oče sam razglasil za svojega Sina.

Vzhodne krščanske Cerkve praznujejo 6. januarja praznik bogojavljenja Gospoda Boga in našega Odrešenika Jezusa Kristusa kot enega največjih praznikov že od najstarejše dobe. Posvečen je Jezusovemu krstu v Jordanu, kjer se je razodel njegovo božanstvo. Pri nas in po vseh deželah sveta, kjer so evangelijsko oznanilo sprejeli iz Rima, pa se današnji praznik v ljudskem govoru ne imenuje Razglasenje Gospodovo, ampak praznik Svetih treh kraljev. Izraza „razglasenje“ in „trije kralji“ si nista nasprotna, temveč se med seboj dopolnjujeta. Modri, o katerih piše na začetku drugega poglavja svojega evangelija sveti Matej, so že v prvi Cerkvi veljali za „prvence poganskega sveta“: v njih so bili na neki način h Kristusu pritegnjeni vsi narodi zemlje.

Evangelijsko pripoved, ki se bere leto za letom pri praznični maši, je legenda dopolnila in pesniško olepšala. Modri so Detetu darovali tri darove - zlato kot velikemu kralju, kadilo kot pravemu Bogu in miro kot umrljivemu človeku - zato je ljudska domišljija dala vsak dar v roke enemu. Zgodaj je določila tudi njih imena, ki so se v teku časov spreminjala do sedanjih oblik: Gašper, Miha (Melhior), Boltežar (Baltazar). Vsebinsko številnih legend povzema naš narodopisec dr. Niko Kuret takole: „Srednji vek je na svoj način spletel okoli domnevnih svetih treh kraljev še vrsto drugih domišljijских podrobnosti. Melhior naj bi bil najstarejši, sivolas - Gašper mladenič dvajsetih let - Boltežar pa mož; tako naj bi bili simbolično predstavljali tri človekove starostne dobe. Ali pa naj bi bili sveti trije kralji simbolično predstavljali pogane - betlehemski pastirji so namreč zastopali Jude - Gašper naj bi bil predstavnik semitov, Melhior jafetidov, Boltežar pa hamitov, zato so začeli upodabljati Melhiorja kot Evropca, Gašperja kot Azijca, Boltežarja pa kot Etiopca - črnca... Vsa ta dediščina srednjeveške pobožne domišljije se je skozi stoletja ohranila v naš čas. Po njej upodabljajo umetniki svete tri kralje na slikah in kipih - in v jaslcah: eden je starec, drugi je mož, tretji je črnc...“ Domnevne ostanke svetih treh kraljev so hranili v stolnici v Kölnu ob Renu, kamor se je zgrinjalo veliko romarjev. Tudi pobožni Slovenci s Kranjskega, iz Štajerske in Koroške so radi romali v „Kelmorajn“.

KOROŠKA VAS NA MADAGASKARJU

Koroški Slovenci že desetletja skrbijo za misijonske bogoslovce in z veseljem ter velikodušno darujejo za misijone. V misijonski pisarni Dušnopastirskega urada celovške škofije so sklenili v svetem letu odgovoriti na poseben izziv. Nanj že več let odgovarja misijonar leta 2000 in kandidat za Nobelovo nagrado lazarist Pedro Opeka. Na rdečem otoku Madagaskarju, v eni najbolj revnih držav na svetu, kjer je 80 odstotkov ljudi na robu preživetja, je začel zidati preproste hiše za otroke in družine, ki so živeli po smetiščih, oropani skoraj vsega človeškega dostojanstva. Kmalu so se mu pridružili Akamasoa - dobri prijatelji in skupaj so odpirali hišo za hišo. Tako so nastali „griči upanja“, kjer je našlo dom že več kot dvajset tisoč ljudi vseh starosti. Največ pa je bilo otrok, ki bi se sicer potepali po smetiščih in cestah ali zašli v kriminal. Na gričih upanja živi osem tisoč šolarjev. Zaposlitev je našlo nad tisoč ljudi.

Koroški kristjani bi radi na Madagaskarju, na „gričih upanja“ sezidali Koroško vas, radi bi postali dobri prijatelji ljudem v najhujši stiski. Kot so povedali, bi ena hiša stala okrog petdeset tisoč avstrijskih šilingov. Po predstavitvi akcije načrtujejo izvedbo več dobrodelnih koncertov, začeli bodo z akcijo Otroci za otroke, priredili bodo bazarje in srečelove pa še kaj.

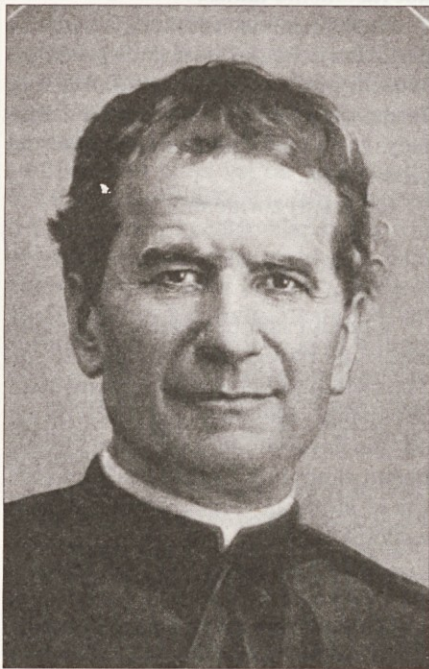
JANEZ BOSKO - DON BOSKO,

ustanovitelj salezijancev *1815-1888

31. januar

Leta 1974 je v zbirki Žepna knjižnica Ognjišča v Kopru izšla knjiga z naslovom *Ukradli ste mi srce*, v kateri italijanska salezijanska duhovnika Enzo Bianco in Carlo de Ambrogio na mikaven način predstavita sv. Janeza Boska ali Don Boska, ustanovitelja salezijancev in velikega vzgojitelja mladine. Na koncu te knjige je Don Boskov slovarček in pod geslom „vzgoja“ breme njegove misli: „Moj vzgojni sistem? Zelo preprost je: pustite mladim vso prostost, da počno stvari, ki so jim najbolj všeč. Pri tem pa morate v njih odkrivati kali njihovih dobrih nagnjenj ter poskrbeti, da se razvijejo. Vsakdo z veseljem dela samo tisto, za kar se čuti sposobnega, zato to upoštevam in moji gojenci delajo vsi od kraja ne le z vne-
mo, ampak tudi z veseljem.“

Ob stoletnici smrti leta 1888 je Don Boska v Ognjišču lepo predstavil slovenski salezijanec dr. Zvone Štrubelj. „Don Boskova življenjska pot,“ je zapisal, „je zelo preprosta: vsa umetnost svetosti je zvestoba Bogu v malem, v vsakdanjih opravilih.“ Rodil se je 16. avgusta leta 1815 v vasici Becchi, 30 kilometrov jugovzhodno od Torina, glavnega mesta Piemonta. V nežnih letih je

izgubil očeta in izkušnja trde mladosti je pripomogla, da je imel izreden posluh za probleme zapuščene mladine. Ko mu je bilo devet let, je začel hoditi v župnijsko šolo, ki je bila poldrugo uro daleč. Ko je šel na višje šole, si je služil kruh z raznimi deli, kajti mati mu ni mogla plačevati šolanja. Pridobljeno znanje mu je kasneje še kako prav prišlo. Ko je končal gimnazijo, se je odločil za duhovniški poklic. Bogoslovje je študiral v mestu Chieri in bil leta 1841 posvečen v duhovnika. Po novi maši se je tri leta izpopolnjeval na pastoralnem inštitutu v Torinu.

V teh letih je obiskoval torinske zapore, kjer je našel tudi številne mlade ljudi, ki so prišli v mesto, pa niso dobili dela in so se preživljali z manjšimi tatvinami. Don Bosko se je zavzel zanje in je zanje začel ustanavljati domove, imenovane oratoriji, kjer jim je priskrbel toplino doma, jim pomagal, da so se izučili kakšnega poklica, obenem pa jih je tudi versko vzgajal. Za službo revni mladini, predvsem moški, je leta 1859 ustanovil redovno družbo, ki je po nebeškem zavetniku sv. Frančišku Saleškem, ženevskemu škofu na začetku 17. stol., dobila ime salezijanci. S sodelovanjem sv. Marije Mazzarello je leta 1872 osnoval

še žensko vejo salezijanske družbe - Hčere Marije Pomočnice. Za časa svojega življenja je odprl svoje vzgojne zavode tudi v sosednji Franciji in Španiji. V več skupinah je poslal nad sto salezijanskih misijonarjev v Južno Ameriko - v Patagonijo na skrajnem jugu Argentine. Od dela izčrpan je v 73. letu življenja 31. januarja 1888 umrl v Torinu. Pokopali so ga v veličastni baziliki Marije Pomočnice, ki jo je bil zgradil z očitno podporo Božje previdnosti. Med blažene je bil prištet leta 1929, med svetnike pa leta 1934. Med drugimi so si ga za svojega zavetnika izbrali založniki, kajti Don Bosko je širil evangelij tudi s pomočjo verskega tiska (znamenite so bile njegove „knjižice“ - krajši spisi verske in vzgojne vsebine) in salezijanci to njegovo delo nadaljujejo.

V Slovenijo so Don Boskovi salezijanci prišli leta 1901 in sicer na Rakovnik v Ljubljani. Tam so postavili cerkev Marije Pomočnice, ki je zdaj župnijska cerkev in priljubljeno božjepotno svetišče. Kmalu je nastalo več hiš, vzgojnih zavodov, šol, obrtnih delavnic in mladinskih domov po raznih krajih Slovenije. Po vojni, ko je domovina padla za „železno zaveso“, jim je komunistična totalitarna oblast skoraj vse vzela. Zdaj delujejo naši salezijanci po župnijah, njihov katehetski center zelo živahno deluje na področju tiska. Uspešno deluje gimnazija v Želimljem, ki jo vodijo salezijanci.

IZ NAŠE KRONIKE

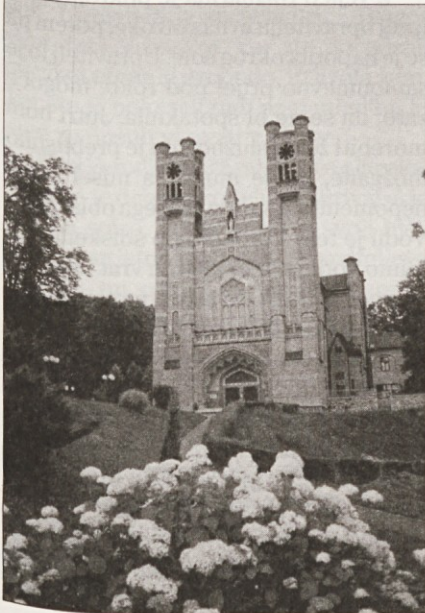
V Mendozi so imeli srečanje molivcev Živega rožnega venca v nedeljo, 1. oktobra, po sveti maši. Najprej je imel dušni pastir Jože Horn nagovor o Mariji, nato je bil rožni venec in litanije Matere Božje, za konec so pa zapeli še nekaj pesmi.

Mesečna molitvena ura za duhovne poklice je bila na prvo soboto, 2. novembra, v cerkvi Marije Pomagaj.

Sklepno prireditev za konec šolskega leta so imele v soboto, 2. novembra, naslednje šole: Balantičeva šola je imela samo zahvalno mašo, vse ostalo teden dni kasneje; Prešernova šola je imela ob 9. šolsko sveto mašo, popoldne ob 19,30 pa proslavo na čast Francetu Prešernu ob 200-letnici rojstva, nato jih je obiskal sv. Miklavž; Rožmanova šola je imela ob 18 sveto mašo, ob 19 šolsko akademijo, ob 20 pa miklavževanje.

Slomškova šola je imela sklepno šolsko prireditev v nedeljo, 3. decembra. Ob 9. uri je bila zahvalna sveta maša, nato nastopi posameznih razredov, skupno kosilo, nato pa igre za otroke.

Salezijanska cerkev Marije Pomočnice na Rakovniku - Foto: M.Š.

ZVEZDA JUTRANJICA

Povedal Janko GABRIČ, zapisala M. K.

Leta 1969 je moralo biti. Hodil sem v sedmi razred osnovne šole. Takrat nas je učil matematiko in fiziko ravnatelj Petkovšek. Bilo je tik pred božičem. Vsi otroci z učitelji vred smo bili zunaj pred šolo, kajti bil je lep sončen dan in v odmoru smo malicali. Ni bila taka malica, kot jo imajo šolarji v današnjih časih. Vsak je kar zunaj pojedel mogoče kos kruha in sira ali pa jabolko. Tedaj pride sem od Gorenčeve hiše teta Veronika in zavije v svojo hišo na tej strani šole.

Upravitelj Petkovšek me pa pokliče k sebi, potegne iz žepa nekaj denarja in me pošlje v trgovino. „Prinesi, prosim, steklenico dobrega vina,” pravi, „kakšen merlot ali kakih drugih dobrih piškotov.” Grem v trgovino, mu tisto prinesem, pa pravi: „Poznaš teto Veroniko?” „Seveda jo poznam,” pravim. „Saj stanuje tukaj zraven šole.” Pravi: „Nesi zdaj to vino in napolitanke teti Veroniki. V kroniki sem prebral, da je bila pred drugo svetovno vojno snažilka v tej šoli. Pa je prav, da se je spomnimo in ji odnesi tole za praznike.”

Res odnesem teti Veroniki, kar sem nakupil, in ji vse povem, kar je naročil upravitelj. Teta Veronika me začudeno gleda in vpraša: „Kdo pa je vaš upravitelj? Saj ga sploh ne poznam.”

„Pojdite z menoj pa vam ga pokažem,” pravim. Takrat so se upravitelji kar pogosto menjavali. Peljal sem teto Veroniko za roko čez cesto do šole, kajti po tleh je bilo spolzko, teta Veronika pa že stara. Upravitelj Petkovšek je stal pod lipo. Bolj nizek mož je bil. Pa privedem teto Veroniko k njemu. Prijela ga je za obe roki, ko sem preprosto rekel: „To je naš upravitelj.”

„Dober človek ste,” mu je dejala. „Lepo vas je naučila vaša mati, da ste se spomnili stare ženice, ko vam tega ne bi bilo treba. Veste, še več kot darilo je vredno to, da se bom lahko vsakemu pohvalila, da ste me vi obdarili za praznike. Kako naj se vam zahvalim? Aha. Zjutraj, ko bom šla k zornicam, bom na pokopališču pod križem prižgala svečko za vašo mamo, ki vas je tako lepo vzgojila.”

Otroci smo stali okoli in poslušali,

čeprav še nismo vsega tako razumeli, kot razumemo danes.

Naslednje jutro sem tudi jaz odšel k zornicam in ker je bilo domov predaleč, sem od maše zavil kar navzdol k šoli, čeprav je bilo še prezgodaj. Pred šolo me je čakal upravitelj in mi pomignil, naj grem z njim.

„Si bil pri zornicah?” vpraša.

„Sem.”

„Si ministriral?”

„Mhm.”

V tistih časih bi to lahko pomenilo zaslišanje, pa tega takrat še vedel nisem. Z upraviteljem Petkovškom sva medtem že vstopila v njegovo sobo. Bila je desno od glavnega vhoda, tam, kjer je visel poštni nabiralnik. Obstal sem pri vratih. On je stopil do okna, ga odprl in se naslonil nanj.

„Pridi,” me je povabil, „in poglej.”

Pokazal mi je hišo tete Veronike.

„Tukajle sem jo čakal zjutraj,” pravi, „pri odprtem oknu, ko je odhajala k zornicam. V dolgem, širokem spodrecanem krilu in s črnim klotastim predpasnikom, v kočemajki, in ogrnjena v volnen pled. Bilo je še temno, nebo je bilo posuto z zvezdami. Iz hiše je prihajala s prižganimi trskami, da si je svetila. Bila je kakor bleščeča zvezda jutranjica, visoka, da je nobena umazanija sveta ne more doseči. In tako svetla v temini, da še tisti, ki so zablodili, ob njej lahko najdejo pravo pot.”

Z odprtimi usti sem vse to poslušal, ne da bi vedel, kam naj spravim.

„Za danes sem jo povabil na kosilo,” pravi. „Steci k Debevčevi Pepci pa naroči za danes še eno kosilo. Povej, da bova dva.” Vsak dan sem hodil po šoli v Debevčevo gostilno po kosilo za upravitelja. Tisti dan sem prinesel kosilo za dva.

Teta Veronika je počasi prihajala navzdol od cerkve. V roki je previdno nesla skodelico iz brušenega stekla. V skodelici je bila blagoslovljena voda in vejica rožmarina. Teta Veronika je zavila k šoli in se tam srečala z upraviteljem.

„Razmišljala sem, kako naj se vam še oddolžim za včeraj,” je rekla, in obraz ji je sijal v neki nadzemski lepoti. „Pa vam bom blagoslovila šolo. Veste, pri

nas za božič blagoslovimo vsako hišo in ljudi v njej, vsa gospodarska poslopja in živali in polja in travnike. Kajti nič ni tisti, ki seje in okopava, ampak tisti, ki daje rast. Šolo vam bom blagoslovila, da bo v njej mir božji in da boste tudi vi otroke tako lepo vzgojili, kot so vzgojili vas. Brez božjega blagoslova to ne gre.”

Upravitelj je stal kakor okamenel, nobene besede ni rekel na to. Po licih so mu pritekale solze, pa se jih najbrž sploh ni zavedal. Vendar so se nam otrokom zdele razumljive, čeprav nismo vedeli, zakaj. Trenutek je bil veličasten in teta Veronika je bila kot svečenica, poslana z neba.

Z vejico rožmarina je pokropila najprej upravitelja in nas otroke, potem pa se je napotila okrog šole. Upravitelj jo je samoumevno prijel pod roko, mogoče zato, da se ne bi spotaknila. Jutri bom morebiti že ob službo, mu je preblislilo možgane, pa se mu je ta misel zdela nepomembna spričo božjega obiskanja. Vodil je teto Veroniko po šolskem vrtu mimo vodnjaka in kletnih vrat nazaj do glavnega vhoda, mi otroci pa smo jima v procesiji sledili, ne da bi nas kdo povabil. Ko se danes spominjam tega, mislim, da mi je bilo pri srcu nekako tako svečano, kakor če bi šla pred nami mati Terezija in sam papež, oba zvesta božja služabnika, ki ju vodi Bog in zato natančno vesta, kaj jima je storiti.

Zdaj je upravitelj odprl vrata in vstopili smo v šolo. Najprej smo zavili desno v upraviteljevo sobo, da jo je teta Vero-

Luč in meč

Wilhelm HÜNERMANN

Teden dni je minilo od tiste nepozabne noči. Ljudje so prihajali v mračno votlino. Večina le iz radovednosti. To so bili ljudje, ki so se dan za dnem otepali revščine.

Novica o usodi mlade matere, ki je morala roditi v tem zasilnem hlevu se je hitro širila od ust do ust. Mnogi so nejeverno zmajevali z glavami. O pastirjih, ki so pripovedovali, kako so videli angelske prikazni, so mislili, da se jim je zmešalo. Nad zibelko tako revnega otroka pač ne pojejo angeli, nad njim kvečjemu lahko joka njegova nesrečna mati in vzdihuje oče zaradi novih skrbi.

Niso prišli v hlev toliko zato, da bi pozdravili božje Dete, kolikor zato, ker so kot ljudje čutili dolžnost, da vsaj nekoliko poskrbijo za te tujce, ki so bolj

nika pokropila, nato še v druge prostore v pritličju. Po kamnitih stopnicah smo se potem dvignili v nadstropje, tudi stopnice so bile blagoslovljene in zatem vse učilnice v nadstropju do poslednjega kota. Celo na podstrešje smo zavili. Nazaj grede smo se na šolskem pragu ustavili, teta Veronika se je pokrižala kakor ob koncu maše in tudi mi smo storili tako. Kristalna skodelica je bila domala prazna; ves blagoslov je raztrosila po šoli. Upravitelj je spregovoril: „Blagor vam, teta Veronika, ker ste do pozne starosti ohranili svobodo, in hvala vam, ker ste jo pokazali tudi nam mladim, ki smo se pustili vkovati v verige.”

Teti Veroniki se ū rahlo zatresla roka, v kateri je držala skodelico. Skrivaj si je utrnila solzo, ko je zavila k svoji hiši. Ona je verjetno razumela upraviteljeve besede, mi otroci pa ne popolnoma. Vedeli smo pa, da se nas je dotaknilo nekaj velikega.

Upravitelj je naročil učiteljici slovenščine, naj vsi učenci napišemo za šolsko nalogo zgodbo o teti Veroniki. Pisali smo to v velike zvezke z zelenimi platnicami, ki jih nismo nikoli nosili domov. Upravitelj je te zgodbe pobral, jih prebral in shranil, kajti niso bile za javnost.

(Družina 50, 1999)

revni in bolj potrebni pomoči kot zadnji berač v Betlehemu. Ob detetu, za katerega mati ni imela drugega kot ležišče iz sena in slame v grobo izklesanem hlevskem žlebu, so se čutili bogate.

Danes so prišli vsi ob dogovorjeni uri. Kar nekam slovesni so bili videti vsi ti betlehemske kočarji, hlapci in revni obrtniki, žene, ki so jim skrbi in pomankanje zarisali ostre brazde v obraze. Med njimi so bili tudi nekateri daljni Jožefovi sorodniki. Kot da bi šli k prazniku, so dostojanstveno in samozavestno vstopali. Danes bo deček slovesno obrezan, sprejeli ga bodo v izvoljeno ljudstvo in mu dali ime.

Najbolj zanikrni berač je bil ponosen na svoje pripadništvo izvoljenemu ljudstvu, in časti, da more biti sin Abrahamov, nikdar ne bi zamenjal za rimsko državljanstvo.

V hlevu je zavladala slovesna tišina. Jožef je počasi izgovarjal besede enega od psalmov, ki jih je bil ob harfi prepeval njegov davni kraljevski prednik. Ko je tako stal žarečih oči, ni bil prav nič podoben brezdomnemu tesarju. Stal je tu kot duhovnik, ki se mu na čelu zrcali znamenje svetega poslanstva.

Jožef vzame majhen, oster nož. Ne-

nadoma je mlada mati, ki je v skromnem molku prisostvovala opravilu, prebledela. Zakaj le? Žena v ozadju se je komaj opazno nasmehnila. Marija je vendar še tako mlada. Tudi njej ni bilo nič lažje, ko je bil obrezan njen starejši sin. No, mlada mati je medtem premagala svojo slabost. Pripravljena je sodelovati pri prvi bolečini svojega sina in se že v njegovi prvi žrtvi združiti z njim.

Dostojanstveno miren je Jožef opravil obred obreze. Otrok je tiho zajecal. Priteklo je nekaj kapljic krvi. Betlehemčani so prisluhnili, katero ime bo dal Jožef dečku. Tega ne smejo preslišati.

„Jezus je tvoje ime!” je izrekel Jožef s čvrstim glasom.

Betlehemčani se prizadeto spogledajo. 'Jezus - Ješua', ga je imenoval. 'Rešitelj - Odrešenik', ste slišali? To je kaj nenavadno ime za otroka, ki je bil rojen v hlevu med živalmi in ki namesto v zibelki leži v hlevskem žlebu, postlanem s slamo. Kako naj ta otrok postane Rešitelj - Odrešenik? Že njegov lastni križ mu bo dovolj težak. Življenje, ki se je tako žalostno začelo, tudi v bodoče ne bo ovenčano s cvetjem. Ti tarnajoči betlehemske malomeščani, ki jih je težilo toliko raznovrstnih skrbi, so dobro vedeli, da se te revščina drži, kot požrešna pijavka in da prej umrješ, kakor pa se je rešiš. Tudi malemu Ješui se ne bo godilo nič bolje. Ne, Ješuo ga ne bi smel imenovati, so menili dobri ljudje.

Ko pa so šli domov, je v njihovih srcih to ime kljub vsemu neprestano odzvanjalo. Tudi kasneje jim je prihajalo na

misel, doma pri delu in še posebno ob sobotah v sinagogi. Vtisnilo se je v njihove duše tako globoko, da ga nikdar več niso mogli pozabiti.

Jožef je končno vse uredil pri državnih uradnikih, ki se jim ni prav nič mudilo. Kar oddahnil si je, ko je bil rešen tega zoprnega čakanja. Sklenil pa je, ker je hotel obvarovati Marijino čast, da se še ne bo vrnil v Nazaret, ampak bo še dobro leto ostal v Betlehemu.

Zaposlil se je pri nekem tesarju, ki mu je bil mlad in sposoben poklicni tovariš zelo dobrodošel. Zgradil si je tudi skromno hišico in je tako mogel zapustiti tisti bedni hlev.

Štirideset dni po Jezusovem rojstvu, je Jožef z Marijo, ki je nosila njegovega sina, odšel v Jeruzalem. Po Mojzesovi postavi je bil vsak moški prvorojenec posvečen Gospodu in ga je bilo treba v templju odkupiti. Prav tako je morala tudi Marija k obredu očiščevanja prinesiti svoj dar.

Ko so jeruzalemski romarji, vajeni betlehemskega miru, vstopali skozi Davidova vrata v Jeruzalemu, jih je zmedel hrupni vrvež trgovcev in karavan, ki so se drenjale ob prastarih vratih. Trgovci so ponujali svojo robo, drugi so se ob zapornicah prepirali z mitničarji, razkopavali svoje vreče in svežnje, da bi se jim zaračunala mitnina.

Skozi stranska vrata, imenovana 'Šivankino uho' je sveta družina z drugimi revnimi ljudmi, ki jim niso imeli kaj zaračunati, prišla v mesto.

Takoj za vrati se je na desni strani dvigala Herodova palača. Marija se je plaho ozirala na hladne marmornate stene, ki so sevale grozo in sovraštvo. Potju je vodila skozi ozke, prenapolnjene ulice, preko kamnitih stopnic in teras do hrupnih bazarjev in delavnic. Povsod kričanje in gneča. Množice, ki so hitele na svoje delo, so valovile zdaj sem zdaj tja.

Kot bi hotela obvarovati otroka pred neumornim hlaskanjem velikega mesta, ga je Marija boječe stisnila k sebi.

Ne da bi se kdo zmenil zanj, sta prispela do tempeljskega griča. Nato sta se kmalu zatem znašla ob Nikanorjevih vratih, ki so vodila v duhovniško predverje ter k veličastnemu templju.

Bil je čas jutranje daritve. Na žgalnem oltarju je plapolal sveti ogenj. Kri zaklanih živali je izparevala v posvečeni žerjavici. Potem so ognjeni zublji objeli daritveno žival in temen, dišeč oblak se je dvignil v nebo.

Marija je zbrano prisostvovala slovesnemu opravilu. Otroka je tesno stisnila k sebi, kajti zazdelo se ji je, da na žgalnem oltarju ni daritveno jagnje, ampak da so se rdeči plameni dvignili nad njenim lastnim sinom.

Zmrazilo jo je, čeprav je sijalo toplo spomladansko sonce. Prišla je k obhajanju daritve. Hoče odkupiti svojegasina, ki je kot prvorojenec posvečen Gospodu in vendar sluti, da je ravno on tista žrtev, ki bo nekega dne zgorela kot pravna daritev.

V tempeljskem predverju je stalo mnogo mater s svojimi prvorojenci in sreča jim je žarela v očeh. Vedele so, da bodo svojega ljubljence spet dobile nazaj, brž ko bo pobožna ceremonija končana. Marija pa je roko Vsemogočnega čutila nad svojim sinom in slutila, da je kot velika žrtev določen za vse čase.

Končno je pristopil duhovnik in peljal žene z njihovimi otroki v eno od tempeljskih dvoran. Tedaj je položil roko na Jezusovo čelo in slovesno rekel:

„Vsak moški prvorojenec naj bo posvečen Gospodu!”

„Naj bo posvečen Gospodu!” je Marija odgovorila in glas se ji je tresel. Jožef je duhovniku izročil predpisani dar: košarico z dvema grlicama - dar revnih - in pet srebrnih novčičev, zaslužek trdega dvajsetdnevnega dela. Marija se je zdrznila, ko je zaslišala kovinski zven denarja, ki je padal v daritveno blagajno. Ko bi vedela, da bo eden od njegovih učencev za trideset teh trdih denarjev izdal njenega ljubljeneza Gospoda?

Ko je bilo zadovoljeno postavi, so matere veselega srca odhajale. Tudi Marija se je že bližala izhodu, ko ji stopi nasproti mož, ki so mu čisto beli lasje lahno valovili v blagem vetru. Nad vse pozorno je prisostvoval pravkar opravljenemu obredu. Tresel se je od razburjenja, razširil roke in jih stegnil nato k božjemu detetu. Materi se je zdelo, da oči tega starega moža izražajo celotno veliko pričakovanje sveta, vse goreče tisočletno hrepenenje po Odrešeniku.

Sama ni vedela, kdaj in kako je položila otroka v starčeve roke. Dan za dnem je sivolasi Simeon prihajal v tempelj, zakaj obljubljenjo mu je bilo, da ne bo umrl, dokler ne bo videl Izraelovega Tolažnika - božjega Maziljenca. Vsako jutro je stal na vratih in pogledal v svetem pričakovanju vsako mater, ki je s svojim otrokom prišla v svetišče. V tem trenutku je vedel, da je njegovo čakanje dopolnjeno. On je blizu, v naročju te

matere.

Presrečen je objel otroka. Potem se je žarečih oči ozrl v nebo in ne meneč se za hlastno prerivanje tempeljskih romarjev, glasno rekel:

„Zdaj odpuščaš svojega služabnika, o Gospodar, po svoji besedi v miru, kajti moje oči so videle rešitev, ki si jo pripravil pred očmi vseh narodov: luč v razsvetljenje poganov in v slavo Izraela, svojega ljudstva.”

Še je brezmejno srečen objemal Odrešenika sveta, ko je pristopila žena, Ana, hči Fanuela, prerokinja štirinosemdesetih let, ki ni skoraj nikdar zapuščala templja. Ko je videla, da Simeon v tresočih rokah drži otroka, je tudi njo razsvetlil Sveti Duh. Glasno je vzkliknila, kajti ura odrešenja za božje ljudstvo se je približala; vsem v templju je oznanila veselo novico.

Toda množica, ki je valovila mimo, se je prav malo menila za njeno govorjenje. „Na otročje ji že gre,” so menili nekateri. Ko pa je Marija videla ta dva, ki sta tu žarela od sreče, je pomislila na prve starše človeškega rodu, ki sta prav tako težko čakala Odrešenika, odkar so se za njima zaprla vrata izgubljenega raja. Veselje in tolažbo naj bi njun otrok prinesel svetu. Kakšno pa bo ob tem njuno življenje? Tedaj je občutila na sebi starčev pogled, ki je bil poln iskrenega sočustvovanja in kot iz meglene daljave je zaslišala njegove preroške besede:

„Ta je postavljen v padec in vstajenje mnogih v Izraelu in v znamenje, kateremu bodo nasprotovali, da se razodenejo misli mnogih src. Tvojo dušo pa bo presunil meč.”

Te zagonetne besede pretresejo Marijo v dno duše. Sedaj ve, kaj bo njen delež: ko bo njen sin odreševal svet, bo meč bolečin presunil njeno srce. Vsako novo življenje morajo matere plačati s trpljenjem. In kolikšno naj bi bilo trpljenje matere, ki poraja novo življenje vsemu svetu?

Vsa se je tresla, ko je sprejemala otroka iz starčevih rok. Pritisnila ga je na prsi, kakor da bi ga s tem mogla obvarovati trpljenja in smrti. Globoko se je sklonila nad drobnim obrazom. Otroek je široko odprl oči in se preko oltarja, na katerem so vzplamtevali zadnji plameni

ZAKON O „odgovornem razmnoževanju”

Lojze KUKOVICA

Koncem junija letos je Zakonodajna zbornica mesta Buenos Aires sprejela zakon o „ploditvenem zdravju in odgovornem razmnoževanju”. Kot je rečeno v samem zakonskem besedilu, ima novi zakon namen zagotoviti moškimi in ženskam prebivalcem Buenos Airesa dostop do informacij o metodah za odgovorno izvrševanje njihovih spolnih in razmnoževalnih pravic. Pa ne samo do informacij, temveč tudi, da se jim brezplačno nudijo sredstva za konkretno izvrševanje teh pravic (3. člen). Prednost pri tem se daje mladostnikom, predvsem z namenom, da se preprečijo nosečnosti pri mladih dekletih in da se že nosečim nudi primerna pomoč.

Eden od posebnih namenov novega zakona o možnosti informacij in o preskrbi primernih protispolčetnih sredstev je v tem, da se prepreči prenašanje nalezljivih bolezni, kot je „sida” (aids) in spolnih bolezni. Informacije in oskrba s protispolčetnimi sredstvi bo dajalo usposobljeno zdravstveno osebje v vseh bolnicah in zdravstvenih ustanovah, odvisnih od buenosaireških oblasti. To osebje bo moralo vsem zainteresiranim nuditi temeljito ter osebno informacijo in pouk o protispolčetnih metodah, o njihovi učinkovitosti in morebitnih stranskih učinkih. Izrecno so od teh metod izključene abortivne metode. Vsak interesiranec se bo moral končno tudi sam odločiti za določeno metodo, potem ko bo prejel zadostno informacijo o njeni naravi in učinkovanju. V besedilu zakona je tudi rečeno, da je preservativ trenutno edino protispolčetno sredstvo, ki preprečuje okuženje s „sido” in s spolnimi boleznimi.

Na žalost so bili glasovi, nasprotni temu zakonskemu osnutku v buenosaireški zakonodajni zbornici, preslabotni in premalo številni, da bi mogli preprečiti njega odobritev. Sumi se, da je bila vsa zadeva tudi taktično tako pripravljena, da se oporečniki niso zadosti in pravočasno pripravili na debato o osnutku zakona. Vendar se jim je kljub temu posrečilo vnesti vanj nekatere važne

spremembe, ki so bile v končnem besedilu zakona upoštevane.

Potem ko je bil zakon izglasovan in odobren, so številne katoliške in druge organizacije objavile k zakonu svoje kritično mnenje. V njem najprej ugotavljajo, da novi zakon nasprotuje pravici do življenja, ki jo jamči argentinska ustava, kajti znanstveno je dokazano, da so nekatera protispolčetna sredstva, ki jih zakon posebej omenja kot le protispolčetna, tudi abortivna, kot npr. DIU in pa „tableta za dan pozneje”, ker preprečujejo vgnezenje oplojenega jajčeca v maternici in tako žensko telo embrij izloči, z drugo besedo, splavi. Po tem zakonu bodo imeli dostop do protispolčetnih sredstev tudi mladoletniki brez vednosti in pristanka svojih staršev, s čimer zakon starše izključuje iz odločitev njihovih otrok, čeprav se te tičejo njihovega zdravja in zanje nad vse važnih vrednot.

Novi zakon tudi ne priznava zdravstvenemu osebju po bolnicah in drugih zdravstvenih inštitutih pravice do „ugovora vesti”. Tako bo to osebje dejansko primorano ravnati proti svojemu etičnemu in verskemu prepričanju, ali pa se jih bo postavilo pred možnost, da zgubijo svoje delovno mesto. Zakon je tudi nasproten človekovemu osebnemu dostojanstvu in pravici do intimnosti, ko daje javnim oblastem pravico, da sodijo o tem, katero človeško razmnoževanje je

odgovorno in katero ne, kdaj in kako je primerno ali neprimerno imeti novega otroka. Nasproten pa je zakon tudi neodtujljivi pravici staršev, ki so po naravnem pravu prvi vzgojitelji svojih otrok, posebej še na tako važnem področju kot je področje spolnosti in človekovega razmnoževanja.

K vsej zadevi se je po objavi zakona oglasila tudi stalna Komisija Argentinske škofovske konference z dokumentom, ki nosi naslov: „**Blagovest o človekovem življenju in o vrednosti spolnosti**”. Dokument katoličanom, pa tudi vsem ljudem dobre volje in zdrave naravne vesti pove, kaj je treba misliti o tako važnem vprašanju, kot je vprašanje življenja in spolnosti. Navedemo tukaj samo nekaj glavnih točk. Priporoča najprej, naj se med ljudmi pospešuje kultura „odgovornega razločevanja” v vprašanih spolnosti. Družinam naj se v resnici prizna osrednja odgovornost na področju spolnosti in to ne le v krogu lastne družine, temveč tudi splošno v javnem življenju. Izrecno naj se zagotovi pravica in dolžnost do „informiranega pristanka” tistim, ki se bodo posluževali tega zakona. Z drugo besedo, zainteresiranim je treba jasno povedati celotno problematiko protispolčetnih sredstev, k čemur spada, da se jim razloži tudi njena versko moralna dimenzija.

Nadalje škofje zahtevajo, da se zdravniškemu osebju, odgovornemu za dajanje informacij o protispolčetnih sredstvih in oskrbovanju z njimi, izrecno in polno zagotovi pravica do „ugovora vesti”, kadar in v kolikor bi zahteva njihovega posega ne bila v skladu z njihovo vestjo. Zahtevajo škofje tudi, da se v vsakem primeru spoštuje pravica vsakogar do življenja in sicer od spočetja do naravne smrti, z drugo besedo, da se absolutno izključí vsaka pravica do splava. Končno zahtevajo škofje, da se prizna in pospešuje neodtujljiva in nenadomestljiva pravica-dolžnost staršev do moralne vzgoje njihovih otrok.

„Cerkve se zaveda - tako povzema svoj nauk škofovski dokument - da je v pluralističnih demokracijah težko učinkovito braniti človeško življenje zaradi močnih raznosmernih miselnih tokov”. Kljub temu pa so politiki s svojimi odločitvami dolžni „ustvarjati pravičen red s tem, da odločno zagovarjajo in pospešujejo vrednoto življenja”.

Načrti naši - nič!

Irena SEVER

Ko se je rodil moj prvi otrok, se je v isti porodnišnici isti dan rodila tudi Iva. Njena do solz srečna mamica je bila mnogo starejša od vseh nas drugih in njen ganjeni oče se je vedel, kot da je tu doma in kot da pozna vse najpomembnejše zdravnike. Prišel je, še ves pod vplivom praznovanja, in vsej sobi oznanil, da danes na zdravje male Ive pije ves hotel, kjer se je očka nastanil, da počaka ženo in detece.

Zvečer, ko je vse potihnilo, nam je Ivina mamica povedala svojo zgodbo:

Poročila sta se zelo mlada, ona še študentka, brez stanovanja in brez denarja.

- Najprej si urediva življenje, potem bova mislila na otroke, sta se strinjala na začetku zakona.

Dostudirala je, dobila dobro službo, on je napredoval, dobila sta stanovanje, nakupila vse potrebno - in potem sta si zaželela potovati. Vsaj malo, vsaj nekaj časa! Ko bosta imela otroka ali dva, bo prostosti konec! Potovala sta in misel na otroka še za nekaj časa odložila. „Načrto-

vanje družine" jima je šlo dobro od rok - nikoli se ni zgodilo nič nepredvidenega in mirno sta uživala še ta kratki čas prostosti, preden se odločita za materinstvo in očetovstvo.

- Zdaj pa bi le imela otroka?

- Bi počakala še nekaj mesecev, da mi ne bo poleti na morju slabo?

In sta še malo počakala. Premišljeno in natančno sta določila celo mesec - če se bo otrok rodil spomladi, bo laže za sušenje plenice, na vrtu bo rasla mlada zelenjava prav takrat, ko jo bo dojenček potreboval, in do poletja bo že dovolj velik, da ga bosta lahko vzela na morje.

Na vse sta mislila, vse načrtovala, vse se jima je zdelo dobro. Zdaj je čas, zdaj bova imela otroka!

In potem se je začelo razočaranje - meseci so tekli, otrok pa se ni hotel napovedati.

Čez pol leta sta prvič obiskala zdravnika in čez leto dni priznanega strokovnjaka v daljni Ljubljani. Preiskave, zdravljenje, drobni posegi, medicinski mali tri-

ki, pa spet preiskave... Dvanajst let! In končno jima je nekega dne največji strokovnjak rekel:

- So tudi skrivnosti, ki jih znanost ne more doumeti. Oba sta zdrava, ne najdem ničesar, pomagati pa vama ne morem. Sprijaznita se, da ne bosta imela otrok.

Meseci neotolažljive žalosti in potem rešitev: - Posvojiva nekoga, ki naju potrebuje. In sta posvojila majhno deklico.

In glej čudež: brez zdravnikov in proti vsakršnemu pričakovanju se je kmalu potem najavilo detece!

Devet mesecev pozneje sem spoznala srečno Ivino mamo in očeta in razumela sem, zakaj pije ves hotel. Sestrica Marja pa jih je čakala pri babici, da se vrnejo in začnejo srečno skupno življenje.

Kdarkoli srečam Marjo in Ivo in se spomnim na njihovo zgodbo - zdaj sta že veliki gospodični, predvsem pa staljubeči sestri - občutim resničnost pregovora: Načrti naši - nič.

Bog je, ki daje življenje, kadar hoče in kjer hoče. Naj si prizadevamo še tako zelo, usodne stvari v življenju niso v naših rokah in ne moremo jih načrtovati. Lahko se le upiramo božjim načrtom. In mislimo, da mi obvladujemo življenje!

(Naša družina, 1997)

PREŠEREN KRISTJAN ALINE?

Alojz REBULA

Naš največji pesnik je pred smrtjo prebiral dve kapitalni knjigi krščanstva, Sveto pismo ter Hojo za Kristusom. V trenutku pa, ko mu je kaplan Košir pri poslednjem zakramentu pomazilil uho, je sodelujoče zasukal glavo, da mu je pomazilil še drugo.

Je to dovolj, da imamo Prešerna za kristjana? Ne, ker vzorna krščanska smrt samana sebi ne pomeni tudi poprejšnjega vzornega krščanskega življenja.

V svoji najobsežnejši pesnitvi, Krstu pri Savici, je upesnil dogodek iz zgodovine pokristjanjenja Slovencev, in sicer tako, da je skozi usta glavne junakinje razglasil krščanstvo za religijo ljubezni, glavnega junaka pa je iz poganškega vodje naredil ne samo kristjana, ampak tudi misijonarja.

Je to dovolj, da imamo Prešerna za krščanskega pesnika?

Ne, in to zato, ker je pesnik v nekem

pismu izjavil, da je tisto pesnitev napisal kot metrično vajo in da bi si pridobil naklonjenost duhovščine. Zato se bralec ne more znebiti suma nekega kulturnega oportunizma, posebno ker je ne glede na omenjeno izjavo odsotnost nekega primarnega navdih (iz kakršnega se je na primer rodil veličastni Sonetni venec) tudi zaznavna.

Prešeren se je rodil v tako rekoč duhovniški rodbini, prijateljeval z vrsto duhovnikov in ob srečanju v Ljubljani šel prijateljsko večerjat z danes blaženim - takrat še spiritalom - Slomškom.

Ta argument ne dokaže nič več kot to, da Prešeren ni imel averzije do duhovnikov kot ljudi.

Za nasprotno dokazovanje pa lahko navedemo druga dejstva: da je v že omenjenem pismu tudi izraz „farji in terciari“, da je napisal epigram, ki bi lahko bil za geslo Heglovi nekrščanski filozofiji, da si je dvakrat privoščil tistega Slomška, ki je

v Pismu Čopu imel njega, Prešerna, za „genialnega in blagoslovljenega pesnika“.

Je to dovolj, da ga imamo za nekristjana? Ne. Kaj naj torej rečemo o njem?

Najprej to, da je Prešeren v svojem evropskem čutenju daleč od vsakega liberalističnega vničevanja krščanstva, da, nasprotno, s spoštovanjem čuti njegovo duhovno in kulturno veličino.

Drugič lahko rečemo o njem, da je z vsem svojim

etičnim vrednostnim sistemom, s svojim etosom ostal trdno znotraj krščanskega obnebj.

Če ga ne moremo imeti za kristjana, ga tem manj moremo imeti za nekristjana. V polnem pa ga lahko imamo za kristjana ne v cerkvenem, ampak v kulturnem razumevanju besede, kakor se je imel za kristjana italijanski hegeljanski filozof Benedetto Croce, ko je izjavljal: „Non possiamo non dirci cristiani - Ne moremo drugače, ko da se imenujemo kristjane.“

Dva sveta moža

Marko KREMŽAR

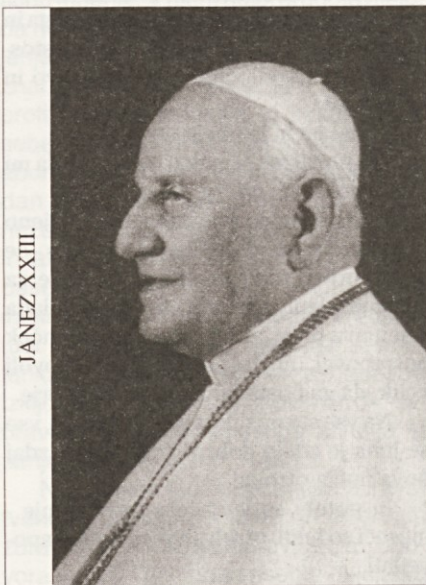
V nedeljo, 3. septembra, lani je papež Janez Pavel II. na Trgu sv. Petra v Vatikanu prištel blaženim pet duhovnikov, med njimi dva papeža. Ni navada, da bi razglasitev blaženih vzbudila pozornost svetovnega časopisja. Tudi v tem primeru so imena treh blaženih ostala svetu skoraj nepoznana, medtem ko je novica, da sta prišteta med vzornike krščanstva dva naslednika sv. Petra, zbudila precej odmevov. Na istih straneh je bilo mogoče brati na račun tega papeževega dejanja besede odobravanja, pa tudi ostre kritike.

Papeža Pij IX. in Janez XXIII., ki sta bila prišteta blaženim isti dan, sta bila že v življenju deležna s strani svetovnega javnega mnenja zelo različnih sodb. Medtem ko je Janez XXIII. s svojim dobrohotnim nasmehom žel splošno priljubljenost, je bil odločni Pij IX. med neverniki osovražen, med verniki pa večkrat hudo nerazumevan. Sredi prejšnjega stoletja je svaril vernike in svet pred zmotami. Odločno je obsodil nauke modernizma, liberalizma in komunizma, ki so že takrat razkrjali družbo. Janez pa je sto let kasneje skušal celiti rane, ki so jih svetu in Cerkvi ti zmotni nauki povzročili. Oba blažena pa imata nekaj skupnega: papež Pij je sklical leta 1869 prvi vatikanski koncil, papež Janez pa leta 1962 drugega, ki je v nekaterih pogledih prvega dopolnil.

Pri proglasitvi za blažene teh dveh pastirjev vesoljne Cerkve ni manj pomembno od dejstva, da sta oba živela in delovala kot vzorna kristjana, to, da ju je njun naslednik papež Janez Pavel II. postavil za vzor svetosti na isti dan.

Blaženi Janez

Velike priljubljenosti nekdanjega beneškega patriarha Angela Giuseppe Roncallia, papeža Janeza XXIII., ki jo je užival celo med nevernim svetom dvajsetega stoletja, ni pripisovati le njegovemu prikupnemu značaju. K njej je verjetno pripomoglo dejstvo, da ta papež ob popolni zvestobi celotnemu zakladu katoliškega verskega nauka, v svojem nekaj nad triletnem vladanju ni ob-

sodil ali javno zavrnil nikogar. Poudarjal je, da se mora Cerkev posodobiti, ne zato, da bi postala svetu enaka, temveč, da bo svet njeno blagovest lažje razumel.

Zavest, da moramo kristjani v svetu in med seboj širiti ljubezen, je po zgledu tega svetniškega moža globoko pronicnila v duhovno tkivo Cerkve. Dobri, a ne naivni papež Janez je vernikom iskreno in toplo priporočal dialog s sodobniki različnih ver in mišljenj, da bi tako omogočil ljudem dobre volje medsebojno spoznavanje in da bi podrl pregrade, ki so nevernim otežkočale spoznavanje krščanskega nauka. Zgodilo pa se je, da so nekateri njegovi posnemovalci ob zavzetosti za dialog včasih pri tem pozabljali na katehezo. Neverni, ki so vse pogostejše dajali katoličanom za zgled „širino“ papeža Janeza, pa so spregledovali njegovo resnicoljubnost, zvestobo in duhovno globino.

Verni in neverni so ob smrti dobrega papeža Janeza XXIII. pričakovali, da bo prištel blaženim. Njegova oseba je zbujala med sodobniki tako splošno spoštovanje in občudovanje, da je bilo težko dvomiti, da bo kmalu razglašen kot vzor krščanske drže v sodobnem svetu. Okrožnica „Mater et Magistra“, s katero je ta papež dopolnil socialni nauk svojih prednikov, je bila sprejeta z razumevanjem celo v kakih krogih, ki so do

tedaj katoliške poglede na družbena vprašanja odklanjali. Marsikdo je tiho upal, da bo proglasitev tega svetega moža za blaženega potrdila nekatere popularne poteze njegove pastoralne prakse kot edinovneljavno zadržanje katoličanov v vedno bolj razkristjanjenem svetu. Ob poudarjanju vseobsegajoče dobrote tega papeža so nekateri „napredni“ verniki pričeli pozabljati na dolžnosti do resnice.

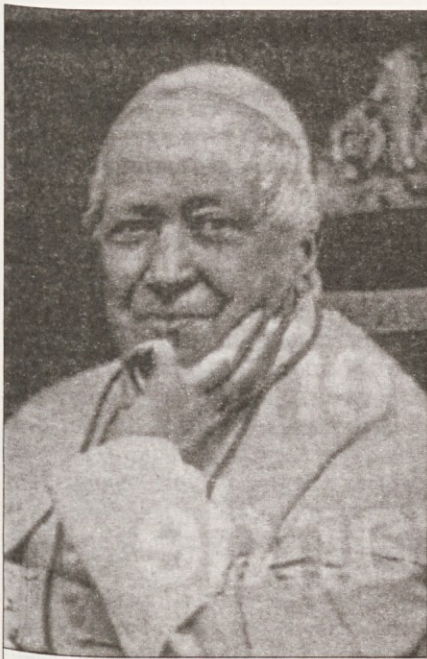
Nemajhno je bilo zato presenečenje, ko je bil povzdignjen na čast oltarja skupaj z „dobrim“ Janezom XXIII. dosledni in neredko ostri papež Pij IX.

Blaženi Pij

Dve leti pred revolucionarnimi presesi, ki so 1848 zamajali temelje Evrope, je bil štiriinpetdesetletni Giovanni Mastai Ferrari izvoljen za papeža. Katoliški Cerkvi je vladal kot Pij IX. nad 35 let. Ob nastopu so ga pozdravili kot „liberalnega“ papeža. Ko pa je Pij IX. videl javno in podtalno delovanje liberalne masonerije na eni, in marksističnih revolucionarjev na drugi strani, je brez oklevanja zavzel proti tem jasna stališča in njihovo ravnanje obsodil. Nastopil pa je tudi proti drugim zmotam, ki so se širile po Evropi in vdirale celo v Cerkev. Nekateri vernike je to od Cerkve oddaljilo, večina pa je skušala slediti njegovemu pogumnemu zgledu. Včasih pa se je zgodilo, da so nekateri od njih, ob vnetem zavračanju zmot, pričeli izgubljati izpred oči celotnost krščanskega izročila.

Pij IX. ni odobral gibanja za združitve Italije, ker se je čutil odgovornega za obstoj papeške države, ki je dajala cerkvenemu poglavarju neodvisnost od svetne oblasti. Bal se je tudi (po stoletdesetih letih vidimo, da upravičeno), da bi bila, masonsko zamišljena in nacionalno razgreta Evropa ponovno pahnjena v vrtnec vojn in revolucij. Ko mu je ob italijanski združitvi ostal od celotne papeške države le Vatikan, je sklenil, da tega enostranskega ukrepa ne prizna in ne stopi več na tla italijanske države.

Od tedaj in do srede dvajsetega stoletja, papeži niso prestopili vatikanskih meja. Ta odločitev, ki je bila sprva protestno dejanje, je imela dolgoročne posledice. Petrovi nasledniki so se odslej v svojem prostovoljnem vatikanskem „ujetništvu“ lažje popolnoma posvečali skrbi za univerzalno Cerkev. Sledila so

PIJ IX.

desetletja velikih papeških okrožnic. Te so v soglasju z načelnimi stališči Pija IX. osvetljevale s krščanskim naukom celotno problematiko sveta, ki se je pod vplivom znanosti in tehnologije vedno hitreje spreminjal.

Stoletna prostovoljna uklenjenost vrhovnih pastirjev katoliškega občestva pa je povzročila tudi, da so ponekod verniki pričeli gledati na zaprtost, kot da bi bila krepost. Skrb za čistost nauka je v časih velikih zmed nekatere zavedla, da so zavrnili več novih idej kot bi bilo treba in so si s tem otežkočili stik s sodobniki. V veri sovražnem okolju so ob potrebnem razkrinkavanju zmotnih idej in krivic verni včasih spregledali, da je dolžnost kristjana, zavzeto oznanjati evangelij tako z zgledom, kakor z dobro, čeprav jasno besedo, ne le anonimni množici, marveč konkretnim, s težavami obremenjenim osebami. Po sili razmer smo namreč vsi, vsak na svoj način, izpostavljeni svetu, ki uničuje smisel za vrednote, in smo zato potrebni pomoči. Ob papeževi načelni jasnosti so nekateri zvesti verniki pozabljali na usmiljeno dobroto.

Modri Janez Pavel

Ob branju raznih komentarjev imamo lahko vtis, da je nekaterim katoličanom skoraj nerodno, da je papež ob priljubljenem Janezu XXIII. postavil za zgled tudi Pija IX., ki se jim zdi zastarel.

Mar ni s tem sveti oče skazil trenutka, ko bi Cerkev lahko bila ob spominu na dobrega papeža Janeza deležna pohvale svetovnega tiska? Niso redki, ki so videli v tej papeževi potezi napako. Prav je, da se vprašamo, kaj nam je hotel povedati Janez Pavel II. s tem, ko je dva svoja tako različna prednika, ki sta vodila Cerkev v tako različnih časih, istočasno predstavil vernikom in svetu kot vzor svetosti.

Morda je odgovor na to vprašanje razviden že iz reakcij raznih, do vere navadno brezbriznih, pa tudi nekaterih katoliško usmerjenih občil. Ob imenu Janeza XXIII. ploskanje, ob imenu Pija IX. zadržanost, kritika, če ne hladen molk. Cerkev je ob tej razglasitvi ponovno pokazala, da v svoji službi Kristusu in ljudem ne išče odobravanja množic.

Janez Pavel II. je proglasil za blažena dva sicer različna, v resnici pa dopolnjujoča se moža, na isti dan, da je s tem potrdil dva načina delovanja Cerkve. Mati in učiteljica dela in uči, kar v določeni okoliščinah spozna za pravilno in dobro, v skladu z naukom, ki ga je dolžna oznanjati. Veseli se, kadar svet njene poglede sprejema, a kaže smer tudi, ko ji miselni tokovi sodobnikov niso naklonjeni. Skušaj biti usmiljena in pravična, strpna pa tudi jasna in pokončna. Išče

dobrih odnosov z državami in z vladarji, a sprejema, če treba, tudi ceno preganjanja in mučeništva.

Oba blažena papeža sta, vsak na svoj način, povzročila, da je katoliška Cerkev ob koncu tisočletja, brez sleherne svetne oblasti, kljub preganjanju in nasprotovanju, bolj univerzalna, kot je bila kdajkoli v zadnjih tisoč letih. Njuna lika nas spominjata, da jasnost idej in pogumen nastop nista in ne smeta biti v nasprotju z dobroto in z usmiljenjem. Treba je biti ostro jasen do zmote, pa dober in poln razumevanja do tistih, ki se motijo. Odprtost naj pomeni kristjanu priložnost za širjenje evangelija v realnem svetu in med konkretnimi ljudmi njegove dobe. Zvestoba resnici nalaga vernikom dolžnosti, ne daje pa pravice, da bi se pri tem čutili vzvišene nad bližnjimi. Tem smo dolžni služiti, vsak v svojem času in na svoj način, z darovi in z lastnostmi, ki nam jih je naklonil Stvarnik.

Ko je modri papež Janez Pavel II. istočasno proglasil za blažena dva tako različna moža, je pokazal vernim in nevernim, da se njuno delo v Cerkvi dopolnjuje. Blažena Pij IX. in Janez XXIII. sta nam vsak zase zgled v tej ali v oni kreposti, oba skupaj pa predstavljata močno sliko krščanskega poslanstva.

IZ NAŠE KRONIKE

Festival narodnostnih skupin v Rosariu. Kot že tri leta zapored, je občina v Rosariu tudi lanskega novembra organizirala slovesnost, imenovano „Fiesta de las Colectividades“. Na razstavišču pod spomenikom zastave so postavili lep in obširen šotor za kulturni del prireditve, oder za plesne točke in stojnico za jedačo in pijačo. Kulturni del je bil posvečen prikazu Prešerna in njegovega dela. Razstavili so precej Prešernovih slik in njegovih pesmi, ki so jih prevedli v španščino. Razstavo so popestrili tudi z raznimi slikami iz Slovenije in velikim zemljevidom. Kot spominčke so prodajali tudi slovenski denar in znamke, majice idr. Predvsem v soboto, 4. novembra, in v nedeljo sta mladinski skupini na prostem zaplesali nekaj dobro predstavljanih plesov. V soboto se je v šotoru zbrala lepa skupina rojakov iz Rosaria in okolice na predavanje urednika Svobodne Slovenije Tineta Debeljaka, katerega je pozdravil predsednik društva Triglav Marjan Jeriha. Nato je predavatelj podal zgodovino slovenskega naseljevanja v Argentini od leta 1700 dalje. Naslednjo soboto je prišlo v Rosario več gostov iz Buenos Airesa na festival, med njimi predse-

dnik ZS Tone Mizerit, a je bilo praznovanje zaradi silnega naliva onemogočeno.

Otroški zbor Zedinjene Slovenije, ki ga vodi Marta Selan in ga sestavlja 45 pevčkov, je potoval v soboto, 25. novembra, v 300 km oddaljeno mesto Rosario. Naslednji dan so se otroci udeležili svete maše v katedrali, posvečeni Rožnovski Materi Božji. Med mašo, s katero je tamošnja slovenska skupnost obhajala sveto leto in jo je opravil mons. Jimenez, je zbor tudi pel. Berili sta brala brat Matevž Štim in Marjan Jože Loboda, napovedovalka pa je bila Metka Trpin Zafra. Po maši so se rojaki zbrali h koncertu v Domu Triglav. Vse navzoče je pozdravila dr. Rosa Polh, za njo pa je izrekel dobrodošlico in se zahvalil zboru za obisk predsednik Triglava Marjan Jeriha. V imenu Zedinjene Slovenije je spregovorila tudi tajnica prof. Neda Vesel Dolenc. Sledil je koncert otroškega zbora pod vodstvom Marte Selan ob spremljavi prof. Andrejke Selan Vombergar. Mladi pevci so bili deležni močnega aplavza po vsaki točki programa. Sledilo je kosilo, katerega so se udeležili rojaki iz Rosaria, zbor in starši otrok. Med kosilom je nastopila krajevna folklorna skupina „Veseli slovenski duh“, ki je dovršeno zaplesala več narodnih plesov.

BIL JE ŠKOF

Pavla KREMŽAR

Novembra je minilo enainštirideset let, odkar nas je zapustil naš slovenski Mojzes, škof dr. Gregorij Rožman. Po hudem trpljenju, po teži križa, je odšel po njega plačilo. Zapustil nam je zgled velikega molivca rožnega venca in gorečega častivca Marije, Božje in naše matere.

Ko je bil še profesor cerkvenega prava in duhovni voditelj orlovske organizacije, je slovenskim fantom zapisal: „Rožni venec je najlepši pozdrav Mariji!”

Ta najlepši pozdrav je kot duhovnik in zlasti kot škof s toliko vnemo priporočal in tudi sam molil, da ga smemo šteti med „pravega rožnovenskega apostola med slovenskim narodom” (Po: Marija slovenskega naroda ne bo zapustila).

Večkrat smo že slišali ali brali, kako težko je Gregorij Rožman sprejel škofovsko posvečenje. Takole je zapisal v svoj dnevnik: „Gospod, zakaj mi nalašaš to breme? Ko se moja narava tako uporno ustavlja: nočem križa, ne maram težav. Mirno, udobno in po svoji volji bi rad živel. Pa me Ti kličeš na Kalvarijo. Saj hočem iti, Gospod, a tako težko je, obotavljam se.” (Š.R. II., str. 13)

In kasneje: „Ko sem silno težko sprejel težo križa ob posvečenju v tistih slavnostnih urah, je bila moja duša zavita v vihar temnih slutenj.”

Kasneje je duhovnikom pri duhovnih vajah takole govoril: „Slutim silno črne oblake nad nami in pričakujem nekaj silno hudega, molim in Boga prosim, da se to ne bo zgodilo, vendar se te misli ne morem iznebiti.”

V teh temnih slutenjah se je vedno zatekal k Mariji. Do svoje smrtne ure jo je močno častil tudi kot Kraljico miru. Svoje duhovnike in vernike je silno lepo spodbujal k zaupanju v Marijino pomoč. Govoril jim je: „Z vsem zaupanjem se obračamo k prebleženi Devici Mariji, Kraljici miru! Izročamo ji svoje prošnje za mir in jo prosimo, naj te naše srčne želje uresniči po svojih materinskih namelih. Nameni materini pa so vedno obrnjeni v srečo otrok.”

Ko je izbruhnila druga svetovna vojna, je škof Gregorij Rožman „kar naprej priporočal rožnovensko pobožnost”. Priporočal je devetdnevnicu za mir od 4. do 12. aprila 1941, od cvetnega petka do velike sobote, pri kateri naj „zopet molijo

rožni venec”. Prav tako je naročal vernikom, naj ga opravljajo v isti namen med devetdnevnicu pred praznikom Marijinega vnebovzetja leta 1941.

Prav v istih dneh je papež Pij XII. „naročal vsem škofom sveta, naj za rožnovenski mesec oktober odrede posebne molitve, da bi od usmiljenega Boga na priprošnjo Kraljice presvetega rožnega venca sprosili, da bi bili dnevi sedanje preskušnje za Cerkev in ubogo človeštvo prikrajšani. Vsa številna družina katoliških kristjanov je tako naprošena, da kakor iz enega srca združi molitve v en sam goreč klic in v eno samo slovesno prošnjo. Nad vsem divjanjem razbrzdanih sil sije Marija kakor morska zvezda in vzbuja zaupanje, da še vodi pot iz sedanje teme v svetlo bodočnost. K tej zvezdi dvignimo roke in srca, misli in besede. (Marija...)”

Škof Gregorij Rožman pa je takrat takole priporočal molitev rožnega venca: „Rožnovensko pobožnost darujmo po rokah Kraljice presvetega rožnega venca v tiste namene, ki jih je naša Gospa v Fatimi sama določila; za spreobrnjenje grešnikov, v zadoščenje za vse grehe in žalitve božje, za skorajšnji mir, za zmago nad sovraštvom, za naše domače razmere, pa še za edinost in za duše vseh naših umrlih, ki so v vica.”

Silno je trpel škof Gregorij Rožman,

ker je moral zapustiti svojo škofijo. Vemo, da bi je po svoji volji nikdar ne zapustil, čeprav je vedel, da bi ga tam čakalo trpljenje in mučeniška smrt. Skrbelo ga je in trpel ob misli, ali je med vojno delal prav ali ne. Takole je o tem pripovedoval škof ministru dr. Kreku:

„Leta 1957 je bil v Fatimi VIII. kongres Kristusa Kralja. Na ta kongres sem bil povabljen in naj bi tam tudi govoril. Zapletlo pa se je pri vizi. Moji duhovniki so bili v Rimu kar nekam „neljubeznivo” sprejeti in dovoljenja ni bilo in ni bilo, čas odhoda pa se je bližal. Tri dni pred odhodom sem takole premišljeval: Marija, Ti veš, zakaj želim iti v Fatimo. Ti tudi veš, da smo v domovini Tvoja fatimska sporočila v javnem češčenju premišljevali in imeli posebne pobožnosti, da bi spolnjevali Tvoja naročila v Fatimi. Zato mislim, da bi bilo prav, da bi bil v imenu naših duhovnikov in vernikov v Fatimi pri tem kongresu. Sedaj pa je težava, ki je nisem prav nič pričakoval. Marija, Ti odloči. Kar takole naj bo: Jaz grem danes osebno po vizo. Če jo dobim, prav, bom z veseljem šel v Fatimo; če je ne dobim, bom vedel, da Ti, Marija, ne želiš, da pridem tja. Bom Tvojo odločitev sprejel.”

In škof Rožman je dobil vizo za Portugalsko. Odpotoval je. O svojem doživetju na kraju Marijinih prikazovanj pa poroča takole:

„Tistega dne zjutraj sem rekel Mariji, da imam ta dan posebno prošnjo. Prosim jo, naj mi na kak način pokaže, naj dá kakšno znamenje, naj mi odgovori na vprašanje: Ali smo katoliški Slovenci med vojno in revolucijo ravnali prav ali ne? To me je namreč hudo mučilo. Ne morda zaradi komunističnih sodb in obsodb, pač pa toliko bolj zaradi strašnih nesreč, ki so nastale in deloma še trajajo. Vse tisto jutro sem prošnjo ponavljal: med molitvijo, pred in med sveto mašo, in potem kar naprej. Vedno bolj sem postal nestrpen in sem silil in prosil: Marija, usliši me, daj mi znak, saj veš, kak revež sem v tej negotovosti. Čim dalj sem o tem mislil in sam v sebi govoril, tem bolj me je vsega obšlo hrepenenje, da si moram to izprositi; prevzela me je neka nujna želja, kar gnalo me je nekaj, naj še in še silim in prosim. In sredi tega prosečega pogovarjanja z Marijo, sredi ponavljanja moje prošnje, sem opazil, da so roke, ki sem jih sklenil v molitvi, nekam osvetljene, da je na njih neki pramen močnejše svetlobe, ki se je bleščala v lahni modrini. Ozrl sem se in videl, da je ista modrina padala tudi po talarju. Moja prednja stran je bila v tej svetlobi.

Tedaj mi je šinilo spoznanje: Marija me je uslišala. To je znamenje, da smo delali prav. Spet sem se ozrl okoli sebe. Sinji na vizredni svetlobi se je za spoznaje še bolj zasvetila in potem je ni bilo več." (Š.R. III., str. 559-561)

Dr. Krek pravi: „Mir in zadovoljnost sta mu sijala z obraza, ko mi je to pripovedoval.“

Škof Rožman pa je bil tudi tolažnik trpečih. „Vsak dan je žrtvoval dolge ure za sprejemanje obiskov. Vse dopoldneve je imel audience. Ljudje so prihajali k njemu navadno samo s svojimi težavami, bolečinami in prošnjami... Med vojno so se prošnje postotile. Ko je opoldan prihajal h kosilu k skupni mizi, je bil včasih strašno utrujen. Po molitvi se je usedel, zagrebel roke v lase..." in se pogreznil v tihoto svojih misli. (Š.R. III., 112)

Upravičeno je dnevnik *Slovenec* 9. marca 1943 ob Rožmanovi šestdesetletnici zapisal o njem: „Kako ljubeznivo se sklanja k vsakemu, mu že od daleč nudi svojo posvečeno desnico v pozdrav, ga ljubeznivo posadi k svoji mizi in z očetovsko pozornostjo posluša in posluša. Popolnoma pozabi nase in na svoje številne vsakodnevne skrbi in misli samo na osebo, ki sedi pred njim. Kako se zna popolnoma vživeti v človeka.

Njegovo srce začuti bol trpina in trpi s trpečimi. Z vso ljubeznijo usmiljenega Samarijana priliva olja na rane, tolaži in išče rešitve in pomoči. Nikdar se ni utrudil. Vsi se mu čudijo, kako more cele dneve posvetiti le drugim, kako more cele dneve poslušati tožbe in prošnje, da se ne naveliča in ne utruji." (Š.R. III., 114)

Hudo je trpel, ko je zvedel jeseni leta 1945, da je 200 njegovih duhovnikov vrženih v ječo. Povedal je, „da vsak večer prekleči eno uro pred posteljo in moli za uboge duhovnike, ki morajo po celodnevem težkem in prisilnem delu spati na cementu v ječah." (Š.R. III., 93)

Kakor je škof dr. Gregorij Rožman svoje vernike pozival k molitvi, je pa tudi sam veliko premolil. Takole pričujejo o njem: „Ko bi mogel zbrati vse ure, ki jih je škof preklečal pred Najsvetejšim, bi gotovo šle v leta; koliko rožnih vencev je šlo preko njegovih ustnic, koliko križevih potov je premišljeval, ve le Bog." Tudi javne delavce, ki so se trudili za narodov blagor, je opominjal, naj v prvi vrsti molijo, „češ da se Slovenci pri delu za svoj narod vse premalo spomnimo na Boga. Sploh za narod premalo molimo. Jaz vam povem, da tako rekoč noč in dan molim za ves naš narod in ga stalno blagoslavljam. Neprenehoma prosim tudi

našo Kraljico, naj naš narod ne bi bil med tistimi, ki naj bi po fatimski napovedi bil zapisan uničenju in bi kot narod premnil." (Š.R. III, str. 122)

„Molitev, s katero se združimo, bo morebiti le tako vodila, da moremo nekaj napraviti za rešitev našega naroda. Dokler pa človek vsega ne stori, tako dolgo nikdar ni miren in miren biti ne more." Tako je dejal škof dr. Gregorij Rožman leta 1958, kot beremo v knjižici Slovenski Makabejci (str. 14).

O prelepem zgledu molitve in moči sv. rožnega venca v težkih življenjskih preskušnjah je napisal škof Rožman v *Duhovnem življenju* l. 1952 takole: „Naj vam povem, kar je pripovedoval mlad kmet iz svojih spominov: Ne morem in ne morem pozabiti leta 1929. Našo hišo so tedaj zadeli posebni udarci. Soparnega in vročega dne, ravno pred žetvijo, je prihrumela silna nevihta. Vsula se je toča, da nas je bilo groza, ko smo zrl skozi okno. Mati je polagala blagoslovljene oljčne vejice na žerjavico in škropila z blagoslovljeno vodo vse naokrog. Moj ded je stal pri oknu in molil rožni venec. Bil sem tedaj zelo mlad, pa mi je bilo vendar pri srcu, da moram nad nekom divje zakričati od bolesti nad nevidnim sovražnikom, ki uničuje naša polja. Pa ded je molčal, tako da si še jaz nisem

Prvo sveto obhajilo slovenskih otrok v Buenos Airesu (cerkev sv. Julije) leta 1949, ko nas je obiskal v spremstvu Julija Slapšaka ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman iz ZDA

upal zavpiti. Nevihta se je unesla in ded je šel pogledat na njive. Ko se je vrnil ves bled in siv v obraz, je dejal: „Žito je že omlačeno, nam ne bo treba mlatiti. Da bi le krompir obrodil in bi ga mogli lepo spraviti pod streho.“ Nobene tožbe, nobene bridke besede ni zinil o nesreči, kletev itak nikdar ni prišla iz njegovih ust. Po večerji je kakor vsak dan zmolil zahvalo: „Zahvalimo se Ti, vsemogočni Bog, za vse Tvoje dobrôte.“

Krompir je dobro obrodil in suhega smo spravili pod streho v gospodarskem posloplju. Kruha sic er ne bo, a gladovali ne bomo. Toda neke novembrske noči nam je gospodarsko posloplje zgorelo. Ko me je krik „gori!“ vrgel iz spanja, je bila stavba že vsa v ognju. S pomočjo sosedov smo rešili konje in govedo, svinje smo morali zaklati, kolikor jih ogenj ni umoril. Gasilci so rešili hišo, hlev in skedenj sta pogorela do tal. Ko smo ob treh zjutraj sedeli v hišterni, da si oddahnemo od strahu in napornega gašenja, sem videl v dedovih očeh solze, edinokrat. Krompir je v hudi vročini zoglenel, kup črnega oglja. Nas otroke in posle je ded poslal spat, sam pa je odšel na pogorišče pazit na tleče ostanke lesa, da bi se ogenj zopet ne razgorel. Solze, ki sem jih videl v dedovih očeh, so me pekle in bolele, da nisem mogel zaspiti. Vstal sem in šel k dedu, da bi ga s kakšno primerno besedo tolažil. Našel sem ga z rožnim vencem v roki. Ni tožil, ni zagrenjen godrnjal, v skrivnostih rožnega venca se je pogovarjal z Bogom in z njim razpravljalo načrtih novega posloplja. Tu ni bilo treba nobene besede; molčal sem in deda občudoval. Nobena nezdoga ga ni vrgla iz smeri, po kateri je hodil vse življenje, v sreči in nesreči. V uspehih in neuspehih je enako veselo vdan služil svojemu Bogu z vsakdanjim delom. In ta naš ded mi je kratko pred smrtjo pokazal pravo smer življenja, katere se je tako zvesto držal, z besedami: „Fant, glej zmeraj naprej, naprej, tja do Boga.“

Takega očeta, takega deda smo imeli Slovenci. To je bil škof dr. Gregorij Rožman. Doživljal je najhujše viharje, zlasti komunistično brezboštvo. Solznih oči je zrl toliko stvarnih pogorišč po slovenski zemlji, še več pa duhovnih pogorišč in razvalin, ki se še kar naprej množé. Pa je naš škof v vseh preizkušnjah držal sveti rožni venec v rokah in ga tudi drugim priporočal. Zaupal je v Boga in v Marijo ter gledal naprej, naprej prav do Boga. Posnemajmo ga! (Marija... 98-101)

MISLI, VREDNE PREMISLEKA

Iz pogovora **Bogomirja Štefaniča ml. s prof. Justinom Stanovnikom**
za Tretji dan 3, 2000)

...Ko je neki slovenski pisatelj rekel, da so vsi napeto čakali, kaj bodo katoličani povedali o sebi in svetu, ko se bo totalitarni pokrov dvignil, in da so bili nemalo presenečeni, ko od tu potem ni bilo nobenih pomembnejših glasov, smo, namesto da bi vprašanje pobrali in ga peljali naprej, pustili, da je tam obležalo, nepreiskano in neodgovorjeno. In vendar je bilo to pravo vprašanje. Šli smo skozi hude plavže, kot se reče, in vendar iz nekih razlogov - ne vemo natanko, iz katerih razlogov - nismo o tem vedeli kaj povedati. Če bi premislili presenečenje naših agnostičnih prijateljev, bi marsikaj lahko zvedeli o sebi.

A tu je še druga stvar. Vsaka skupina - katoličani smo takšna skupina - mora registrirati stvari, ki bi utegnile upravičiti njen osnovni rešpekt do sebe. To mora storiti zato, ker brez določenega samospoštovanja ne more izpolnjevati tiste vloge, ki ji po družbeni in zgodovinski in duhovni teži pripada. V pototalitarni Sloveniji delujejo sile, ki vidijo poglobitve možnosti za svojo prihodnost v tem, da se zmanjša vpliv in ugled katoličanov. V svojem negativizmu ne vidijo prosperitete v večanju svoje zadostnosti, ampak v manjšanju zadostnosti svojih duhovnih in političnih nasprotnikov. V takem položaju nam ne bo oproščeno, če ne bomo poskrbeli, da postanejo sestavine našega spomina tudi momenti, na katerih lahko stoji naše samospoštovanje. Nič lažnega, ničesar s kakršnimkoli sumom opremljenega ne bomo pripustili v anale naše aristeje. Želimo biti varni - predvsem pred seboj. Toda tudi v tem stoletju - (pogovor je iz leta 1999, op. ur.) in morda zlasti v tem stoletju - so se zgodile reči, ki nam ne dovoljujejo, da bi pozabili njihovo vrednost in ceno, s katero so bile plačane...

++

...Potem so tu velike krivice. Ne tiste, na katera opozarjajo sindikati in varuh človekovih pravic in ki jih lajša Karitas. To so krivice, ki jih nihče ne registrira! Pomislite samo, kakšne krivice se godijo staršem in otrokom. Starši morajo dati otroku dom, morajo mu priskrbeti hrano, obleko, šolanje, kar velikokrat ni tako preprosto, potem pa ga pošljejo v svet. Pa ga ne morejo poslati v svet, ampak ga morajo poslati v džunglo. Zakaj je tako, da ga ne morejo poslati v svet - z vsem, kar ta beseda pomeni -, ampak v džunglo? Tudi v svetu se otroku lahko kaj zgodi, v džungli pa je tako, da skoraj ni mogoče, da se mu ne bi kaj zgodilo. Kdo pa je povzročil džunglo? Ali jo je naredil velik plaz s Triglava? Ali je morje plusknilo čez deželo? Ali ste že kdaj gledali televizijsko omizje, v katerem so sedeli predstavniki znanosti, kot so pedagogika, psihologija, sociologija, pravo, politologija - in katere od sto njihovih podvrst - in ali niste dobili vtisa, da je vse dovoljeno? Mar ni bilo vedno rečeno, da se bomo s tem in tem pač „moral naučiti živeti“? In potem, ko koga na pol mrtvega privlečejo iz džungle, ali ni tako, da isti gospodje in gospe govorijo z njim samo z masko pred usti? To je seveda velika hipokrizija, ampak s tem, da se svet spreminja v džunglo, s tem je kršena ena od osnovnih človekovih pravic....

...Pokažimo samo še eno reč. V začetku junija 1945 so komunisti pobili dvanajst tisoč mladih slovenskih vojakov: dobili so jih razorožene, sami so jih še zvezali in v enem tednu pomorili. To ni malo, v enem tednu dvanajst tisoč! Zgodovina je vse tako aranžirala, da sta bila ta smrt in umor vrh velike drame: nekaj največjega, kar se je v Sloveniji zgodilo po pokristjanjevanju. In vendar, kakor da tega ni bilo. Vse najfinejše umetniške duše, s tkivom, ki je tako subtilno, da se vznemiri ob najmanjši sapici z Barja, vsem je dano, da ostajajo ravnodušni - ob tem presežnem...

Slovenija danes

Branko ROZMAN

Dan reformacije ali dan prvih slovenskih knjig?

31. oktober je v Sloveniji državni praznik, dan reformacije. Ta dan je leta 1517 nemški katoliški menih Martin Luter nabil na grajsko cerkev v Wittenbergu 95 tez proti odpustkom in s tem odločilno pospešil razkol v Cerkvi. Vsebina našega državnega praznika je, sklepajoč po njegovem imenu, ta nesrečni cerkveni dogodek. In to naj praznuje tudi slovenska katoliška večina? Da ne bo nesporazumov. Katoliška Cerkev je bila v začetku 16. stoletja potrebna korenite reforme. O tem ne more biti nobenega dvoma. Vprašanje je le, kako naj bi se ta izvršila, ker tako, kot se je, se je gotovo napačno. Odličen zgled raznih reformacij v Cerkvi so svetniki. Tudi nje so napake v Cerkvi zelo motile, ker so imeli Cerkev radi, vendar so jih skušali odpravljati od znotraj, tako da so sami ostali v Cerkvi. Na primer sveti Frančišek Asiški. Protestantski reformatorji pa so uporabili metode, s katerimi so dosegli razkol. S tem so izničili eno najglobljih želja njenega Božjega ustanovitelja, ki jo je pri zadnji večerji izročil učencem kot svoj testament, da bi bili namreč vsi kristjani eno. Poroštvo te edinosti je tudi papež, po Kristusu vi volji vrhovni poglavar in razpoznavno znamenje njegove Cerkve.

Res pa je, da imajo slovenski protestanti izredne zasluge za slovenstvo, ker so začeli izdajati prve slovenske tiskane knjige. Ta njihova dejavnost je bila tako pomembna,

da brez dvoma zasluži vsakoletni državni praznik. Ime praznika je pa neprimerno, saj se ne veselimo žalostnega razkola v Cerkvi, ampak začetkov slovenskih tiskov.

Dr. Andrej Bajuk je povedal - Mag (25. okt.):

Predsednik države se je v osebnih stikih obnašal zelo prijazno in dostojno. Mislim sem, da imava korektno odnose drug do drugega; o zadevah,

tudi o spornih, sva razpravljala povsem brez zadržkov. Njegova pisma so se praviloma pojavljala ob petkih po 13. uri, torej pred soboto, ki je medijsko najzanimivejša. Zadnje pismo pa je poslal nekoliko pred sedmo zvečer, tako rekoč na predvečer volilnega molka. Verjetno je vedel, da me ni v vladnem uradu, zato me je klical tja nekaj pred sedmo, ob pol osmih pa je bilo pismo že predstavljeno javnosti prek nacionalnih elektronskih medijev. Spet sem zanj izvedel prek občil prej kot osebnostno.

Po mojem je bil to poseg predsednika Kučana v volilni boj, ki pa je iz zornega kota politične kulture nesprejemljiv. Odgovornost in položaj mu tega ne dovoljujeta. Prav posebej neumestno pa se mi je zdelo, ko je v radijskih intervjujih izražal dvom o našem ravnanju in spoštovanju usta-

vnega reda. To se mi je zdelo zelo nizkotno, zato sem moral končno javno nastopiti. Zelo me je presenetilo, da me je v javnosti tako napadel, zlasti ker je v neposrednih stikih deloval zaupljivo in odkrito. V omikanem svetu se takšne stvari ne dogajajo.

Demokracija - v Sloveniji prazna beseda - Janez Markeš (Mag, 30. okt.):

Slovenija se je na volitvah tako rekoč prebarvala na rdeče, kar je nič več in nič manj kot podatek. Taka ugotovitev ni mišljena kot zmerljivka, temveč kot realistično dejstvo. Predvolilni čas je povsem nedvoumno pokazal, koliko pluralizma premore Slovenija. Demokracija, to si bo treba priznati čimprej, je v Sloveniji prazna beseda. Nikoli ni zaživela.

Nekaj perversnega je bilo v stavku predsednika države, ki ga je na tiskovni konferenci izrekel pretekli teden, namreč da je čas, da začnemo gledati v prihodnost, ne v preteklost, ter da za to potrebujemo stabilno vlado. On, in ne kdo drug, je bil tisti, ki je sistematično

Gotska cerkev na robu vasi. Škofja Loka - Suha

do meje dobrega okusa poučarjal dileme preteklosti (avnojska pisma premieru!), ki je, kot je videti, edini humus in vrhunec njegove intelektualne predsedniške drže.

Predsednik države Kučan se ni le vpletel v volitve, temveč v najpomembnejše nacionalne medije, v interpretacijo temeljev države, slovenske demokracije, vrednostnih ozadij nacije. Za potrebe preprostega demokratičnega akta, kar naj bi volitve bile, je grobo odprl vse rane zgodovine, skušal legitimizirati vse dileme svojega ponarejenega komunizma.

NAŠ TISK PODOBEN MILOŠEVIČEVEMU

Tako je ugotovil dr. Janez Jerovšek (o enosmernosti našega dnevnega tiska) na tiskovni konferenci 3. novembra, ko je predstavil poročilo Zavoda za oživitve civilne družbe o javnomnenjskih anketah. Ugotovitev je vsekakor za naš tisk porazna.

Pri nas se redno dogaja tole: Enosmerni in totalitarni mediji najprej odklonilno oce-

nijo določene ustanove (posebno hvaležni tarči sta dr. Bajukova vlada in Cerkev skupaj s svojima voditeljema). Pri ljudeh ustvarijo s temi ocenami nerazpoloženje do njih.

Potem izvajajo ankete o popljuvanih tarčah in ankete pokažejo točno tisto, kar so ljudem prej mediji vcepili v možgane.

Publicist Viktor Blažič se je na omenjeni tiskovni konferenci zavzel za ustanovitev fonda za mišljenjsko neodvisen dnevnik, saj neverodostojnosti osrednjih dnevnikov očitno ni mogoče rešiti drugače.

Kulturnemu boju na rob - Janez Juhant, *Mag* (8. nov.):

Pri nas se še medijsko predstavlja in ponavlja družbena škodljivost Cerkve. Glede tega (kot še drugih stvari) postkomunisti ostajajo verni svojemumarksističnemu izvoru. Cerkev je dežurni krivec za družbene težave in predvsem pretveza za prikrivanje raznolikih travm, ki jih ljudem prinaša „prelevitev“ iz komunizma v postkomunistični liberalizem. (Post)komunistom s podkupovanjem novinarjev

in politikov, zavajanjem, grožnjami (npr. o odvzemu pokojnin), zvezami iz preteklosti še vedno uspeva obvladovati večji del javnosti.

Že vse meje dostojnosti v zadnjem času prestopa predsednik države, ki namesto da bi kot predsednik vseh Slovencev zaščitil njihove državljanske pravice (dostop do resnice in družbenih vrednot, enakost pred zakonom, enakopravne možnosti ekonomskega in političnega delovanja), zastopa interese določene skupine ljudi in s svojimi izjavami zavaja državljane ter tako zlorablja svoj položaj.

Mnenje - Dr. Jože Pučnik, *Demokracija* (9. nov.):

Zmaga strank kontinuitete na zadnjih volitvah bo imela vrsto škodljivih posledic za razvoj pravne države in za proces modernizacije slovenske družbe. Naj omenim le nekatere: nadaljevanje zadolževanja, povečevanje primanjkljaja v blagovni in tudi v plačilni bilanci, povečevanje socialnih razlik, rast pokojninskega primanjkljaja in malomarno izterjevanje davkov pri vplivnih bogatih. Nova vlada bo po vsej

verjetnosti zavrla denacionalizacijo. Gospodarska in finančna politika vlade bo protežirala vplivne skupine, ki so obogateli v postopkih lastninjenja (t.j. s krajo). Sodstvo bo še naprej s pomočjo kopičenja „nerešenih zadev“ prikrivalo gospodarski kriminal in omogočalo zastaranje tudi težkih kriminalnih dejanj.

NA TEMNI STRANI MESECA

Slovenija je lahko „srečna“ - zopet ji bodo zavlada-li ljudje, ki so črpali svoje zgodovinsko in ideološko znanje iz abecednikov čebsinske šole in ga po večini še niso prerasli. Te porazne podobne ne popravi niti neznatni figov list sopotnikov. To enoumno levo tovarišijo si je na demokratičnih volitvah - ob enosmernih medijih - izvolila večina slovenskega naroda.

Kako je bilo to sploh mogoče? Kot da je večina Slovencev pozabila, da ji je pred ne še čisto pol stoletja prav nestrpna levica pripravila eno največjih tragedij, če ne sploh največjo v vsej njeni zgodovini, katere nema priča je slovensko podzemlje, zatrpno z desetstisoči trupel demokratičnih Slovencev, in 45-letna po vojna diktatura. Kako je možna tolikšna politična naivnost Slovencev? Počasi začenjam razumevati pesnika, ki nas je Slovence označil za prehlajeni predmet zgodovine, in pesnico, ki nas je prekrstila v Slovence ljne.

Analitiki skušajo odkriti vzroke za takšen volilni vzpon levice. Naštevajo to in ono, kar vsekakor drži. Omembo glavnega vzroka sem pa doslej bral samo enkrat, namreč ilustracijo, ki je leta 1990, žal, ni bilo.

Slepota pravniške nezmotljivosti - Dr. Jože Pučnik, *Ampak* (nov. 2000):

Leta 1990 smo v svetu Demosa sestavljali vlado. Na

Od leve: Dr. Jože Bernik, Marjetka in Andrejka Dolinar ter dr. Mirko Juteršek, ki je z govorom odprl njuno likovno razstavo v prostorih Svetovnega slovenskega kongresa v Ljubljani.

začetku tega težavnega posla sem predlagal načelni sklep, da dobi vlada v parlamentu šestmesečno pooblastilo, da z odloki popravi najhujše krivice dolgoletnega partijskega enoumja in vladavine. Dr. Bučar je proti temu predlogu vehementno protestiral z besedami, da bi to šlo samo prek njegovega trupla. Tudi zato ni nihče podprl mojega predloga. Argument dr. Bučarja je bil, da so pridobljene pravice nedotakljive in da mora sistem demokracije varovati te pravice neodvisno od družbenih okoliščin, v katerih so bile pridobljene. To se zelo lepo sliši in še zelo načelno je, vendar se v tem načelu skriva vsa slepota pravniške dogmatike za čutno nazorne oblike nasilja in tudi slepota za politične, pravne in gospodarske posledice, ki so jih utrpeli konkretni ljudje v partijskem režimu. Ko smo z uvedbo pravnega reda leta 1990 zaščitili pridobitve posameznikov in korporacij, med drugim tudi „družbeno političnih organizacij“, smo „pravniško načelno“ zacementirali vse tiste krivice in tudi zločine nad posamezniki, ki so bili zgolj sredstvo, s katerim so režimske klike vzpostavljale svoje „pravice in pridobitve“.

Z ogorčenjem sem poslušal uradni govor dr. Bučarja na slovesni seji parlamenta, skatero smo zaznamovali prvo obletnico osamosvojitve: komunistom je pripisal enake zasluge za slovensko osamosvojitvev kakor Demosu! In to kljub temu, da je poznal vse intrige, s katerimi so poskušali preprečiti Demosove načrte za slovensko osamosvojitvev.

KDO JE KDO?

Pred kratkim me je po telefonu vprašal znanec iz tujine, kakšno oblast imamo sedaj v Sloveniji.

„Kdo je predsednik države?“ - „Nekdanji predsednik CK KPS, slej ko prej zagovornik 'pridobitev revolucije'.“ -

„In predsednik vlade?“ - „Nekdanji predsednik partijske vlade SFRJ.“ - „Pa predsednik državnega zbora?“ - „Predsednik ZL, dedinje KPS.“ - „In notranji minister?“ - „Član ZL in nekdanji komunist.“ - „Kaj pa poslanci?“ - „Večina je članov LDS, naslednice nekdanjih partijskih tranzmisij SZDL in ZSMS, potem člani ZL, nekaj desnih sopotnikov, tri neznatne leve stranke in slaba tretjina poslancev desne opozicije.“ - „Kaj pa dnevni tisk, radio in TV?“ - „Vse je v rokah levih.“

Precej časa je molčal, potem pa rekel: „Zdaj razumem tisto Cankarjevo legendo, ko je Kristus naletel na obcestnem kamnu sedečega moža, ki je jokal, in ga je vprašal, zakaj joka, mu je ta odgovoril: 'Ker sem Slovenec'.“

Pa smo jo dobili, novo SZDL - Vane Gošnik, *Mag* (22. nov.):

Naš politični prostor je danes skoraj popolnoma szdl-ziran: če dr. Bajuk ne bi ustanovil Nove Slovenije, bi imeli v parlamentu šest vladnih in eno opozicijsko stranko! Smo že slišali za kaj podobnega? Vla-

dna večina ima najmanj 64 glasov, s tem dvetretjinsko večino in neomejeno možnost, da spreminja ustavo, kot je je volja. Z odločilno pomočjo predsednika države smo dobili natančno to, kar je nenehno grajal: popolno partitokracijo brez preostanka.

Ali se je po vsem zapisanem sploh treba čuditi neprijetnemu naključju, da je državni zbor novo vlado postavil kar v nekdanjih prostorih CK ZKS in da je TVS prenos izrednega zasedanja prekinila s klenimi koračnicami, ki so sprožale spomine na slavna povojna leta, ko so bili v porušeni domovini vsi tako nazarensko enotni in željni delovnih zmag!

Miha Kovač je v Odmevih na TVS 15. novembra izjavil: „Skratka, živeli bomo mirno in brez stresov.“ To je popolnoma pravilna in natančna ugotovitev. Nekega dne bomo povsem mirno in brez stresa ugotovili, da smo zapravili domovino.

Ukradene umetnine - Dejan Steinbuch, *Mag* (22. nov.):

Pred tremi tedni je minister Lovro Šturm poslal generalni sekretarki vlade dopis s

predlogom sklepa vlade o „popisu in vračanju umetniških del, ki se nahajajo v prostorih ministrstev in drugih organizacij v javni upravi.“ Omenjeni sklep predvideva tudi možnost, da gre za umetniška dela, ki so bila po komunistični revoluciji protipravno odtujena nekdanjim lastnikom.

Po letu 1945 so novopečeni oblastniki kradli in ropali po nekdanjih meščanskih stanovanjih in vilah, podeželskih dvorcih in graščinah. Velikokrat so komunistični banditi raje zažgali grad, kot da bi iz njegovih soban odnesli vse, kar je bilo kaj vredno. Znano je, da so v času revolucije požgali prek tristo cerkva in vsaj nekaj sto graščin in podeželskih dvorcev, v katerih so zgorele umetnine neprecenljive vrednosti. A zelo veliko umetniških del je bilo tedaj tudi ukradenih; prišla so v roke novim „lastnikom“, ki so jih bodisi odnašali domov, bodisi jih v svojih pisarnah razkazovali drugim tovarišem.

SLOVO OD JUTRI

Gornji naslov sem si sposodil od nemške knjige

Družina Marka Finka iz Ljubljane. Od leve: Kristina, njegova žena, Cecilia, hčerka, in Marko.

IZ PISMA IZ SLOVENIJE

Od 11. decembra 2000

... Veseli me, da čeprav naju ločuje tolikšna km razdalja, sva glede resnice in nepopačene zgodovine popolnoma identična. Niti ne vem prav, kdo je na slabšem, odnosno na boljšem: ali naši izseljenci, ki preživljate kalvarijo izseljenstva in pregnanstva tam daleč od rodne grude, ali mi v domovini in doma, kateri smo zločinski komunizem sicer fizično preživeli (vsi ga niso), a so dve tretjini Slovencev s sistematično prevzgojo duhovno pohabili tako, da ne razločujejo več med resnico in lažjo, med dobrim in zlim, med lučjo in temo itd. Kar v civiliziranem svetu velja za nenormalno, je pri nas normalno in obratno. Letošnje volitve v DZ so pokazale, da nič ne pretiravam, ker so se volivci na njih večinsko odločili za krivične, roparske, skorumpirane in brezbožne oblastnike - misleč, da nam bodo taki pravično vladali. Če vemo, da za varuha človekovih pravic kandidira - med drugimi tudi Ciril Ribičič in je celo možno, da bo potrjen, potem vemo, koliko je ura v Sloveniji in da je še tu le navidezna in lažna demokracija in ne-

Likovna razstava sester Andrejke in Marjetke Dolinar v Ljubljani

V večnamenski dvorani Svetovnega slovenskega kongresa v Ljubljani se je v petek zvečer, 10. novembra, zbralo veliko ljubiteljev lepe umetnosti, ki jo ustvarjata slikarki Andrejka in Marjetka Dolinar. K odprtju razstave so prišli številni prijatelji in znanci Dolinarjevih iz Buenos Airesa. Bil je to prijazen večer srečnih in prijateljsko ubranih ljudi, večer

pravna država. Jasno se ve, katere ljudi bo ščitil ombucman. Da so v Sloveniji skoraj vsi tiskani in elektronski mediji v CKjevski lasti in so dejansko Kučanova trobila, pa je gotovo tudi Vam v izseljenstvu znano. Boleča in tragična posledica partijskega enoumja in njihovega medijskega pokola, ki še kar traja, je tudi ta, da v domovini živečih Slovencev resnica skorajda ne zanima. Predsednik Kučan pa se je o tem - brez obžalovanja - celo pohvalno na neki proslavi izrazil, da je resnica relativni pojem, ki itak nikogar ne zanima. Dovolj žalostno! Naši novinarji pa so o tej Kučanovi izjavi molčali kot grob...

(Ob koncu pisma) Prepričani smo, da, kakor sonce vsak dan preženo temo, tako božje Sonce preganja in premaga duhovno temo, ki jo bo nekoč do konca in dokončno premagalo in pregnalo...

poezije in pogovorov o njunem likovnem ustvarjanju. Andrejka je k razstavi prispevala cikel Allegro in natura, Marjetka impresionistične refleksije. Prva živi in slika v Buenos Airesu, druga od leta 1992 v Ljubljani - po študiju risanja, slikarstva in umetnostne zgodovine na Višji katoliški šoli v Buenos Airesu ter slikarskem izpopolnjevanju na Inštitutu španske kulture.

Razstava je bila odprta do 31. decembra.

Umetnici sta doživeli slovenski krst svojega slikarstva v času desetdnevne vojne za osamosvojitve Slovenije, 25. junija 1991, v galeriji Loškega gradu (Škofja Loka). V naslednjih letih so se zvrstile razstave v raznih galerijah v Ljubljani, Kranju, Mariboru, Ptuj, Izoli, Trzinu, Tinju na Koroškem, na Dunaju. Svoja delata predstavili tudi slovenskim skupnostim v Essnu, Oberhausnu, Maasmichelnu in Parizu.

Ob slovenskem kulturnem prazniku 1996 sta imeli skupno razstavo tudi v galeriji Družina, na kateri je njun umetniški opus zelo naklonjeno ocenil umetnostni kritik dr. Ivan Sedej.

(Povzetek iz Družine)

Der Abschied von morgen. Njena glavna misel je, da se ustanove, ki ne poskrbe pravočasno za primerna izhodišča za svoj razvoj, že danes odpovedujejo svoji prihodnosti. To je tudi misel gornjega naslova.

Vlada dr. Bajuka se je poslovala. Škoda. Kljub skrajno nizkotnemu in dogovorjenemu blatenju s strani levih sil - od predsednika države prek političnih strank in skoraj vseh medijev - je njena neprecenljiva zasluga v tem, da je poskušala postaviti delovanje naše družbe na etične temelje. Kljub kratkemu času, ki ga je imela na voljo, je v tem smislu uredila nekaj konkretnih zadev, za vso našo prihodnost

pa je določila smer slovenskega razvoja, če naj bo ta evropski in uspešen.

Njen cilj je bil vnesti v vse javno življenje - kulturno, vzgojno, politično, informativno, gospodarsko - transparentnost, prozornost. V takem prostoru namreč niso možne manipulacije, korupcija, podkupovanje, kraja družbenega premoženja, utaja davkov in podobno. Za njeno delo dolguje odhajajoči vladi vsa Slovenija veliko hvaležnost.

Oblast so prevzele sile, ki so jo imele v svojih rokah zadnjih osem let. Nobena skrivnost ni, kako se je ves tisti čas v našem prostoru zamegljevalo, ribarilo v kalnem in na marsikaterem družbenem se-

torju ravnilo neetično. Bojim se, da je odhod Bajukove vlade slovo Slovenije od nje-nega jutri.

Kako kristjane družbeno aktivirati?

Ob izidu zadnjih volitev se je pokazala neizmerna politična nezrelost mnogih slovenskih kristjanov. Ko je imela desnica zmago na volitvah že tako rekoč v svojih rokah, jo je podarila levici. Vrsta politično naivnih in etično nedopustnih potez nekaterih desnih politikov spada v Guinnessovo knjigo rekordov. Da ne omenjam nesramno perfidne igre nasprotnih političnih strani.

Če naj ne bomo kristjani še desetletja predmet iger po-

revolucionarjev, je treba pač kaj storiti. Eden takih načinov bi bila mreža malih skupin zavzetih kristjanov, ki bi skušali načrtno vplivati na demokratizacijo družbe. Na svojih srečanjih bi poglobljali svoje krščanstvo, saj bi se navdihovali v evangeliju, obenem pa bi analizirali idejno podobo naše družbe in konkretne pojave v njej ter načine vplivanja nanje. Te vplive bi potem tudi udeleževali. Uspeh bi se na dolgo roko gotovo pokazal.

Ne vem, koliko se je s tem ukvarjala zadnja sinoda - sam nisem bil njen član - vsekakor pa bi moralo biti to vprašanje skrb vseh slovenskih kristjanov.

Dr. Štefan Falež - 80-letnik

3. decembra 2000 je obhajal osemdeseti rojstni dan dr. Štefan Falež, prvi veleposlanik Republike Slovenije pri Svetem sedežu. Številnim čestitkam, ki jih je prejel - voščil mu je tudi papež Janez II., - so se pridružili tudi slovenski škofje, posebej nadškof in metropolit dr. Franc Rode, s katerim jubilaranta veže dolgoletno prijateljstvo. Nadškof se mu je zahvalil za pokončno držo kristjana in Slovenca in za vse, kar je naredil in še vedno dela v korist Cerkve in slovenskega naroda.

Slavljenec se je rodil 3. decembra leta 1920 v trdni veleposestniški družini v Orehovi vasi v župniji Slivnica pri Mariboru. Po šolanju v domačem kraju je obiskoval klasično gimnazijo v Mariboru in po maturi študiral na pravni fakulteti v Ljubljani. Minister Kulovec ga je kot nadebudnega mladeniča, ki se je izkazal pri Slovenski dijaški zvezi in v Ehrlichovem klubu Straža, leta 1941 poklical v Beograd in tam je doživel nemški bombni napad na mesto. Srečno je prišel v Ljubljano in nato kmalu odšel na študij v Rim. Februarja leta 1942 ga je jugoslovanska kraljeva vlada sprejela v službo na svojem veleposlaništvu pri Svetem sedežu. Medtem je študiral in dokončal pravne študije na lateranski univerzi. Ko je v Jugoslaviji zavladal komunizem, je ostal v Italiji in prevzel službo pri zavezniški vojaški upravi. Leta 1949 je odšel na podiplomski študij na Univerzo Loyola v Chicagu. Pozneje ga je Sveti sedež imenoval za predstavnika Mednarodne katoliške komisije za preseljevanje. Deloval je v Venezueli in Kolumbiji ter naza-

dnje v Ženevi. Po poroki se je junija leta 1945 vrnil v Rim in začel z dejavnostjo na gradbenem in turističnem področju. Ustanovil je svojo potovalno agencijo in gradbeno podjetje. Tako je zgradil dom za ameriške duhovnike, ki delajo v Vatikanu, prvi hotel Holiday Inn v Italiji pa tudi več drugih stavb. Z izkušnjami v organizaciji potovanj je sodeloval pri tehnični pripravi in izvedbi papeških potovanj (devetih s Pavlom VI. in petindvajsetih pri Janezu Pavlu II.) Kot papežev dvornik je sprejel številne državnike sveta, med njimi npr. predsednike ZDA Reagana in Busha, SZ Gorbačova, ruskega predsednika Jelcina, ...

Pri vsem svojem poklicnem in drugem delu ni pozabil na Slovenijo in delo zanjo. V emigraciji je skupaj z drugimi gojil misel na slovensko samostojnost (bil je med ustanovitelji časopisa Slovenska država.) Zelo je zaslužen za slovensko poznanje v Vatikanu in za zgodnje priznanje Republike Slovenije s strani Svetega sedeža. Po njegovem posredovanju so se slovenski državniki (Kučan, Peterle, Drnovšek) lahko večkrat srečali s papežem in z vatikanskimi visokimi predstavniki ter prejeli visoka odlikovanja. Leta 1992 je bil imenovan za veleposlanika Republike Slovenije pri Svetem sedežu. Zaradi nerazumevanja s strani takratne vlade je leta 1997 odstopil. Kljub njegovim naporom za ureditev odnosa naše države do Cerkve v Sloveniji, doslej ni bil sprejet še noben sporazum in so nas v tem prehiteli že vse države

IZ NAŠE KRONIKE

Skupni mladinski dan pod geslom „Naj na naših ustih živi slovenska beseda, v naših srcih slovenska zavest“, je bil 5. novembra v San Justu. Dan se je začel s koncelebrirano sveto mašo ob 8. uri v sanjuški stolnici, ki jo je daroval Franci Cukjati ob asistenci krajevnega dušnega pastirja Tonija Bidovca. Popoldanski program je mladina izvajala na športnem igrišču Našega doma. Nastopili so mladi iz Ramos Mejije, iz San Justa, iz Carapachaya, iz Castelarja, iz Lanusa in iz San Martina. Zadnja točka kulturnega programa je bil skupni nastop mladih iz vseh Domov. Oblikovali so kroge in različne vaje z žogami različnih barv, ki so simbolizirale olimpijski grb.

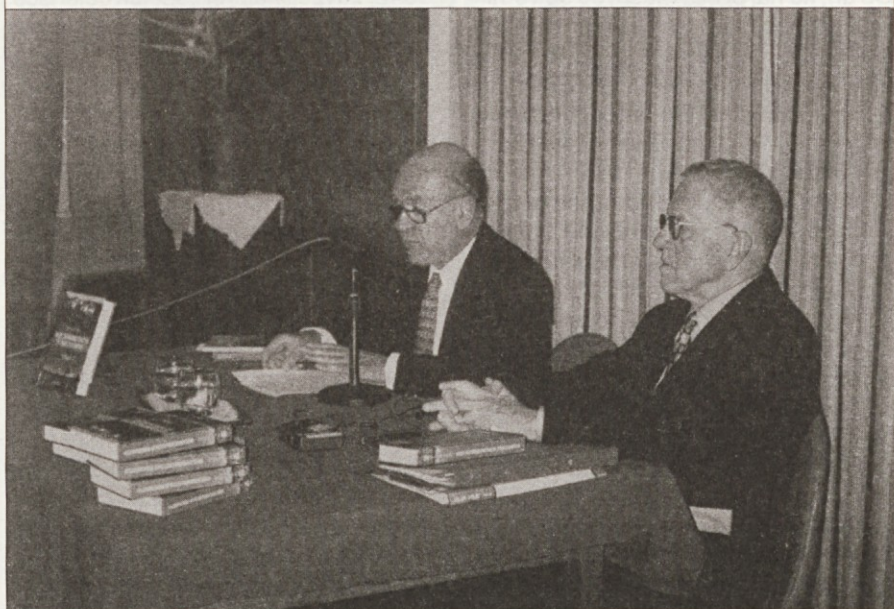
Zveza slovenskih mater in žena je imela v sredo, 8. novembra, 34. občni zbor. Za dobo dveh let je dosednji odbor ostal isti, novi članici sta pa Polona Makek ter Marija Slabe. V nadzornem odboru so Pavla Kremžar, prof. Metka Mizerit, Anica Zakrajšek in lic. Helena Oblak.

Vsakoletna večerja z nagradnim žrebanjem je bila v soboto, 25. novembra, v Našem domu v San Justu.

V Rožmanovem zavetišču je bila v nedeljo, 3. decembra, prireditev z mašo in kosilom.

nekdanjega socialističnega bloka. Leta 1997 je postal veleposlanik Suverenega malteškega viteškega reda pri Svetem sedežu. To službo opravlja še danes. Dr. Štefan Falež je zagotovo med najpomembnejšimi Slovenci po svetu.

Arh. Jure Vombergar predstavlja novo knjigo arh. Marjana Eiletza „Moje domobranstvo in izgnanstvo“ v mali dvorani Slovenske hiše - Foto: Marjan Šušteršič

SPOMINI

slovenskega duhovnika

Maksimilijan Ocepek je bil rojen leta 1916 v Komendski Dobravi, v duhovnika je bil posvečen leta 1942. V knjigi „Dni premišlja, ki so bili...“ se spominja postaj svojih duhovniških služb. Začele so se z Ospom, sledilo je Šmartno pri Litiji, Polšnik, nato Železniki s soupravo župnij Dražgoše in Zali Log. V časih, polnih težav in preizkušenj, je kot zvesti Kristusov služabnik in skrben varuh zaupanih cerkvenih dobrin pokazal neupogljivost in premočrtnost, ne glede na žrtve, ki so ga doletele; dvakrat tudi zapor. Najtežjo bitko je bil in jo tudi dobil z oblastmi pri zadavi župnijske cerkve v Dražgošah. Vestno je skrbel za vernike ter obnavljal in zidal cerkve in druge cerkvene stavbe. Knjiga je bogata kronika iz teh časov, kot jih je skupaj z vernim ljudstvom doživljal kleni slovenski duhovnik.

DRAŽGOŠANI SO MI PRIPOVEDOVALI...

Lepe spomine hranim na vsako posamezno župnijo. Najbolj živi so tisti iz Dražgoš. Z velikim zanimanjem sem poslušal pripovedovanje o medvojnih in povojnih dogodkih. Iz teh pripovedi sem si lahko ustvaril pravo sliko o vojnih dogodkih, pa tudi o težavah pri obnavljanju Dražgoš v prvih letih po vojni. Ti dogodki iz vojnih in povojnih let so se mi globoko vtisnili v spomin in postali kar nekako moji. Zato morda ne bo tako narobe, če jih uvrstim med svoje spomine. Seveda pa ni mogoče opisati vsega velikega gorja, ki so ga ljudje pretrpeli.

Leta 1941 so Nemci odpeljali župnika Hitija in župnija je ostala brez dušnega pastirja. Kot drugim župnijam je nekaj duhovne pomoči tudi Dražgošanom nudil nemški duhovnik Breuer. Ob uri, ko naj bi bila maša, so se verniki vsak dan zbirali v cerkvi pri molitvi. Kadar ni bilo duhovnika, je ob nedeljah molitve vodil organist Filip Mlinar. Je tudi pokopaval, kadar ni bilo duhovnika (tri mrličje). Na božič pa je nemški duhovnik krstil štiri otroke.

Na silvestrovo pred novim letom 1942 so prišli v Dražgoše partizani: Cankarjev bataljon. S tem se je naselil v vasi tudi velik strah pred nemškimi represalijami, saj so bile zagrožene vsem, ki jih ne bi prijavili. Da bi se temu izognili, so v dogovoru s partizani njihov prihod prijavili in tam dobili zagotovilo, da se jim ne bo nič hudega zgodilo. Temu seveda niso verjeli, če bi partizani ostali v Dražgošah. Zato so jih prosili, naj odidejo. Partizani o tem niso hoteli nič slišati. Prošnje so sprejemali s tako veliko nejevoljo, da je Dražgošane prisilila k molku.

Zagotavljali so, da bodo vaščane branili, da se jim ne bo nič zgodilo. Ti obljube niso verjeli.

Ko so začeli Nemci privažati v dolino policijske in vojaške enote, sta se negotovost in strah povečevala. Upravičeno. V petek, 9. januarja, dopoldne, so začeli Nemci obstreljevati in napadati Dražgoše. Napad ni uspel, pač pa prinesel Nemcem precej izgub. Pogorela je že prva hiša Na pečeh. Nekaj družin iz zaselka Na pečeh se je umaknilo čez Jelovico proti Jamniku in Podblici. Tudi celodnevni sobotni napadi niso bili uspešni, granate pa so padale v vas ter porušile in zažgale več hiš. Ob tem dogajanju so ljudje v kletih molili, tolažili jokajoče otroke in trepetali, kdaj jih bo zadela kakšna granata. Pa je prišlo še hujše. Nemci so v nedeljo, 11. januarja 1942, zavzeli najprej zaselek Jelenšče. Pred očmi žena, mater, sester in otrok so pred Grogovčevo hišo ali na begu ustrelili dvajset mož in fantov. Dražgošani so spoznali, kako prazne so bile obljube partizanov, da jih bodo branili. Ko bi se morali spoprijeti z Nemci, so zbežali v Jelovico, njih pa prepustili na milost in nemilost razjarjenim Nemcem. Spraševali so se, ali je bilo res treba, da so jim povzročili toliko gorja.

V ponedeljek so Nemci prišli v zaselak Pri cerkvi. V župnišče so sklicali vse moške in jih čez noč zaprli v klet. Drugi dan so enega mladoletnika in tri starce izpustili, druge pa likvidirali. Kako, ni gotovo. Bili so sežgani - ali še živi ali že mrtvi, ni znano. Ljudje so našli v župnišču in prosvetnem domu le ožgane kosti osemnajstih vaščanov. Svojem teh novih žrtev so se porajale podobne misli

kot svojem žrtev iz drugega konca vasi. Poleg tragične in nasilne izgube svojih dragih so videli, kako gorijo njihovi domovi. Nekaj družin je med boji zbežalo v Jelovico v gozdarske kočice. Pripovedovali so, kako so v velikem snegu in mrazu v koših nosili otroke. Več drugih Dražgošanov, predvsem žena in otrok, je zbežalo v sosednje vasi, veliko tistih, ki so ostali v vasi, pa so Nemci odpeljali v Šentvid ter jih po šestih tednih s tovornjaki pripeljali v Selca in tam izpustili. Ker takrat Dražgoš ni bilo več, so si morali poiskati zatočišče pri sorodnikih in prijateljih v okolici. Med tem so okoličani nekaj stvari odpeljali iz Dražgoš. Vsaka družina in vse Dražgoše v celoti so doživeli pretresljivo tragedijo.

Pa Nemcem še ni bilo dovolj. V februarju so v Dražgoše prišli minerci in sistematično porušili še vse ostanke zidov. Dražgošani in okoličani so upali, da bodo vsaj cerkvi prizanesli. Pa niso. Okoličani so rešili nekaj cerkvenih reči. Dva manjša zvonova so odpeljali k Novaku na Češnjico, velikega pa niso mogli. Postal je žrtev razstrelitve. V Kranj so odpeljali tudi orgle. Nekdanjemu tajniku muzejskega društva v Škofji Loki, Ivanu Kržišniku, so na mnoge prošnje le dovolili, da je čudovite zlate altarje razstavil in odpeljal v Škofjo Loko. Vendar pa je nekaj najlepših kipov neki Lahhausen odpeljal na Tirolsko. Cerkev so zelo strokovno zaminirali. Trdo pri tleh so na meter izvrtali luknje in vložili razstrelivo, kar je bilo potem vidno na razvalinah. Ob rušenju se je po pripovedovanju očitno tako vsa cerkev nekoliko dvignila in sesula. To sta iz doline, z Rudna, z daljnogledi opazovala gauleiter dr. Rainer in generalleutnant Rosener s spremstvom. Tako je tudi prelepa božjepotna cerkev sv. Lucije delila usodo s celotno župnijo.

Dražgoška tragedija, ki gotovo ni bila potrebna, je bila končana. Dražgoš ni bilo več, Dražgošani pa pomorjeni in razkropljeni. Vsaka družina je imela svojo žalostno zgodbo. Vsem skupno pa je bilo to, da so bili brez doma in strehe, brez premoženja. Tudi vprašanje: Čemu vse to, je bilo vsem skupno.

Občudovanja vredno pa je, da niso obupali. Misel na bodočnost jim je dajala moč, da so hodili obdelovat svojo zemljo iz svojih začasnih bivališč, z Rudna, Češnjice, Lajš in celo iz Jamnika in Selca. Ko so proti koncu leta 1944 dobili dovoljenje, so zrasle nove barake

in stekle priprave za graditev gospodar-
skih poslopij in potem hiš.

Nova povojna oblast pa ni bila naklon-
jena, da bi bila vas obnovljena takšna,
kot je bila prej. Hotela je, da bi v
Dražgošah uredili vzoren kolhoz, da bi
zgradili skupne hleve za živino in skup-
na stanovanja za ljudi, ki naj bi se ukvar-
jali samo z govedorejo. Za ta načrt so jih
na mitinge in množične zборе prihajali
prepričevati tudi ministri iz Ljubljane.
Dražgošani pa niso bili za to. Oblast jim
je zato odrekla podporo in jim vzela celo
živilske karte. Tudi z obvezno oddajo
živine, ki so je imeli še zelo malo, jim
niso prizanesli. Pri popisovanju živine
mala Nada ni doumela pomena popisa.
Ko je mati povedala, koliko ovc imajo, je
Nada dodala: „Jaz imam tudi svojega
jareta“ (jagenjčka). Dražgošani pa so
vztrajali, ustanovili Obnovitveno zadru-
go, uredili žago, si pomagali z lesom in
gradili hiše. Pri obnovi Dražgoš je bilo
med vaščani izredno veliko razumevan-
ja in medsebojne pomoči. Z leti pa je ta
na žalost ponehaval.

Pri gradnji nove ceste so bili zapos-
leni tudi nemški ujetniki.

Z obnovo Dražgoš se je začelo ob-
navljati tudi versko življenje. Maše so
bile najprej na prostem, tako ob „semn-
ju“, tako ob prenosu štirih padlih na
domače pokopališče. Da ne bi bilo treba
hoditi k maši v Železnike, so leta 1946
na Maževi njivi postavili barako, veliko
24 x 6 m. vanjo se je za nekaj časa
vselila le Maževa družina, ves preostali
prostor pa je bil določen za božjo služ-
bo. Vanj so postavili kip sv. Lucije iz
kapele nad staro cerkvijo, mizar Pavle
Bešter z Rudna pa je napravil oltarno
mizo in tabernakelj. Pozneje so v to
zasilno cerkev postavili Pengovov Mari-
jin kip, freski sv. Florijana in sv. Bernar-
da in klopi iz kapele, ki je bila pred vojno
v Ljubljani pri kolodvoru v Vzajemni za-
varovalnici in je služila za jutranje maše,
namenjene turistom. Dražgošani so bili
srečni, da so imeli po dolgem času v
župniji vsaj zasilen prostor, kjer se je
opravljala redna nedeljska maša in dru-
ga verska opravila. Leta 1947 so pri
zasilni cerkvi postavili še zvonik in vanj
obesili rešena zvona. S tema zvonovo-
ma so najprej zvonili za padle Draž-
gošane.

V tej zasilni cerkvi je bila 4. junija
1951 birma, prva po letu 1935, ko je 11.
maja birmoval škof dr. Gregorij Rož-
man. Župnijski upravitelj je svetoval, naj

VISOKO PRIZNANJE ZDRAVNIKU CIRILU GRUMU

Ameriški zdravnik slovenskega rodu
Ciril Grum je s še tremi zdravniki pred
kratim dobil visoko ameriško državno
priznanje, povezano z denarno nagrado,
za vse prizadevanje, ki ga namenja izo-
braževanju študentov medicine. S tem
priznanjem so ga uvrstili med vodilne
ameriške predavatelje medicine. Dekan
Univerze Michigan Allen Lichter, na kate-
ri odlikovanec poučuje, je o Cirilu Grumu
izjavil: „Ciril je zelo veliko prispeval s
svojim poučevanjem in raziskavami k
našemu medicinskemu programu. Svojo
veliko nadarjenost in energijo je posvetil

delu s študenti.“ Ciril sam pa pravi, da je
rad delal ne glede na to, koliko moči ga je
to stalo, saj mu delo s študenti pomeni
izredno veliko; tudi zaradi tega, ker dobro
ve, kako pomembna je njihova izobrazba
pri delu z bolniki.

Cirilove starše mnogi starejši med
nami poznajo iz lienskega in špitalskega
taborišča. Njegova mama Marija Arnež je
prišla v Ameriko leta 1949, njegov oče
prof. Janez Grum pa leto pozneje. Ciril se
je rodil leta 1952. Medicino je študiral v
Wisconsinu in na univerzi v Michinganu,
kjer se je specializiral v interni medicini.
Tudi njegova brata sta zdravnika: John je
radiolog, Clem pa anesteziist.

Cirilova uspešna strokovna pot je novo
potrdilo že znane zgodbe o uspešnih stro-
kovnjakih slovenskega rodu na tujem.

ne bo nobenih zunanjih slovesnosti, da
ne bi bilo kakih nevšečnosti. Fantje in
možje pa niso hoteli opustiti lepe stare
navade in so pred slovesnostjo postavili
mlaje. Popoldne pred slovesnostjo pa
sta prišla dva miličnika in v Železnike
odpeljala Jerneja Lotriča, Janka Pintar-
ja in Franca Kavčiča. Zadnjega so po
zasliševanju, kdo je organizator, izpus-
tili. Niso pa hoteli izpustiti Jerneja, ki je
predlagal, naj ga izpustijo, ker mora
pritrkavati ob škofovem prihodu. Jerne-
ja in Janka so zvečer odpeljali v Kranj,
kjer sta bila do četrta zaprta. Domov
sta morala seveda iti peš. Ker so bile
takrat pri mnogih birmah (npr. v Sorici)
razne nevšečnosti, je g. škofa Antona

Vovka, ki je prenočeval v Pikcovi baraki,
ponoči s sekiro v roki varoval Pikcov
stric Tone. Kakih zapletov ob birmi ni
bilo. Birma je lepo potekala.

Par mesecev po prihodu, ko sem že
precej podrobno spoznal dražgoška vo-
jna in povojna dogajanja, sem v začetku
januarja prvokrat doživel žalostno oblet-
nico dražgoške tragedije. V baraki sem
opravil sveto mašo za vse padle
Dražgošane in odhitel v Železnike, ker
je bila pozneje cesta iz Dražgoš zaprta.
Pri maši sem čutil globoko sočutje z
materami, očeti, ženami in otroki padlih,
tako z navzočimi, še bolj pa s tistimi, ki
se svete maše niso mogli udeležiti, ker
so imeli polne hiše smučarjev in vo-

Dr. Marko Kremžar opremlja z avtorskim podpisom knjige „Med smrtjo in življenjem“
po njeni predstavitvi v Slovenski hiši - Foto: Marko Vombergar

jakov. Čez dan sem prizadeto poslušal radijska poročila o bučnem praznovanju „slavne dražgoške bitke“. Ta proslava je bila prva leta pred šolo, od leta 1967 pa pred spomenikom na prostoru, ki je bil prvotno predviden za novo cerkev. V ta spomenik so 24. oktobra istega leta z blagoslovljene zemlje na pokopališču prenesli posmrtni ostanke dražgoških žrtev, čeprav mnogi njihovi sorodniki niso bili za to. To je bilo razumljivo, saj je bil postavljen kot spomenik dražgoške bitke. Rekli so mu tudi spomenik Cankarjevega bataljona. Vsako leto so bili časopisi, radio in televizija polni vabil na proslavo obletnice dražgoške bitke, po njej pa poročil.

Ob teh prireditvah se mi je vedno bolj utrjevalo prepričanje, da nobeno praznovanje bitk ni priporočljivo in upravičeno, saj vsako vojskovanje prinaša veliko gorja. Vselej sem se spomnil, koliko gorja je v Dražgoše prinesla ta bitka. Zato se mi ni zdelo sprejemljivo vsakoletno praznovanje. Ali je umestno praznovati ob spominu na bitko, v kateri ni bilo zmage, je pa dala Nemcem povod za strahotno maščevanje? Vsako leto bolj sem imel občutek, da se hoče s

proslavo in pretiranim poudarjanjem pomena te bitke zakriti krivdo za dražgoško tragedijo. Namesto praznovanja bi bila gotovo primernejša kome-moracija v spomin dražgoških žrtev.

Zamisel, da bi dražgoško bitko ovekovečili s televizijsko nadaljevanko, je propadla; tudi zaradi zapravljivosti tistih, ki so pri njej sodelovali. V Podlonku nad Železniki so jeseni 1978 postavili kulise dela Dražgoš s cerkvijo in sosednjimi stavbami, snemali pa leta 1980 in 1981. Iz posnetega filmskega gradiva je nazadnje nastal le en film. Dražgošani ga zaradi neresnih prizorov niso sprejeli, zato, razumljivo, tudi niso čisto nič žalovali za neuresničenim velikim načrtom.

Do tu avtor knjige.

Gornji opis je značilen primer, kako so partizani med vojno pod vodstvom komunistov „osvobajali“ našo deželo. Izzivali so okupatorje, potem pa prepustili ljudi sovražnim represalijam. Če je bil kdo narodni izdajalec, so bili brez dvoma voditelji takšne „osvobodilne borbe“, ki je prizadela večjo škodo Sloven-cem kot pa okupatorju.

IZ NAŠE KRONIKE

Letovišče Sloga v Villa Udaondu. V soboto, 2. decembra, je Sloga z blagoslovom vode, ki ga je opravil dr. Lojze Kukovica, začela na svojem letovišču kopalno sezono.

Sklep pouka v Jegličevi šoli ABC, v tečaju za neslovensko govoreče, je bil v soboto, 2. novembra, v Slovenski hiši. Letos ga je obiskovalo 39 osnovnošolskih otrok, 15 odraslih učencev in 8 učnih moči. Najprej so nastopili učenci iz vrtca in prvih dveh letnikov, za njimi pa učenci od 3. do 6. razreda, ki so se spomnili 200-letnice Slomška in Prešerna. Tudi skupina starejših je nastopila. Razdelili so še učencem spričevala in zapeli pesem „Na svidenje“, za konec pa so bili vsi navzoči deležni gostoljubne postrežbe.

Slikarska razstava Branka Zavrtanika in Cecilije Grbec pod okriljem SKA je bila 2. in 3. decembra v mali dvorani Slovenske hiše. Pri odprtju razstave v soboto, 2. decembra, je po uvodnih besedah Andrejke Dolinar spregovorila o umetniških delih obeh slikarjev dr. Katica Cukjati Debeljak. Zavrtanik je predstavil deset del, Grbčeva pa štirinajst.

Ponovitev igre Bedak Pavlek v izvedbi Balantičeve šole je bila v soboto, 9. decembra, v Našem domu. Po igri jih je obiskal še sv. Miklavž.

1. oktobra 2000 je bil krščen v SFZ Martin Selan in predsednica Mladinski dan v San Justu: Predsednik krajevne SFZ Martin Selan in predsednica krajevne SDO Erika Indihar pozdravljata navzoče goste. - Foto: Marko Vombergar

Tone Brulc: ARGENTINA

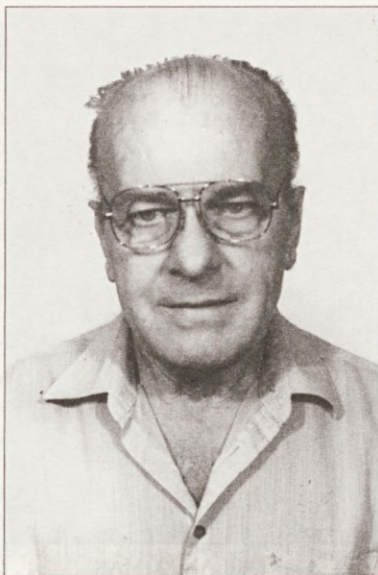
založba Modrijan, urednik Andrej Rot -
Ljubljana 1997, 228 str.

Jure VOMBERGAR

Tri leta je poteklo, kar je v Ljubljani izšla ta knjiga, a doslej s strani slovenske skupnosti v Argentini še ni bila ocenjena. Verjetno zato, ker je bil vsak, ki je knjigo prebral, v veliki zadregi, kako se približati pristopu in pogledom pisatelja, ki je živel med nami in v knjigi izraža tako odklonilen in mestoma celo sovražnen odnos do vsega društvenega in sploh javnega življenja slovenske skupnosti, predvsem pa do njenih civilnih in verskih voditeljev. Značilno je, da je knjiga izšla v Sloveniji v režiji ljudi, ki nas nimajo radi in ki si prizadevajo našo skupnost prikazati v čim bolj negativni luči. Pri tem jih ne moti, da je Brulc povsem odklonilen tudi do vsega, kar se je godilo na nasprotni strani, namreč, do komunistične revolucije, partizanstva, NOB, OF, predvsem pa OR. Ko se bralec sprašuje ali je v knjigi sploh kak svetel lik, ki se reši ob vsem pisateljevem negativnem obravnavanju polpretekle zgodovine našega naroda, bo ob ponovnem branju prišel do zaključka, da je to le ubogi dolenjski kmet, ki v primežu revolucije in v boju za preživetje prime za orožje in se pridruži vaškim stražam in kasneje domobrancem. Tragedija je v tem, da je potem izdan od vseh mogočnikov tega sveta, ki iščejo le svojo korist, oblast in denar in jih ne briga nesreča, v katero so pahnili množice nedolžnih ljudi, neukih, poštenih in naivnih. V tem vidim srž tega romana, rdečo nit, ki se vleče skozi vso knjigo.

Če bi kdo iskal kako ideologijo, ki bi potrovala takim pogledom na zgodovino, bi jo našel v nekaki „ideologiji maledga človeka“, ki se čuti zapeljanega, izkoriščenega in končno zavrženega in izdanega tako z leve kot z desne politične strani, celo Cerkve. Kdor pa bi iskal v tej knjigi kako objektivno zgodovino, je ne bo našel.

Pač pa je knjiga pomembna kot dokument, ki izraža nesrečo in razočar-

TONE BRULC

ranje številnih rojakov, ki so v vojni in revoluciji vse izgubili in se nato v življenju v novem svetu niso „znašli“, pač pa z zavistjo in ljubosumnostjo opazovali sorojake, ki so si uredili kolikor toliko znosno življenje, ne le gmotno, ampak tudi kulturno, družabno in narodno. Namesto, da bi se vključili v normalno življenje, pestujejo svojo osebno nesrečo in gnev ter z roba družbe kritizirajo vseprek, v vsem vidijo le boj za oblast nad sorojaki in prizadevanje za gmotne in druge osebne koristi. Ne priznavajo nikakršnega idealizma in požrtvovalnosti številnim sorojakom, ki so iz nič ustvarili pomembno skupnost slovenskih ljudi v Argentini, ki jo mnogi ocenjujejo kot „čudež“, predvsem, če jo primerjajo s podobnimi na drugih krajih sveta. Menim, da bi knjiga služila kot zanimivo gradivo sociologu in psihologu, ki bi obravnaval način mišljenja in čustovanja ter zadržanja tovrstnega izseka emigrantske skupnosti.

Za pravično presojo te knjige bi bilo potrebno poznati življenje Toneta Brulca. Ne bo mogoče mimo njegovega otroštva, kot sina župana občine Šmihel-Stopiče blizu Novega mesta, katerega so partizani nečloveško mučili in ubili, ko je bil Tone še otrok. Nadpovprečno inteligenten kasneje ni imel možnosti formalne izobrazbe, pač pa se je kot samouk ukvarjal z vsemi mogočimi zanimanji, od zgodovine Slovencev do primerjalnega jezikoslovja

(menda je študiral celo jezik Baskov). V Argentini je bil navaden delavec, predčasno upokojen zaradi bolezni na srcu in je umrl leta 1996 v starosti 68 let.

Prej kot kak hudoben namen ali posthumno maščevanje vidim v njegovem pisanju izraz velike bolečine zaradi prestanih travm in krivic ter neusmiljene življenjske usode, katere ni mogel ali hotel sprejeti. Menim, da je na mestu prej sočutje kot graja. Navsezadnje je eden od nas, ki ni zmožal krščanskega sprejetja sicer nerazumljive usode, ki nam jo je namenila božja previdnost in pa civilnega junaštva, da bi vztrajal v odklanjanju tudi nepredvidenih zločestih posledic komunistične revolucije, čeprav po več kot 50 letih.

Ko po več kot 50 letih zmagovite in od zaveznikov priznane oblasti komunističnih revolucionarjev, po padcu berlinskega zidu in po 10 letih osamosvojitve republike Slovenije ni izgleda, da bi nam domovina vrnila dobro ime in popravila krivice, obstaja pri marsikaterih rojakih skušnjava, da ker se ne morejo znesti nad resničnimi povzročitelji svoje nesreče, se hočejo znašati nad lastnimi ljudmi, katerim očitajo kolaboracijo ali simpatije s komunizmom po eni strani, po drugi pa nesposobnost in naivnost. Zato bomo verjetno še brali podobne čudaške izpade, kot so Brulčevi, do somišljenikov in sotrpinov iz lastnega tabora, v obliki avtobiografij, pričevanj ali povesi, katere bodo naši neprijatelji v Sloveniji z veseljem natisnili. Za to bo vedno denar. Da je temu tako, moremo razbrati v predstavitvi uredništva založbe, ki na zadnji strani platnic knjige trdi, da Brulc „ponuja pogled na emigracijo, ki je avtorjevo iskreno videnje, zato prihaja na dan še nikdar izpovedana stvarnost emigracijskega 'čudeža'. Za to gre. To je to.

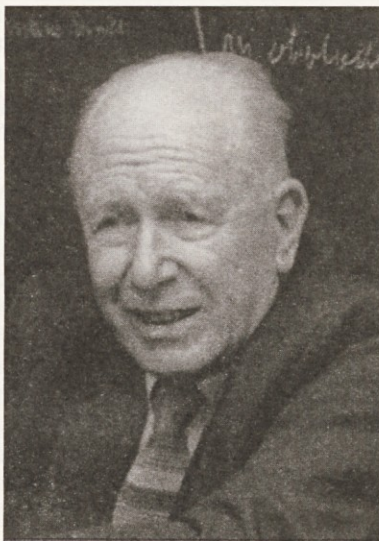
Edino doslej meni poznano kritiko Brulčeve knjige je napisal Lev Detela. Žal se tudi on pridružuje prizadevanju za očrnenje slovenske politične emigracije v Argentini. Čeprav se zaveda, da gre za „alternativni avtorjev zorni kot“, da kritika „morda ni vedno objektivna“, da pretirava in riše črno-belo, da je roman „zelo subjektivna podoba slovenske stvarnosti v Argentini“, jo kljub temu predstavi kot „pregled slovenske argentinke stvarnosti, dokumentiran z mnogimi konkretnimi detajli“, ki ga avtor

Milan Komar: RAZMIŠLJANJA OB RAZGOVORIH

Martin JEVNIKAR

Pri tedniku *Družina* v Ljubljani je izšla zbirka esejev in člankov Milana Komarja **Razmišljanja ob razgovorih**. Vseh esejev je 38 in sta jih izbrala Zorko Simčič in Matija Ogrin, avtorjeva sodelavca in dobra poznavalca njegovega dela.

Milan Komar se je rodil leta 1921 v Sloveniji, odšel po vojni v Argentino, tam doštudiral filozofijo, ukvarjal pa se je tudi s psihologijo, pravom, jezikoslovjem in zgodovino, vendar pa zna največja filozofska vprašanja razlagati na ravni naših vsakdanjih, najbližjih vprašanj in življenjskih problemov. Od leta 1959 je bil titularni profesor za zgodovino moderne filozofije na argentinski katoliški univerzi, ob tem pa je imel še vrsto predavanj za argentinsko javnost, kakor za slovensko skupnost v Argentini. Da je Komar s svojim življenjem postal zgled učitelja filozofije, izpričuje slavnostni zbornik v argentinskem jeziku **Življenje, polno smisla**, 1999, ki so ga v počastitev 50. obletnice Komarjevega poučevanja filozofije v Argentini pripravili najuglednejši nadaljevalci njegovega znanstvenega dela, s katerim se je v argentinski kulturi že uveljavil izraz **Ko-**

DR. MILAN KOMAR

marjeva šola. V Argentini je izšel izbor njegovih strokovnih spisov **Red in Skrivnost**, 1996, v Sloveniji pa razširjena izdaja njegove vedno aktualne knjige **Pot iz mrtvila**.

Ker je v knjigi toliko esejev, se je nujno treba omejiti na najvažnejšega, na splošno slovenskega, čeprav so zanimivi in važni tudi članki, ki obravnavajo najrazličnejša vprašanja življenja v Argentini, saj so bili namenjeni tamkajšnjim ljudem in so tudi tam nastali. Ustavimo se torej pri eseju **Javno delo in trpljenje**.

Začenja se z dr. Antonom Koroščem, ki se je rodil leta 1972 v Biserjanah pri Sv. Juriju ob Ščavnici, umrl pa decembra 1940 v Beogradu. Bil je duhovnik in politik, zlasti po smrti dr. Janeza Evangelista Kreka, ko je v pogrebem govoru vzkliknil Slovincem: „Dvignite glave, ker bliža se vaše rešenje.“ Poklical ga je cesar in ga prosil, naj ostanejo Slovenci v Avstriji, obljubljal mu je razne ugodnosti za Slovence v Avstriji, toda Korošec je kratko odgovoril: „Ihre Majestät, es ist zu spät - Ihre Majestät, prepozno je.“ In potem je bil v Jugoslaviji nesporni voditelj Slovencev kot poslanec, minister in ministrski predsednik. Ves čas pa je imel težave in žalost, ker Srbi niso znali vladati demokratično in ker mu je v Sloveniji nagajala liberalna stranka.

Komar je zapisal o Korošču: „Ko bi vi vedeli, kakšno trpljenje je moral prenašati dr. Korošec in koliko grenkobe užiti. Podoba javnega delavca, zlasti političnega, tega trpljenja navadno ne registrira. Ljudje o tem bolj malo izvedo,

vendar ni poštenega, resnega javnega dela brez obilne mere trpljenja.“

O škofu dr. Gregoriju Rožmanu, ki je vodil ljubljansko škofijo od 1930 do odhoda na koncu vojne v Ameriko in potem do smrti 1959 v Clevelandu, je zapisal: „Ko smo pred kratkim obhajali desetletnico smrti škofa Rožmana, je bila javno ponovno omenjena njegova bridka pot v izgnanstvo, njegovo trpljenje med vojsko in revolucijo, a so bile morda premalo poudarjene njegove grenkobe v miru tudi, njegove skrite bolečine, brez katerih bi težko vladal ljubljansko škofijo, kot jo je vladal.“ Bil je med Italijani in partizani, eni so mu duhovnike zapirali v ječe in taborišča, drugi so jih preganjali in pobijali, sam pa je bil v Ljubljani, brez moči in tolažbe.

O politiku Mihi Kreku, ki je nadaljeval Koroščevo delo, je zapisal, da je bila od vseh strani podčrtana njegova neomajna zvestoba, njegova premočrtnost, njegova zgledna poštenost in nadaljuje: „Pa smo se verjetno premalo vprašali, koliko trpljenja je vse to stalo dr. Kreka. Kajti ni lahko biti premočrten, ko na levi in desni premnogi samo taktizirajo, prodajajo in se prodajajo, in obzorje prihodnosti ni jasno, ko se velikokrat ni mogoče opreti prav na nikogar, ko je treba kljub izčrpanosti in dvomom, ki kljujejo srce, držati smer in hoditi neomahljivo naprej.“

Spet se vrne k Janezu Evangelistu Kreku, ki je tožil, da je vedel, da njihov kandidat ne bo nikoli zasedel županskega stola v Ljubljani, vendar je moral zaradi ljudi do konca tehati okrog in agitirati zanj. „Potem me pa tišči v prsih, potem pa ponoči skačem s postelje, odpiram okna in hlastam za svežim zrakom. Kaj vedo ljudje o tem?“

„Kaj sta trpela npr. France Grafenauer na Koroškem ali dr. Janko Kralj na Primorskem, ve samo Bog.“ To ne velja samo za prve like javnega dela, to velja tudi za ostale poštene javne delavce, tudi za najskromnejše.

„Kdor ne trpi do krvi,“ je dejal Ivan Cankar, „nikoli ne dozori in ostane otrok do smrti.“ Dobra stvar se ne uveljavlja sama po sebi, nekako avtomatično. Pogosto je treba truda, trde borbe. In ta borba ni vedno kronana z uspehom in ravno tako ni vedno spremljana z razumevanjem. Kdor javno dela, vidi globoko in „kjer raste znanje, raste bolečina,“ pravi Sveto pismo. A sv. Tomaž Akvinski uči, da je pri globokem spož-

„analizira zelo natančno in pozorno“. Na koncu recenzije pa se Detela vprašuje: „Kaj je resnica?“ O Slovincih v Argentini namreč. Kot da bi Brulc iskal kako resnico.

Treba pa je priznati, da omenjeni črno-beli pristop in pretiravanja nudijo hvaležen okvir in pretvezo za literarno oblikovanje romana in jih avtor s pridom uporablja. Vse besedilo je prepleteno z ironičnim in satiričnim kmečkim humorjem, sočnimi slovenskimi kmečkimi prispodobami in reki, za sedanje prebivalce Slovenije arhaičnimi in najbrž nerazumljivimi, katerih se avtor spominja iz svojega otroštva. Menim, da je prav v tem posebna literarna vrednost knjige.

ZAKAJ NA DOPUST?

O tem, kaj je delo, zakaj delamo, bomo prav gotovo še pisali. Delo je ena osnovnih dejavnosti našega življenja, saj brez njega ne moremo živeti.

Delimo ga v fizično ali telesno in psihično ali duševno. Delo pa nikjer in v nobenem primeru ni samo psihično ali duševno niti samo telesno ali fizično. Ločimo pretežno psihično in pretežno fizično delo.

Fizično delo se da meriti. Za meritev fizičnega dela imamo celo vrsto enot, vendar pri vsakdanjem delu merjenje premalo uporabljamo.

Vzrokov za utrujenost je več. Najpogostnejša utrujenost je posledica dela. Pojavi se mnogo prej, če je človek bolan, lačen, če ni naspan. Po težkem delu se utruji prej, po manj napornem pozneje. Če nas delo veseli in smo zanj motivirani, utrujenost nastopi zelo pozno. Utrujenost je rdeča lučka, je znak, da je v telesu nekaj narobe in bi morali nehati.

Utrujen delavec naredi manj izdelkov in so slabše kakovosti. Utrujen delavec je v veliki nevarnosti, da se poškoduje. Poleg tega je v večji nevarnosti, da zbolí ali se zastrupi. Utrujen voznik veliko pogostejše povzroči nesrečo kot spočit.

Utrujenost preprečujemo s poživili in z odmori.

Odmore delimo na odmor med delom, dnevni, tedenski in letni odmor.

Znano staro pravilo odmerja 8 ur dela, 8 ur počitka, 8 ur spanja. V vsem letu se nabere precej utrujenosti, zato ob vseh drugih odmorih potrebujemo letni počitek - dopust. Zakoni pri nas odredajo od osemnajst do 35 delovnih dni dopusta. Delavci, ki opravljajo posebej nevarna in težka dela, denimo rentgenski tehniki, piloti, rudarji, imajo pravico do daljšega dopusta.

Velike probleme so imeli pred časom mladi delavci, ki so prišli na delo s po-deželja. Njihovi starši so cenili in marsikje

nanju neizogibno globoko trpljenje.

Komarjeva knjiga Razmišljanja ob razgovorih je zelo globoka in življenjsko polna knjiga, ki obravnava najrazličnejše težave in stiske sodobnega življenja, ki prinašajo bridkosti in trpljenje povsod, kjer se ljudje trudijo za obstoj in napredek. Čim više si, tem bolj trpiš, tem večjo odgovornost imaš.

(Mladika)

še danes cenijo samo kmečko delo. Zato so sodili, da se njihovi otroci pri poklicnem delu ne utrudijo toliko, da bi potrebovali dopust. Uporabili naj bi ga le in samo takrat, ko starši potrebujejo pomoč pri večjih kmečkih opravilih, kot je košnja ali trgatav.

Zdravniki priporočamo, da delavec uporabi letni dopust hkrati ali največ v dveh kosih. Nikakor pa ni pametno, primerno niti zdravo, če delavec dopust razdrobi. Po en dan dopusta človekove-mu zdravju prav nič ne koristi. Delavec naj bo na dopustu najmanj teden dni, da sploh pozabi na delo, na službo in skrbi, ki so z njo v zvezi. Dva tedna potrebuje, da se privadi novemu okolju, tri tedne pa, da popolnoma „izpreže“.

TUDI SLUH Z LETI OSLABI

Pogosto se nam zgodi, da v pogovoru s starejšim človekom, oprostite, s človekom, ki ima več let, samodejno začnemo govoriti glasneje. Ta pa nas vpraša, zakaj tako kričimo, saj ni gluha.

Primerilo se mi je, da me je obiskal zdravnik, ki je imel čez osemdeset let in je tožil, da ne sliši in da je star. Opravil sem najenostavnejši pregled: pogledal sem ga z otoskopom in ugotovil, da ima le zamašeno uho. Odstranili smo mu ušesno maslo (cerumen) in svojim letom navkljub je zopet dobro slišal.

Ne konča se pa vedno tako lepo. Nekateri trdijo, da je naglušnost starejših eden prvih znakov let. Navadno se pojavi po 50 letu. Najprej preslišimo višje tone, česar ne opazimo takoj. Nekoč smo preizkušali sluh s šepetom na 5 m. Človeku smo šepetali številke, potem smo govorili glasneje. Nato smo razdaljo zmanjšali in jakost govora povečali. Danes pa imamo na voljo moderne priprave za ugotavljanje sluha - audiometre. Ugotavljamo zračno in kostno prevodnost v različnih frekvencah. Tako lahko že zelo zgodaj ugotovimo okvaro sluha.

Podatki kažejo, da sprememba in okvara sluha nastane prej pri moških. Nekateri to razlagajo s tem, da smo moški na delovnih mestih bolj izpostavljeni prevelikemu ropotu. Že nekoč so poznali

poklice, kjer so bili ljudje prej naglušni kot drugi njihove starosti. To so bili kovači, kotlarji, mlinarji. Danes je še mnogo poklicev in del, kjer je veliko naglušnih delavcev, pa jim tega ne bi bilo treba, če bi nosili osebna zaščitna sredstva.

Vrnimo se k starejšim. Težko sledijo pogovoru, še zlasti, če naenkrat govori več ljudi. Težko sledijo otroškemu čebljanju, ne razumejo nekoga, ki govori zelo hitro. Zdravil načeloma ne poznamo. Pač pa poznamo pripomoček, ki mu pravimo slušni aparat. Vendar se mora vsak lastnik tega aparata privaditi na življenje z njim. Poleg tega priporočam, da izbiro naprave prepustimo strokovnjaku, ki bo vedel svetovati, kakšen aparat je najprimernejši.

Vsak dan smo izpostavljeni ropotu na delu, celo doma in na zabavah. Najbolj škodijo sluhu visoki toni. Enakomeren ropot manj škoduje kot hud ropot, ki nastane naenkrat, kot na primer eksplozija. Današnji promet je zelo hrupen, posebno to velja za letala. Zato moramo razumeti pritožbe prebivalcev krajev v bližini letališč.

Včasih pa si tudi sami kvarimo sluh z muziko. Nekateri mislijo, da je dobra glasba samo glasna glasba. Naj mi glasbeniki ne zamerijo, če bom ponovil stavek, ki ni moj: „Glasna glasba je znak slabih glasbenikov, kajti pianissima ni lahko igrati.“

Ropot vpliva tudi na živce. Posebno so nanj občutljivi nervozni in duševno neuravnovešeni ljudje; povzroči pa marsikateri preprič doma in na delovnem mestu.

„Televizija se mi zdi zelo vzgojna. Vsakič, ko nekdo prižge televizor, grem v drugo sobo in berem knjigo.“

*Marx Groucho
ameriški igralec.*

+ ODŠLI SO +

**Evgenija Humar,
roj. Madon**

Rodila se je 21. januarja 1922 v Batah pri Gorici. Že sedemletna je zapustila rodni kraj in leta 1929 odšla z mamo za očetom v Argentino, ki je zaradi fašističnega nasilstva že prej prišel v to deželo. Osnovno šolo je naredila v Argentini in svoje znanje izpopolnjevala še na Akademiji Pitman. Bila je tudi odlična šivilja. Kot ljubiteljica narave je rada gojila rože in okrasno zelenje. Bila je iskreno pobožna in velika častivka Matere Božje. Bila je idealist in z velikim smislom za skupnost. Zato se je rada udeleževala slovenskih prireditvev, sodelovala pri pevskem zboru, v društvu, v skupini Sveta Gora in še kje.

Ko je bila še zelo mlada, jo je zadel velik življenjski udarec. Nekega dne se je smrtno ponesrečil oče, ko je stopal iz kolektiva. Pri vratih mu je spodrselo in padel tako nesrečno, da je po nekaj urah v bolnici umrl. Morala si je poiskati delo, da je preživljala sebe in mamo. Delala je v tovarni Pirelli, nato še v neki drugi tovarni. 7. decembra 1954 se je poročila s Stankom Humarjem in z njim imela sina Hectorja. Kot je bila prej vzorna hči, je bila zdaj ljubeča žena in mati.

Umrla je v bolnici 17. septembra 2000 po dolgi in težki bolezni. Zadušnico obodprti krsti je daroval prelat Jože Škerbec in jo potem spremljal na pokopališče Chacarita, kjer je pokopana. Naj uživa večno srečo pri

Bogu, v katerega je verovala in ga častila v življenju. Možu in drugim domačim ob težki izgubi naše sožalje!

Drago Škulj

Rodil se je 1928 v Kamniku kot tretji otrok zakonca Janezu Škulju in Ivani Rakovec. Oče je bil zaposlen v tamkajšnji tovarni vezalk. Drago je živel v Kamniku do svojega sedmega leta, ko se je družina preselila v Šmarje-Sap, kjer je zaključil osnovno šolo.

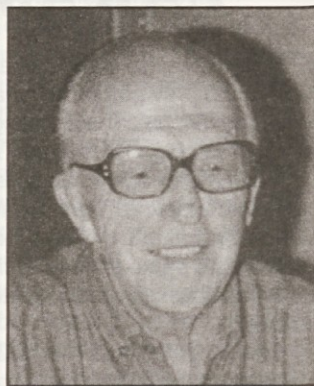
Med vojno je bil oče interniran na Rabu in tam po treh mesecih zaradi lakote umrl. Tako je mladi Drago moral sam vzdrževati družino in sicer le s priložnostnimi zaposlitvami. Nekajkrat so ga prišli iskat partizani, da bi ga mobilizirali, pa so ga vendar vsakič pustili doma. Ob koncu 2. svetovne vojne se je, kot veliko drugih protikomunistov, zatekel v Avstrijo. Bil je v taboriščih Lienz in Spittal ob Dravi, kjer je obiskoval obrtno šolo ter se izučil za knjigoveza pri Hermanu Zupanu (st.). Od tam se je l. 1949 skozi Genovo (Italija) preselil z drugimi begunci v Argentino, skupaj z materjo in dvema sestrama. Nastanili so se v predmestnem kraju Martín Coronado, kjer je Drago dolga leta skrbel za razpečevanje našega tiska. Tu mu je l. 1960 umrla mama. Zaposlil se je v tekstilni tovarni Sudamtex, kjer je delal skozi devetindvajset let, vse do svoje prezgodnje upokojitve iz zdravstvenih razlogov.

L. 1967 se je poročil z Arnškovo Nežko, katerima sta se rodili hčerki Rezika in Micika. Naselili so se v lastni hiši v buenosaireškem predmestju Don Torcuato in tu sta hčerki obiskovali osnovno šolo. Toda njegovo zdravje je zahtevalo drugačno klimo in okolje, zato so se l. 1977 po zdravniškem nasvetu preselili v Bariloche. Tam se je mogel spet posvetiti delu pri sva-kih Petru in Jošku Arnšek v njunem fotografskem podjetju Foto Triglav na cesti P. Moreno. Trgovina je znana vsem obiskovalcem Bariloche kot nekaj 'slovenski konzulat' in dejansko središče krajevne slovenske skupnosti. Tam je bil torej zaposlen še več kot petnajst let - do zaprtja podjetja l. 1995. Od tedaj dalje se je pa udingal kot resnični upokojenec ter se posvečal svoji družini, prijateljem in znancom ter pogostoma obiskovanju bolnikov. Odkar pa sta se hčerki nastanili na prvotnem domu v Don Torcuato, je njegovo bivanje nihalo med Buenos Airesom in Barilochem. Nedavno se je vrnil iz svojega prvega obiska v domovini še zelo zdrahanim zdravjem. Po nekaj dneh bivanja v Barilochem ga je 29. septembra 2000 zadela kap. Ob veliki udeležbi rojakov in bariloških znancev je bil pokopan na občinskem pokopališču že kot tamkajšnji peti član velike Arnškove rodbine.

Pokojni Drago je bil zelo priljubljen. Kazal je veliko zanimanje za ljudi, se rad pogovarjal, vedno je znal najti lepo besedo. Znan je bil po svoji požrtvovalnosti do vseh. Imel je čut za skupnost, bil je zaveden Slovenec, globoko veren in kot tak se je znal pozitivno vključiti v sleherno družbo. V skupnosti je bil soudeležen tudi kot član Bariloškega slovenskega planinskega društva. Imel je veliko zaupanje v Boga in je to tudi izražal z globoko, osebno molitvijo.

Zapustil nas je mož, ki se je odlikoval po veličini svojega preprostega, skromnega in skritega vsakdanjega življenja, predan božji previdnosti. Zapušča ženo Nežko, hčerki Mici in Reziko z možem Juretom in vnukinjo Mihaelo.

Ivan Vidmar

Rodil se je 26. decembra 1915 na Otlici nad Ajdovščino v globoko verni družini očetu Francu in materi Mariji, roj. Čebelj. V družini je bilo 13 otrok, on je bil deseti. Leta 1931 je družina izgubila očeta. Mama je poslala Ivana še kot šolarja v Rim h klaretijancem. Tam je dokončal osnovno šolo, ko je pa izrazil željo, da bi rad študiral za duhovnika, mu niso privolili, češ da imajo že preveč študentov, pač pa so ga povabili, naj bi postal redovni brat. Vrnil se je domov in v Gorici delal kot krojač do vojaške službe. Leta 1938 je šel v Ljubljano, najprej na Rakovnik, kjer je bil njegov brat Jože bogoslovec pri salezijancih, od tam pa k jezuitom na upravo revije „Srca Jezusovega“ pri sv. Jožefu. Naslednje leto je odšel v stiški samostan, kjer so potrebovali krojača in vratarja. V Stični se je seznanil z Ivanko Šinkovec in se 8. oktobra 1941 z njo poročil. Rodili sta se jima hčerki Ivica, poročena z Marjanom Jerihom, in Minka, poročena s Tinetom Štefetičom. Leta 1942 so ga Italijani mobilizirali za tolmača na vojaški komandi na Krki. Kot tolmač je več ljudi rešil, da jih niso poslali v internacijo.

Po razpadu Italije leta 1943 je doživel turjaško tragedijo in kočevski proces, od koder se je „čudežno“ rešil. Od marca 1944 je bil pri domobrancih kot višji narednik. Maja 1945 se je z domobranci umaknil na Koroško, zaradi operacije na nogi pa ni bil z njimi vrnjen v domovino in si s tem drugič rešil življenje. Po nekaj dneh se je podal v Italijo in bil spet pri salezijancih kot učitelj v obrtni šoli.

V Argentino je prispel 5. julija

1948 in šel naravnost v Rosario, kjer so bili že od leta 1928 dva brata in ena sestra. Bil je tesno povezan z rojaki v Rosario. Mons. Anton Orehar se je vedno oglasil pri njem, kadar je šel tja, če je prihajal na redne dušnopastirske obiske ali pa na krste in poroke. Ker je gospod Ivan poznal mnogo družin in vedel, kje živijo, je bil kar njegov vodič. Bil je dolgoletni član tamkajšnjega dušnopastirskega sveta. Organiziral je vsakoletno romanje v Luján. Bil je naročen na vse tukajšnje slovenske publikacije.

Žena je s hčerka ob koncu vojne ostala doma in v tistih hudih letih „po osvoboditvi“ mnogo pretrpela. Družina se je končno znašla skupaj aprila 1955, ko so vse tri prišle k njemu v Argentino. Hčerki sta šele takrat spoznali svojega očeta. Leta 1969 se je prvič vrnil v Slovenijo, da je še enkrat videl 94-letno mater. Drugič je bil v Sloveniji l. 1992, ko je v družbi obeh hčerk obiskal domače kraje.

Leta 1989 sta se z ženo zaradi začasne selitve zeta Marjana tudi onadva preselila iz Rosaria v Ramos Mejijo, da nista ostala sama, kajti žena je zaradi glavnika postala slepa. Tako sta živela pri eni od poročenih hčerk in blizu doma druge hčerke. Na žalost je žena še istega leta (2. nov. 1989) umrla. Vesel pa je bil zaradi bližine salezijanske cerkve Marije Pomočnice, ker je bil lahko vsak dan pri sveti maši. Ko se je lvičina družina vrnila v Rosario, je šel tudi on z njo, v Ramos Mejijo pa se je pogosto vračal k Minki na obisk. Sam je ponavljal, da je bil takrat najbolj srečen, ko so bili vsi blizu in skoraj vsak dan skupaj.

Začel je bolehati na srcu in pljučih in zmeraj teže hodil. Vidno je pešal in končno popolnoma izgubil apetit. Moral je v bolnico, kjer so mu nudili vso zdravniško pomoč, a bilo je zaman. Po treh tednih zdravljenja v bolnici je 2. oktobra v družbi obeh hčerk mirno zaspal. Njegov grob je na pokopališču El Salvador v Rosario, poleg njegove žene.

Bil je skrben in ljubezniv oče, ded in praded, a tudi vzor vernega javnega delavca, ki je imel smisel za bližnjega. Naj uživa večno srečo pri Bogu!

Alojzija Zavrtanik, roj. Humar

Rojena je bila 5. aprila 1912 v Grudnici št. 46, župnija Sveta Lucija, občina Tolmin, v veliki kmečki družini očeta Petra in matere Alojzije, roj. Popek. Rodilo se jima je 14 otrok, od katerih je 5 umrlo majhnih, 9 pa je doraslo. Od teh je bila Alojzija tretja po starosti. Naredila je samo osnovno šolo, potem pa je morala začeti delati, po sili razmer, najprej na polju, s 14. letom pa kot služkinja v neki gostilni. V prvi svetovni vojni je bil oče poklican v avstrijsko vojsko. Zaradi vojaških akcij v teh krajih je morala družina bežati od doma in se začasno zateči na Notranjsko.

Ko je Lojzka spoznala svojega fanta, Draga Zavrtanika, je bila Primorska že pod fašistično Italijo, ki je hotela zbrisati slovensko ime iz teh krajev. Kot Slovenca nista prenesla fašističnega nasilstva, raje sta postala begunca. L. 1935 sta se umaknila v Šentvid nad Ljubljano. Tam sta se še isto leto poročila. Po poroki sta se preselila v Duplico pri Kamniku, kjer se jima je rodil sin Branko. Po nemški okupaciji Gorenjske so se preselili v Ljubljano. L. 1942 so italijanski okupatorji odpeljali moža v internacijo v Peruggio, po razpadu pa so ga zajeli Nemci in poslali v taborišče v Innsbruck na Tirolskem. Tako je bila med zadnjo svetovno vojno gospa Lojzka ves čas brez moža in sama s sinom. Ob koncu vojne se mož ni maral vrniti v Titovino, ampak se je umaknil v Gorico v Italijo, kamor se je posrečilo priti tudi gospe Lojzki.

Ce so Humarjevi veliko pretrpeli zaradi fašizma, so pa plača-

li še višji davek, z življenjem, nemškemu okupatorju, ki je partizansko izzivanje maščeval nad nedolžnimi Slovenci. Leta 1944 so Nemci aretirali očeta in odpeljali v Dachau, kjer je 1945. umrl; starejša sestra Julka je istega leta umrla v taborišču Rawensbrück; brata Ivana so Nemci ubili doma v Kromberku; najmlajša sestra Danica, ki je bila internirana v nekem drugem taborišču, se je, hvala Bogu, živa vrnila domov.

Ko je po vojni tisti del Primorske prišel pod komunistično Jugoslavijo, so se Zavrtanikovi raje odselili v Argentino. Dr. Julij Savelli je priskrbel možu pri begunski organizaciji potrebne dokumente. V Argentino so prišli z ladjo Ravella 14. septembra 1948. Živeli so najprej na Paternalu (1948-1953), nato v Floresti, 1961 pa se vselili v svoj dom. 2. februarja 1999 ji je umrl mož Drago.

Gospa Lojzka je bila globoko verna in zavedna Slovenka, vdana Cerki, ljubezniva žena in mati, korajžna in vesela, vedno z nasmehom na ustih. Bila je zvesta članica KA in Živega rožnega venca. Zadnja leta je bila šibkega zdravja. Nazadnje ji je opešalo srce, da se je morala internirati v bolnico. Tam je 10. oktobra 2000 prestopila prag večnosti in se srečala s Tistim, ki je blagroval miroljubne in preganjane. Naše sožalje sinu Branku, bratu Stanku in ostalim sorodnikom!

Gabrijel (Jelo) Vrečar

Rojen je bil 4. marca 1930 v Moravčah kot četrti od šestih sinov staršema Stanislavu in Mariji, roj. Cerar. Kot najstnik je doživljal strahote nemške okupacije in komunistične revolucije. Sedemnajstletnega brata Viktorja (Vika) so partizani mobilizirali in umorili že pred koncem vojne. Brat Dore pa je bil vrnjen z drugimi domobranci iz Vetrinja v Teharje in ubit. Vrečarjeva družina je bežala pred partizani od doma 8. maja 1945 in se znašla s tisoči beguncev na vetrinskem polju. Iz Vetrinja so šli v peggeško taborišče pri Lienzu, kasneje pa v Spittal ob Dravi. Tu je Jelo končal obrtno šolo in postal mizarski mojster. V

taboriščnih letih je rad gojil tudi lahko atletiko in bil priznan telovadec. Iz tega taborišča so se Vrečarjevi, starši in trije sinovi, izselili v Argentino, kamor jih je pripeljala 24. januarja 1949 ladja General Black.

V Argentini so živeli prva leta v Ciudadeli, leta 1955 so se pa preselili na svoj dom v Ramos Mejijo. Oče in Jelo sta delala po mizarskih delavnicah, mlajša sinova Dane in Tine sta šla študirati in postala duhovnika. Prvi je šel k salezijancem v Bernal, drugi pa k lazaristom v Escobar. Jelo je bil tudi v Argentini prva leta eden od telovadcev, ki jih je vadil izkušeni telovadec Gustl Čop na Pristavi v Castelarju. Leta 1966 se je poročil s Antonijo Uštar. V zakonu sta se jima rodila sinova Gabrijel in Simon. Tudi v svoji družini je Jelo gojil zvestoto do krščanskih in slovenskih izročil in ohranjal spomin na pomorjene v revoluciji na Slovenskem.

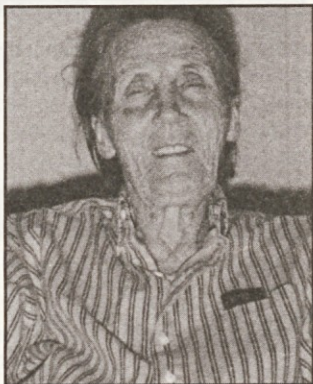
Leta 1980 je dobil Jelo prvo opozorilo, da boleha na srcu. Po tistem je dobil še dva srčna napada, ki sta močno načela njegovo zdravje in mu pustila težke posledice, da je trpel tudi zaradi nadehu, zamašenih žil, itd. Zaradi bolezni si je moral poiskati lažjo službo. Njegova življenjska pot se je po dolgi in težki bolezni sklenila, ko ga je Bog poklical zgodnjega nedeljskega jutra, 12. novembra 2000, iz življenja v Življenje. Še isti dan je farni zvon sv. Martina v Moravčah naznanil Moravčanom njegovo smrt.

Veliko rojakov, znancev in prijateljev ga je kropilo in se udeležilo naslednjega dne koncelebrirane pogrebne maše, ki jo je vodil njegov brat, salezijanec Dane, v cerkvi Marije Pomočnice.

ce v Ramos Mejiji

Za njim žalujejo žena Antonija, sinova Gabrijel in Simon ter brata Stanislav (Kotmara vas v Avstriji) in Dane, katerim izrekamo naše sožalje. Pokojnega Gabrijela pa naj Vsemogočni poplača za zvestobo in trpljenje dolge bolezni z večnim življenjem!

**Marija (Mara) Dolenc,
roj. Ziherl**

Rojena je bila 10. aprila 1912 v kmečki družini na Suhi pri Škofji Loki očetu Jožetu in mami Ivani, roj. Stanovnik. Kot dekle je imela ob cesti Ljubljana-Kranj in v bližini znane Hellerjeve tekstilne tovarne v Stražišču mlekarjo, kjer so mimoidoči lahko zajtrkovali. Tam je spoznala fanta in potem moža, Franceta Dolenca, ki je bil preddelavec v omenjeni tekstilni tovarni. Poročila sta se 31. oktobra 1937 na Brezjah in imela svoj dom v Stražišču. Ker je mož dobro poznal komunistično delovanje še iz tovarne, mu ob nastanku „osvobodilne fronte“ ni bilo težko prepoznati njenih resničnih ciljev. S takšnim načinom osvoboditve naroda se ni strinjal. Ko so nastali gorenjski domobranci, se jim je priključil in bil član domobranske postojanke v Stražišču. Zato je morala maja 1945 mlada družina z dvema otrokoma, z Erletom in z Nado, na begunsko pot čez Ljubelj do vetrinjskega polja. Po nekaj tednih so šli iz Vetrinja v peggeško taborišče pri Lienzu na Tirolskem, od tam pa v Spittal ob Dravi. V obeh taboriščih je bil mož komandant barake. V Spittalu je gospa Mara rodila tretjega otroka, Miha. Taborišče so zapustili leta 1948 s transportom slovenskih begun-

Iz naše KRONIKE

Srebrna maša misijonarja Petra Opeke CM je bila v nedeljo, 26. novembra, v cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi. Po pesmi „Srebrnomašnik, bod' pozdravljen!“ je jubilantu v pozdrav spregovoril župnik Jože Bokalič CM. Somaševali so delegat prelat dr. Jure Rode, sobratje lazaristi Jaka Barle, Jože Bokalič, Janez Cerar in Janez Petek ter

cev, ki ga je 27. oktobra tistega leta izkrcala ladja v buenosaireškem pristanišču.

Tu je mož takoj dobil zaposlitev in stanovanje v manjši tekstilni tovarni v Bernalu. V tem kraju je gospa Mara rodila še sina Marjana in hčerko Heleno. Po zaprtju tovarne leta 1955 so se preselili v Villa Lugano, delo pa je dobil mož v tovarni Inta Textil. Ona se je ves čas posvečala domu, družini in otrokom. Bila je globoko verna žena, zato je mogla prenesti hude preizkušnje, ki so jo zadele. Saj je v letih 1974, 1976 in 1977 izgubila sina Erleta, hčerko Nado in moža, leta 1996 pa še sina Miha. Pred dvanaestimi leti se je iz Villa Lugano preselila k svoji najmlajši hčerki v Barrio Alas pri Ezeizi. Tam je preživela svoja zadnja leta ob vnukih, pomagala pri gospodinjstvu, hodila v bližnjo kapelo v cerkev, brala in veliko molila. Bila je tudi članica Živega rožnega venca. Kot druge nedelje, je tudi 26. novembra zjutraj hotela iti k maši, a se je počutila slabo. Njeno telo je bilo že brez telesne toplote, a je tožila, da ji je vroče. Slabost je postopoma naraščala, da je sama zaslutila zadnjo uro in se začela s pobožnimi vzdihljaji in kesanjem pripravljati na večnost. Ni se motila. V dvajsetih minutah se je poslovila od tega sveta in mirno zaspala. Po pogrebni maši, ki jo je naslednjega dne za pokojnjene duše opravil delegat dr. Jure Rode, so jo pokopali na pokopališču Flores, kjer že počivajo mož, sinova in hčerka.

Naj preizkušena žena uživa večno srečo pri Bogu, njenim domačim pa naše sožalje!

župnik prelat Mirko Grbec. Berili sta brala misijonarjeva nečaka German Ziherl in Andrej Juhant; evangelij je prebral Janez Cerar, pridigal pa srebrnomašnik; darove so nesli k oltarju oče Lojze Opeka, mati Marija, brat Lojze, Malgašinja Tantely Urbančič in nečakinje: Marjana Mustar, Alejandra Brumec, Florencia Olivari ter María Belén Semik. Ob koncu maše je srebrnomašniku spregovorila tudi njegova sestra Lucija Opeka Mustar, gospa Tantely Urbančič pa je v malgaščini prebrala e-mail, ki so mu ga za slovesnost poslali iz Madagaskarja njegovi sodelavci in med njimi Rok Gajšek. Po maši se je slovesnost nadaljevala na dvorišču misijonskega zavoda. Veselje srebrne maše in pomen Leta jubileja za svet so izražala sporočila, ki so jih nosili spuščeni golobi pismoonoše in dvigajoči se balončki, ki jih je veter razkropil na vse strani. Skupina mladih je še zapela v malgaščini Zambo. Nato so bili gostje povabljeni v Hladnikov dom na projekcijo videokasete o delu misijonarja Pe-

tra med malgaškimi smetiščarji v španščini.

Proslava Kristusa Kralja je bila v nedeljo, 26. novembra, v Slovenski cerkvi Marije Pomagaj. Začela se je ob 16 s sveto mašo. Daroval jo je in pridigal delegat dr. Jure Rode ob somaševanju Tonija Bidovca; napovedovalec je bil Anton Bidovec (st.), berili sta brala Katica Dimnik in Emil Cof, evangelij pa Toni Bidovec; k oltarju so nesli darove Tone Kastelic, Helena Rode in Esther Smrdel. Med mašo je pel Pevski zbor iz San Martina pod vodstvom Lučke Marinček Kastelic Kosovo mašo in druge pesmi na čast Kristusu Kralju. Po maši je imela Pavla Hribovšek Kremžar slavnostni govor o VI. kongresu Kristusa Kralja, ki ga je pred drugo svetovno vojno pripravila ljubljanska škofija, o škofu Rožmanu, ki se je zavzel zanj, ter o sadovih kongresa v času vojne in revolucije na Slovenskem (Govor bomo objavili ob prvi možnosti). Sledil je koncert SPZ Gallus pod vodstvom Anke Savelli Gaser ob orgel-

Pristava. Castelar, prva leta v Argentini: Jelo Vrečar na bradlji.

ski spremljavi prof. Gustava Aciarja. Zbor je izvajal naslednje pesmi: Jubilej 2000 (D. Močnik), Vi oblaki ga rosite (M. Železnik), Brezmadežna (F. Ks. Engelhardt), Sveta noč (S. Premrl), Zemlja in nebo žaluje (H. Sattner), Vstal je Gospod (H. Sattner), V sveto mesto nazareško (I. Laharnar), Povej, srce (J. F. Himmel), Za tvoj evharistični tron (H. Sattner), Ne boj se, verna čreda (L. Mav) in Aleluja (G. F. Händel).

Slovensko-latinskoameriška trgovska zbornica je v ponedeljek, 27. novembra, organizirala srečanje z udeleženci strokovno-delovne ekskurzije iz Slovenije pod vodstvom Vita Cigoja od Nove ljubljanske banke. Pri organizaciji ekskurzije je sodelovalo več slovenskih podjetij. Srečanje se je odvijalo v prostorih Slomškovega doma v Ramos Mejiji in ga je pričel podpredsednik Zbornice Marjan Loboda, ki je po pozdravu podal uvodne misli in spomnil na desetletnico obstoja te ustanove. Prisotne je nagovoril tudi odpravnik poslov na veleposlaništvu RS, polnomočni minister Tomaž Kunstelj, govorila sta tudi Robert Krajnik, finančni direktor Državne založbe Slovenije, ter profesor dr. Bogomir Kovač. Oglasil se je tudi prof. Tine Vivod v zvezi z Luko Koper, nato tudi inž. Mihael Šubic, vodja produktov pri Iskratu. O političnem položaju v Argentini je govoril Tone Mizerit, Herman Zupan pa podal sliko o tukajšnjem gospodarsko-socialnem stanju. Sledili so privatni razgovori ob pijači in prigrizku. Gosti iz Slovenije so se lahko seznanili tudi z delovanjem naše skupnosti, kot o splošnem stanju v Argentini, tukajšnjim podjetnikom pa posredovali podatke o delovanju v Sloveniji.

Koncert komorne glasbe, arij, samospevov in slovenskih pesmi Ani Rode pod okriljem SKA je bil v petek, 8. decembra, v Dvorani škofa Rožmana v Slovenski hiši. Na klavirju jo je spremljal Christian Uschiatti.

Jurčičeva šola iz Carapachaya je imela zaključek pouka združen s prihodom sv. Miklavža v soboto, 9. decembra.

Knjigo Marijana Eiletza „Moje domobranstvo in izgnanstvo“ je predstavil arh. Jure Vombergar v petek, 15. decembra, v mali dvorani Slovenske hiše. Za njim je govoril avtor arh. Marijan Eiletz, nato so sledila vprašanja in odgovori.

Slovensko božično praznovanje v pripravi ZSMŽ in Vincencijeve konference je bilo v soboto, 16. decembra, v Slovenski hiši. Začelo se je ob 18 z zahvalno mašo za Jubilej in sveto leto ter s pridigo delegata dr. Jureta Rodeta v cerkvi Marije Pomagaj. Med bogoslužnim opravilom je pel Mešani pevski zbor s Pristave pod vodstvom Anke Savelli Gaser. Po obhajilu je vsa cerkev zapela pesem Hvala večnemu Bogu ob 10. obletnici slovenske državne samostojnosti. Po maši je pod vodstvom gospe Anke sledil koncert, pri katerem so sodelovali naslednji pevci: Gabrijela Čamernik, Helena Dolinšek, Marija Snežna B. Klemenčič, Veronika Malovrh, Veronika Zorc, Terezika P. Žnidar, Matjaž Čec in Bogdan Magister. Peli so naslednje pesmi: Jubilej 2000 (D. Močnik), Prišel z nebes je angel (M. Železnik), Komaj so grlice zapеле (L. Mav), Jeruzalemska pesem (S. Premrl - oratorij Sv. Jožef), Pueri concinite (Herbeck), Šel bi tja v Betlehem (F. Bricelj), Pred tebe, Božje Dete (neznani skladatelj), El nacimiento (A. Ramírez), Že počiva vsa narava (star napjev), Bodi pozdravljeno, Detece sveto (Levičnik-Kramar), Presveta noč (A. Jobst), Adeste fideles, Danes rojen je Zveličar (F. Mendelsohn). Po koncertu so se udeleženci med molitvijo desetine rožnega venca pomaknili v Dvorano škofa Rožmana. Dvanajst zastopnic krajevnih odsekov ZSMŽ je neslo prižgane svečke in jih položile pred jaslice v dvorani. Dr. Jure Rode je zmolil molitve svetega večera, blagoslovil jaslice in hišo, nato pa prebral božični evangelij. Kot asistent zveze je imel kratek nagovor, ki ga je sklenil z božičnim voščilom. Predsednik Zedinjene Slovenije Tone Mizerit je nato podal nekaj misli ob 10-letnici slovenske državne samostojnosti. Irena Fajdiga se je v imenu odsotne predsednice ZSMŽ Pa-

vine Dobovšek zahvalila dirigentki Anki Savelli Gaser in Mešanemu pevskemu zboru s Pristave ter prej omenjenim pevcem za petje, prav tako tudi ostalim, ki so pomagali pri pripravi večera, nazadnje pa v imenu predsednice vsem voščila za božič. Prisotni so zapeli še Sveta noč, blažena noč, nato pa je sledila tradicionalna zakuska pri pogrnjenih mizah.

Sklepna prireditev Srednješolskega tečaja ravnatelj Marka Bajuka je bila 18. novembra. Razredniki so razdelili dijakom spričevala, nato je bila v cerkvi Marije Pomagaj zahvalna sveta maša, ki jo je daroval prelat dr. Jure Rode. Po maši je bil v Dvorani škofa Rožmana uradni zaključek tečaja z daljšim programom. Po pozdravu napovedovalca prireditve, profesorja zgodovine arh. Jureta Vombergarja, je udeležence nagovorila ravnateljica tečaja prof. Neda Vesel Dolenc. Nato so dobili najboljši dijaki vsakega letnika priznanja in nagrade. Sledil je obred predaje zastav in nato slovo od dijakov zadnjega letnika, ki so dobili spričevala in diplome. V imenu teh dijakov je spregovoril Pavel Klemenčič. Letošnji petošolci so pripravili almanah z naslovom *Mladika slovenskih korenin*. To publikacijo so nesli s seboj v Slovenijo in jo razdeljevali na svojem abiturientskem potovanju Rast 29, na tej prireditvi so jo pa delili gostom in profesorjem.

Arh. Jure Vombergar je nato podal nekaj statističnih podatkov v zvezi s 40-letnim obstojem SSTRMB. Ta tečaj in podružnico v Slovenski vasi v Lanusu je obiskovalo 1200 dijakov; končalo jih je 950. Poučevalo je (zas-

tonj) 90 profesorjev. Izmed dijakov teh tečajev se je sklenilo okoli 160 družin (oba zakonca namreč dijaka tečaja), ki imajo okoli 400 otrok.

Sledil je nastop dijakov petega letnika z recitacijami poezij naših klasikov pod vodstvom Lojzeta Rezlja, profesorja Žive besede. Učenci tretjega letnika so pod mentorstvom prof. Mirijam Oblak, ki uči etnografijo, razvili temo slovenska obrt, trgovina in promet. Pripravili so razstavo pred vhodom v dvorano, katero so si navzoči ogledali po končani prireditvi. Skupina abiturientov, ki je letos obiskala Slovenijo, je nato pokazala program argentinskih folklornih plesov, s katerimi so nastopili večkrat na potovanjih po Sloveniji. Nato so izvedli predajo 'ključa modrosti' kolegom četrtošolcem. Ob koncu je bilo sporočeno, da je bila na zadnji seji proforskega zbora soglasno izvoljena za ravnateljico tečaja za prihodnje leto sedanja ravnateljica prof. Neda Vesel Dolenc, dijaki so pa dobili še običajno počitniško nalogo. S himno Slovenija v svetu so zaključili prireditev.

Slovenska polnočnica v cerkvi Marije Pomagaj je bila ob 21. uri. Maševal in nagovor je imel delegat dr. Jure Rode, ki je v začetku maše pozdravil vse navzoče, še posebej družine z majhnimi otroki in prelata Jožeta Škerbca, ki zaradi nedavne operacije še ni utegnil biti z njim pri altarju. Spovedovali so dušni pastirji Toni Bidovec, Franci Cukjati in prelat Jože Guštin. Napovedovalec je bil Marko Mele, berili sta brala Katica Dimnik in Tone Rode, darove so prinesli k oltarju Sonja Avguštin, Helena Rode, Kristijan Vivod in Aleks Zamnik. Med sveto mašo je pela pod vodstvom in orgljanjem Anke Savelli Gaser ista skupina pevcev, ki je imela koncert na slovenskem božičnem praznovanju pod okriljem ZSMŽ in Vincencijeve konference v Slovenski hiši en teden prej. Pevci so vodili tudi ljudske božične pesmi, ki so se prepletale z umetnimi. Pri obhajilu so pomagali obhajati izredni delivci evharistije Anton Bidovec, Janez Jereb in Karel Svetlin. Rojaki so napolnili cerkev in dvorišče.

malo za šalo...

ZAKONSKA ZVEZA - V čem je bistvo zakonske zveze? Bistvo zakonske zveze je, da mož in žena s skupnimi močmi rešujeta skupne težave, ki jih ne bi bilo, če ne bi bila skupaj!

RIBNIČAN - Ribniški možakar je prišel v banko po denar. Blagajnik mu je pomolil cel šop bankovcev ter ga opozoril: „Oče, preštejtel!“ Ribničan šteje polahko tisočake: „Adn, dva, tri, štir, pjet“ - potem se pa možato odreže: „Če je blu do tukaj prou, bo naprej tudi!“ in vtakne cel šop v žep.

POŠTENJAK - „Kolega, priznaš, da si pri kartah goljufal?“ - „Priznam.“ - „In zakaj priznaš?“ - „Ker sem poštenjak.“

POLICIJSKI PES - Milan reče prijatelju: „Poglej, to je policijski pes.“ - „Ampak na zunaj nič ne kaže!“ - „Seveda ne, saj je od tajne policije.“

ZOBJE - „Lepe zobe imate!“ - „Po mami.“ - „Pa so vam prav?“

PREDSEDNIK - Predsednik bi rad proizvedel, kako se kaj

ljudje razumejo na politiko. Pa gre in vpraša starko Gorenjko: „Ali veste, kaj je to ustava, uprava in država?“

Gorenjka mu odgovori: „Vem, vem: ustava sem zjutraj, potem sem cunje uprava, kaj sem v roki država, vas pa nič ne briga.“

DOMIŠLJANJE - Precej zajetna gospa, ki si domišlja, da je zelo lepa, se hvali prijateljici: „Ko sem davi stopila v avtobus, so se dvignili trije mladeniči, da bi mi prepustili prostor.“ - „Ali ne bi bila dva dovolj?“

PRIHRANJENI DENAR - Sin se ves ponosen vrne domov in pove očetu, da je prihranil denar, ko je tekel za avtobusom. Pa se oglasi stari oče: „Ti butelj, zakaj nisi raje tekkel za taksijem?“

HONORAR - „Oh, ko bi bil ti kdaj tako ljubezniv, kot je glavni igralec s svojo partnerko!“ vzdihne žena sredi filma. - „Draga moja, ko bi ti vedela, kakšen honorar dobi za to!!!“

LJUBEZEN - „Zares sem jo imel rad. Vsak dan sem ji pisal

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Po Titu tutti-frutti!
- Demokratični falot ni prav nič boljši od komunističnega.
- Po diktaturi šibkejšega pride na vrsto diktatura močnejšega.
- Prej so imeli prednost tisti, ki so se vpisali v partijo, zdaj jo imajo tisti, ki so se izpisali iz partije.
- Če bi bil Kardelj živ, ne bi bil več član partije in bi šel za slovenskega ambasadorja na Kubo.
- Tisti, ki so se naučili srbohrvaščine, so zdaj na dobičku: namesto enega tujega jezika, znajo dva, srbščino in hrvaščino.
- Moj edini razredni sovražnik je bil profesor matematike.
- Kar so komunisti obljubili, ne bodo demokrati izpolnili.
- Slovenci smo bolj nadarjeni za boljševizem kakor za demokracijo.
- Človek se počuti veliko bolje, ko ga šikanirajo demokrati kakor poprej, ko so mu nagajali komunisti.
- Na Slovenskem so konvertiti najmočnejša stranka.
- Lepši jutri bomo ocenjevali pojutrišnjem.

pismo, in to dve leti po vrsti! - „In kaj se je zgodilo?“ - „Vzela je pismonoša!“

STEKLINA - Jože izve, da ima steklino. Hitro vzame list pa-

pirja in začne pisati. Zdravnik: „Bolezen je ozdravljiva, ni vam še treba pisati oporoke.“ - Jože: „Saj ne pišem oporoke; pišem seznam ljudi, ki jih moram ugrizniti!“

KJE JE KAJ

Pričetek poln upanja - Marko Kremžar	1
Zapustil nas je prelat - Jože Škerbec	2
Marija, sveta Božja mati	3
Gospodovo razglasenje	4
Koroška vas na Madagaskarju	4
Janez Bosko - Don Bosko	5
Zvezda jutranjica	6
Luč in meč - Wilhelm Hünermann ..	7
Nagrada Cuore Amico 2000 - za Pedra Opeka	9

Zakon o „odgovornem razmnoževanju“ - Lojze Kukovica	10
Načrti naši - nič! - Irena Sever	11
Prešeren kristjan ali ne? - Alojz Rebula	11
Dva sveta moža - Marko Kremžar	12
Bil je škof - Pavla Kremžar	14
Misli vredne premisleka - B. Štefanič ml in prof. J. Stanovnik	16
Slovenija danes - Branko Rozman	17
Iz pisma iz Slovenije	20
Likovna razstava sester Andrejke	

in Marjetke Dolinar v Ljubljani ...	20
Dr. Štefan Falež - 80-letnik	21
Spomini slovenskega duhovnika	22
Visoko državno priznanje zdravniku Cirilu Grumu	23
Tone Brulc: Argentina - Jure Vombergar	25
Milan Komar: Razmišljanja ob razgovorih - Martin Jevnikar ...	26
Zakaj na dopust? - Tudi sluh z leti oslabi - Dr. Anton Prijatelj	27
Odšli so	28
Iz naše kronike	5, 13, 21, 24, 30

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVija

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.

Urednik: Jure Rode - Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina - Tel.: +54-11-4636-0841 - Fax: +54-11-46362421 - Tehnični urednik: Stane Snoj - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877 - Oblikovanje in tisk: Talleres Graficos VILKO S.R.L.: EE. UU. 425 - C1101AAI Buenos Aires, Argentina - Tel.: +54-11-4362-7215 - Fax: +54-11-4307-1953 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Rado Krevs, 75 Trowell Ave. Toronto M6M - 1L5 Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 2001: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: Jorge Rode, Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina.

Zgoraj: Andrejka Dolinar (desno) in Marjetka Dolinar na likovni razstavi njihovih del v Ljubljani.

Zgoraj: Branko Zavrtanik (levo) na likovni razstavi, ki sta jo imela on in Cecilija Grbec v mali dvorani Slovenske hiše. Foto. M. Šušteršič

Zgoraj: Andrejka Dolinar: Akril

Desno: Dekleta in fantje iz Slovenske vasi, ki so avgusta lanskega leta romali na 15. svetovni dan mladih v Rimu, na blejskem gradu.

Spodaj: Marjetka Dolinar: Konture, pastel

Desno: Še en posnetek s proslave mladinskih organizacij v Mendoza.

Desno: Z mladinskega dne v Našem domu v San Justu.

- Od zgoraj in od leve:
1. Zaključna slika na 45. slovenskem dnevu in 33. pristavskem v Castelarju lanskega oktobra.
 2. Slovenski pevski zbor Gallus, Pevski zbor iz San Martina in Mešani pevski zbor San Justo nastopajo pod vodstvom Andrejke Selan Vombergar na Slovenskem dnevu.
 3. Občinstvo na Slovenskem dnevu v Castelarju.
 4. Folklorna skupina Maribor iz Carapachaya, ki je nastopila na Slovenskem dnevu.
 5. Pristavska folklorna skupina na Slovenskem dnevu.
 6. Duhovni vodja Franci Cukjati govori na 51. skupnem mladinskem dnevu v San Justu.
 7. Eden od nastopov na skupnem mladinskem dnevu. - Foto: Marko Vombergar

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena. Director: Jorge Rode
Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877

Correio Argentino
R. 7 Bs. As.
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 6395
TARIFA REDUCIDA